

Közelítés
1944/13. máj

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Felbirtokok, bérlek és aratólak részére	Méterméza háza mindenkor egyenértéke
1-50 kb.-ig	1/2
51-200 "	1
201-500 "	2
501-1000 "	4
1001-2500 "	6
2501-5000 "	8
5001-10000 "	10
10001-20000 "	15
20000 kb.-nál több	25
Részvénytársaságok és központi szövetkezetek részére	10
Pótlékok nélküli tagok részére	1/2

OMGE postatakarékpénztári csekk száma: 10.399

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutchenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Dörsehög Tibor

Segéd-szerkesztő: Vermes András

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Úllői-ut 25. Telefon: 189-032

Előfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előadások” című füzettel együtt

Belföldre	Külföldre
OMGE tagoknak:	OMGE tagoknak:
Negyed évre --- 12 pengő	Negyed évre --- 15 pengő
Fél évre --- 22 "	Fél évre --- 28 "
Egész évre --- 40 "	Egész évre --- 52 "
Előfizetőknél:	Előfizetőknél:
Negyed évre --- 16 pengő	Negyed évre --- 19 pengő
Fél évre --- 30 "	Fél évre --- 36 "
Egész évre --- 56 "	Egész évre --- 68 "

Postatakarékpénztári csekk száma: 26.576

C S E R E - B E R E .

A szükség nagyon találatkonnyá teszi az em-
berket és nem egyszer olyan megoldásokra
vezet rá, amelyekre azelőtt nem is gondoltunk
volna. A második világháború ötödik eszten-
dejében háborús és semleges országok egy-
aránt küzdenek a nyersanyagokkal és kettős
irányban keresik a megoldást.

Egyelőre olyan pótlanyagokat iparkodnak elő-
állítani, amelyek a háborús szállítási nehézségek,
a tengerzár következtében hozzáférhetetlenekké
vált alapfontosságú vagy egyéb nyersanyagokat
belföldön előállítható új anyagokkal helyettesítik.
Magyarországon sok ilyen új anyag gyár-
tásához szükséges nyersanyag áll rendelkezésre
és a műszaki és vegyszertudományok nem egy
olyan új anyagra akadtak rá, amelyeknek
előreláthatólag a háború után is megmarad a
kelendősége.

A nyersanyag-pótlás másik, egyre terjedő vál-
tozata pedig a *cserésgazdaság* bevezetése, ami-
ről éppen most érdekes közleményt olvassunk a
Közellátási Értesítő legutóbbi számában. A köz-
lemény címe: „Március 1-től a vas- és fémgüjtés
alapja: a cseré”. Mint a cikkben olvassuk, az
Ipari Anyaghivatal a vas- és fémhulladékok
gyűjtése terén az ország egész területére új in-
dításokat rendelt el március 1-től kezdve. A
gépszakjára nézve már régebben alkalmazott
cserérendszer példájára bevezették folyó hó
1-től kezdve a fémgüjtés terén is a cserébe-
szolgáltatást. Eddig negyedévenként kellett a
Fémgüjtőnek felajánlani az egyes üzemekben
keletkezett és összegyűjtött vas- és fémhulladékot.
Ennek a rendszernek az volt az előnye, hogy
ott, ahol az előírásokat megtartották, állandó
fémgüjtés folyt, viszont a vasúttól és köves-
utól távolabb fekvő helyeken, így többek közt
számos gazdaságban is, többnyire felhasználat-
lanul maradtak ezek a hulladékok, mert vagy
nem volt fuvár az összegyűjtésükhöz, vagy nem
fizetődték ki a hulladékokat a magas fuvarköltsé-
gek miatt nagyobb távolságra beszállítani.

Az új fémgüjtési rend alapja a cseré. Az
Ipari Anyaghivatal részletesen kidolgozta a fé-
m-cseré feltételeit és az ez alapon megindítandó
cseréreakciót az ország legtávolabbi részéig ki ki-
vánja terjeszteni a szövetkezetek és a szakma-
beli kereskedők bekapcsolásával. A Közellátási
Értesítő ekké szerint például az új fémgüjtési
rend alapján elsősorban az a vadász kap ólom-
sörétet, aki a sörétkészítéshez szükséges ócska
ólomot szolgáltat be. De arra is megvan a mód,

hogy a vadász ólomhulladékát maga dolgoztat-
hassa fel sörétnék és az ócska ólom beszoigáltatása
ellenében a feldolgozási veszteség levonásával
megkapja az új sörétet, mégpedig felcannyi sú-
lyut, mint amennyi ócska ólomot szolgáltat be.
Új ólomcsövet is csak az kaphat ezentúl, aki meg-
felelő mennyiségű ólomcső-hulladékot szolgáltat
be. Ezt a rendszert az akkumulátoriparban már
évek óta alkalmazzák és akkumulátort eddig is
többnyire csak a régiéket beszoigáltatása ellené-
ben adták ki.

Hasonló lesz a helyzet a rézgáliánál is. Ha-
zánkban ma fejlett gyümölcs- és szőlőkultúrája
következtében oly nagy a rézgálic-szükséglete,
hogy a belföldi bányákban kitermelt réz jelentős
részét rézgálic készítésére kellene felhasználni.
Mivel azonban hadigazdálkodási okokból erre a
célra csak a rézmennyiségnek kis százaléka for-
dítható, az új rendszer értelmében ezentúl az
kap elsősorban rézgálicot, aki hulladékrezt
szolgáltat be. Alig van olyan háztartás, ahol ki-
sebb-nagyobb mennyiségű hulladékrazt ne volna
feltalálható, mert békeidőben nagyon sok hasz-
nálati tárgyat készítettek rézből. A rézgálic és
az ócskaréz átcserelelési arányszámát most állá-
pítja meg az Ipari Anyaghivatal, mert a súly-
arány megállapításánál azt is figyelembe kell
venni, hogy a legtöbb háztartási és gazdasági
rézhulladék nem tiszta réz, hanem ötvözet, amely-
nek réztartalmát előbb ki kell számítani. Az is
elő fogja segíteni a rézgálicgyártást, hogy az
Ipari Anyaghivatal rendelkezése értelmében
ezentúl a villamosvezetékek kiépítésére rézhu-
zál helyett alumíniumot kell felhasználni. A kisebb
mértékű háztartási csatlakozó vezetékeket évek
óta alumíniumból készítették, azonban a villamos-
művek külső hálózati vezetékeinél eddig csak
rézet használtak. Most már elkészült egyik leg-
nagyobb magyar villamoserőműünk nagy hosz-
súságú és magasfeszültségű távvezetéke, amely-
hez megfelelő vastagságú alumíniumhu-
zalt használtak fel teljes sikerrel.

Nagy jelentősége van az ónanyagok gyűjtésé-
nek is. Az Ipari Anyaghivatal megállapítása sze-
rint pl. sok vagonnyi ónt tesz ki az a mennyiség,
amely sörhűtőesővek formájában van a sörki-
mérő készülékekbe beépítve. A végzett kísérle-
tek szerint az alumínium is nagyon jól megfelel
a sör hűtésére, tehát ezt az ónosövekben heverő
anyagot alumíniumra cserélik ki, az ónt pedig
más, fontosabb célra használják fel, ahol nem
pótolható.

TARTALOM:

- Csere-bere. (M. E. dr.)
- A mezőgazdaság börtépszij ellátása. (R-a.)
- Gazdálkodásügyek a beszoigáltatási rendszer keretében. (Ge-
rényi Jakab.)
- A gabonakereskedelelem szerepe a szabad és kötött gazdálko-
dáshoz. (Viléz Darányi Béla előadása.)
- Tavaszi teendők és egyéb problémák a repce termesztésében.
(Udoaros Károly.)
- Mik az előnye a hűsértéskeresztézeknek? (enesi Dörner
Béla.)
- Új feltételek a szarvasmarha elit-törzskönyvvel. (Horn Artur
dr.)
- A cserébogár takarmányként való felhasználása. (Tangl
Harald dr.)
- A tehének fertőző hurutos tüdőgyulladás. (Hetzl Henrik dr.)
- Kiesi a burgonya átlagtermése. (Halász Miklós dr.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismeretítés.
- A gazdaságkötés köréből. (A parasztság problémája. — Polgár
János.)
- Gazdálkodási mozgalomok.
- A gyakorlati oktatás kérdése a gazdasági főiskolán és aka-
démán. (Legény Odón.)
- Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület jubileári választmányi
gyűlése.
- Vegyes közlemények.
- A gabonapiac helyzete.
- Állattudományok.
- Társadalmi közlemények.
- Melléklet: A M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium ismer-
telő kiadványa: Fokozzuk a burgonya termését!

Az ócskavasgyűjtés eddigi rendszere lényegé-
ben nem változik. Mindenesetre fel kell világosí-
tani a nagyközönséget, hogy különbséget tudjon
tenni az ócskavas és az öntvénytüredékek között.
Az öntvénytüredékek gyűjtését ugyanis ál-
landóan fokozni lehet, mert a vasöntvények bármily
mennyiségű hulladék-öntvényt fel tudnak dolgoz-
ni.

A mezőgazdasági üzemekben nagymennyiségű
vasöntvénytüredék fekszik használatlanul, így
különösen egyes mezőgazdasági gépkatrészek,
pl. szecskavágó-részek, daráló-részek, stb. Ezeket
a mezőgazdasági üzem nem használhatja fel há-
zilag, mint a kovácsolt vashulladékot, mert az
öntvényvasat a kovács nem tudja feldolgozni. Ezért
az Ipari Anyaghivatal az új mezőgazdasági gé-
pek juttatását, illetve vásárlását összeköti ócska
gépek vagy gépkatrészek beszoigáltatásának
kötelezettségével. E tekintetben felvilágosító
propaganda készül, amely felhívja a gazdák
figyelmét arra, hogy a már használhat-
atlanná vált gépeknek értékes vasanyagot gyűjt-
sék össze, s amit más gépek javításához házilag
felhasználni nem tudnak, azt szolgáltatásuk be új
gép vásárlása esetében. Megtörténhet pl., hogy
valamely gép már egyáltalában nem használható.

Téli permetezéshez védekezőszereket

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a és összes vidéki Kirendeltségei

a legjutányosabban szállít: Mai számunk 24 oldal E szám ára 1-40 pengő

ellenben a hajtókarja épségben van, s azt könnyen át lehet más javított gépre szerelni. Ugyanez vonatkozik egyes használhatatlanná vált gépek egyéb alkatrészeire, pl. a zsírozókra, vagy a golyós csapágyakra. Csak teljesen használhatatlan, öntött vasdarabok beszoigaltatásáról van szó, amelyeket az Anyaghivatal összetört állapotban vesz át, tehát azok feldolgozás nélkül forgalomba egyáltalában nem kerülhetnek.

A mezőgazdasági öntöttvas-hulladékok becserélése számos mezőgazdasági gépjármű vásárlását könnyíti majd meg. Megjegyzendő, hogy a mezőgazdasági gépek kiutalásánál eljáró gazdabizottság mar eddig is azt a gyakorlatot folytatta, hogy elnyben reszesítette az ócska gépek beszoigaltatását felajánló gazdákat. A szokásból most szabály lesz és többek között új cséplőgépet, új traktort és másfajta mezőgazdasági gépet ezentúl elsősorban csak azok kaphatnak, akik a megkívánt mennyiségű öntöttvas-hulladékot beszoigaltatják. A mezőgazdaságon kívül egyébként az öntöttvas-hulladék beszoigaltatásának kötelezettségét kiterjesztik rövidesen egyes ipari ágazatokra is. Elsősorban új anyagok készítéséről van szó, de biztosítani kívánják a javításokhoz szükséges anyagokat is. Ha pl. valaki szivóagymotorjába új hengerfejet kíván készíttetni, ezt csak úgy kapja meg, ha a régi megrongálódott és hasznavehetetlen hengerfejet beszoigaltatja. Ugyanez lesz a helyzet a fogaskerekek gyártásánál és javításánál is. Eddig az ócska és hasznavehetetlen fogaskerekekkel nem sokat törődtek, s amikor a szükséges méretezésű új kerekek elkészültek, a régieket többnyire eldobták. Ezentúl új fogaskerekhez csak az juthat, aki átadja a hasznavehetetlen régit a kerékkészítő vasiparosnak. Vagy pl. a központi fűtési berendezések kazánjaihoz szükséges javítási vasanyagot soronkívül csak az kaphat, aki a megrepedt régit a gyártó rendelkezésére bocsátja.

Mint látjuk a vas- és fémgüjtés csererendszerre nemcsak a mezőgazdaságra és az iparra, hanem az életnek minden ágazatára vonatkozik, mert egyre több és több új gép, valamint gépjármű berendezés kiszolgáltatását kölik ócskavas- és fémhulladék beszoigaltatásához. Persze, az új rend sikere érdekében az eddiginél szigorúbb ellenőrzést is bevezetnek, hogy ne lehessen vagon-

számra vasat és értékes fémeket spekulációs céllal elrejtteni és felhalmozni.

Egyébként nemcsak nálunk, hanem más országokban is bevezettek már a nyeranyag- és készárucserét, vagy egyszerűen az árucserét különböző módokat. Így pl. Németországban a javított gazdalkodás a második világháború alatt nagyon elterjedt. Számos kisiparos évek óta kizárólag csak javítási munkákkal foglalkozik, pl. a szabók, cipészek és háztartási cikkekkel kereskedők körében. Ugyancsak Németországban évek óta működnek és nagy népszerűségnek örvendenek az árucserközpontok. Ezek különféle használt vagy ócska árucikkek más használati cikkekre való becserelését közvetítik hivatalosan megállapított becsérték alapján. A beszoigaltatott használt árucikket hatósági közegek besülik meg, s ebbe a csereakcióba a zálogházakat is bekapcsolják, úgy, hogy a különféle használati cikkek bevásárlása iránt érdeklődő felek az általuk cserébe felajánlott hasonló értékű áruk ellenében juthatnak hozzá olyan árucikkekhez, amelyekre szükségük van. A magánárucserének ilyen hivatalos ellenőrzés alá való helyezése tulajdonképpen a zugpiac ellen való hatósági védekezést támasztja alá és könnyebbé teszi a kijátszástól való mentesülést jelent a egyes fogyasztókra nézve. Például háztartási edényáru a Hangya szövetséget nagyon helyesen és eredményesen már nálunk is bevezette 1:2 súlyarányban az ócska, használt edények újra való átcsereését, s a bevált jó példa bizonyára számos követőre talál.

A háborús viszonyok következtében így helyettesíti átmenetileg a kezdetleges gazdasági viszonyokra emlékeztető cseregazdalkodás a kátyúba került pénzgazdalkodást. Ebből a hatóságilag megszervezett és ellenőrzött csereberéből azonban nemcsak az egyes gazdára, iparosra vagy más fogyasztóra hárul előny és haszon, hanem a rendszer gondos és helyes kiépítése, jó végrehajtása lehetővé teszi a használhatatlanná vált és különben elkallódó vas- és fémhulladékoknak a termelési folyamatba való visszakerülését, s az ócska anyag új gépek, új szerszámok, s egyéb fontos új használati cikkek formájában tovább szolgálhatja a magyar gazdasági életet.

M. E. dr.

A mezőgazdaság börgépszij ellátása.

A börgépszij ellátásának szabályozása tárgyában március 3-án kiadott 353/1944. számú rendeletével a börgépszijak kiutalását ahhoz a feltételhez kötötték, hogy az igényelt gépszij méreteinek (vastagság, szélesség és hosszúság) megfelelő és ugyanolyan mennyiségű elhasznált gépszij kell előzetesen beszoigaltatni.

Ennek a feltételnek teljesítése azonban bizonyos esetekben megoldhatatlan. Így például ha egy gazdasági darálóhoz kell az új gépszij, a használt gépsziját nem lehet előzetesen beszoigaltatni, mert hiszen a takarmányellátás nem szünetelhet addig, míg a gazdaság igénylését elintézik és a beszoigaltatott gépszij helyett újat utalnak ki. Más esetekben is a használhatatlanná vált gépszij azonnali kieserése szükséges avégből, hogy az üzemi berendezés működésének folytonossága biztosítható legyen. A másik nehézséget pedig az okozza, hogy az igényelt gépszij méreteinek megfelelő ugyanolyan mennyiségű elhasznált gépsziját kell beszoigaltatni. A gépszijak tudvalevően a használat és kopás következtében keskenyebbek és vékonyabbak lesznek, ezenkívül a hibás részek kidobása és a szakadások összelapolása, varrása és szegése során az eredeti hossz-mérettel szemben megrövidülnek. Így tehát nem feltétlenül a meg nem engedett felhasználás vagy visszaélés miatt, hanem a természetes elhasználódás folytán áll elő az a helyzet, hogy a gazdaság nem tudja az igényelt gépszij méreteinek és mennyiségének teljesen megfelelő elhasznált gépsziját beszoigaltatni. Ezenkívül elemi károk, vagy lopás következtében is előadódhat az a helyzet, hogy a gazda egyáltalán nem tud elhasznált gépsziját beszoigaltatni az igénylés alkalmával.

Ezeknek a nehézségeknek áthidalása érdekében a börtanyaggazdalkodási kormánybiztos lehetővé tette, hogy a termelés folytonosságának biztosí-

tása érdekében sürgős és megokolt ilyen esetekben a gépszijgyártó iparos az elhasznált gépszij beszoigaltatása mellett ideiglenesen kölcsön-gépsziját bocsáthasson a gazda rendelkezésére addig, amíg az új börgépszij kiutalása iránti anyagigénylése elintézését nyer. Az ilyen kölcsön-börgépsziját tehát az említett kivételes esetekben a gazdák attól a börgépszijgyártó iparostól igényeljék, akinek révén az elhasznált börgépszij beszoigaltatása mellett az ipari anyaghivataltól a börgépszij kiutalását kérelmezték. Olyan megokolt esetekben pedig, amikor a gazda a beszoigaltatásra kötelezett, elhasznált gépszij méretei és mennyisége tekintetében rajta kívülálló okokból nem tud teljes mértékben eleget tenni a rendelet előírásainak, az ilyen körülmények hitelt érdemlő igazolása esetén az ipari anyaghivatal börtanyaggazdalkodási osztálya azt egyéni-kénti elbírálás alapján fogja figyelembe venni a börtanyaggazdalkodási elintézésénél.

Gazdakívánságok a beszoigaltatási rendszer keretében.

Illetékes helyen ismételtén kijelentették, hogy a Jursek-féle beszoigaltatási rendszer általában bevált, de a szerzett tapasztalatok alapján még csiszolásra, tökéletesítésre szorul. Ilyen irányú törekvésnek tekinthetjük azt a hírt, hogy a vágómarhaigénybevétel, amely D mokes kardjéként lebegett állandóan a gazdák feje felett, meg fog szűnni és helyébe a húsbeszoigaltatási köteleesség lép; a szántók után két, koronánként 50 kg búzaegységben megállapított beszoigaltatási köteleességet 40 kg búzaegységre fogják csökkenteni, viszont beszoigaltatási kötelezettség alá vonják a réteket és legelőket is.

Beszoigaltatási rendszerünk tökéletesítéséhez magam is hozzá kívánok járulni olyan gazdakívánságok felsorolásával, amelyek teljesítése méltányosnak látszik.

A mezőgazdaság éves alkalmazottai és időszerű munkásai (ratók, sommások) részére biztosított földjárdóság, kukoricaföld, kert, stb. termése az alkalmazottakat és az időszerű munkásokat illeti s a gazda e szántóterületek kat. koronára eső beszoigaltatási köteleességét mégis teljesíteni tartozik. A szabanforgó földjárdóság nyújtásával a gazda máris a közzellátást szolgálja s így méltányos, hogy e szántóterületekre eső beszoigaltatási köteleesség teljesítése alól mentesíttessék.

Hasonló méltányos kívánság az is, hogy a gazda mentesíttessék a részben művelésre kiadott szántóterületek ama hányadára eső beszoigaltatási köteleesség teljesítése alól, amelynek termése a munkavállalókat illeti. Itt is az a helyzet, hogy a gazda olyan szántóterületek után tartozik beszoigaltatási köteleességét teljesíteni, amelynek termése másrétül s a közzellátást szolgálja. Vannak vidékek, ahol a kukorica, a burgonya és a takarmányrépa részben művelésre évtizedes megszokáson alapszik, ahol a munkavállalók aratószerződést nem hajlandók aláírni anélkül, hogy részes földet ne kapjanak. Az ilyen vidékek gazdái beszoigaltatási kötelezettségüknek kevésbé tudnak eleget tenni, mint azok a gazdák, akik a kukorica, burgonya, stb. termények munkáit napszámokkal tudják elvégeztetni. Az egyenlő elbánás elve is azt kívánja, hogy a gazdák a részben munkavállalók javára eső szántóterületek beszoigaltatási kötelezettsége alól lehetőleg mentesíttessék.

A gazdasági alkalmazottak és időszerű munkások földjárdósága, valamint a részes földeknek a munkavállalók javára eső része egyes gazdaságokban a szántóterület 10—12%-ának felel meg. Az ilyen gazdaságok tehát az előírtól jóval nagyobb beszoigaltatási kötelezettséget kénytelenek teljesíteni.

A rétek rendszeres beszoigaltatási köteleesség alá vonása esetén a részben kaszálásra kiadott rétkörületeknek a munkavállalókra eső hányada a beszoigaltatási köteleesség teljesítése alól ugyancsak mentesítendő volna, amaz okok alapján, amelyeket a részben művelésre kiadott szántóknál már kifejtettem. A rétek részben kaszálása a munkaadó és a munkavállaló állattartását egyaránt szolgálja, miért is ennek a munkáltatási rendszernek további fenntartása nemcsak méltányos, hanem kívánatos is.

A legelő és rétek beszoigaltatási köteleesség alá vonása gondos mérlegelést és körültekintést kíván. Állattenyésztésünk színvonalának további fenntartása érdekében kívánatos, hogy a réti szénának természetben való leadása lehetőleg mérsékeltesse.

A beszoigaltatási köteleesség alól való mentesítéseken felül olyan gazdakívánságok is vannak, amelyek a beszámításra vonatkoznak.

Beszámítandók volnának a munkások élelmezésére szolgáló termények és termékek, például az aratók és a sommások élelmezésére fordított kenyérgabona, b. b. borsó, burgonya, hús, zsír és szalonna, az e célra levágott hizott sertések, birkák, stb. Méltányos ez a kívánság, mert a gazdaság ezeknek az élelmiszereknek a rendelkezésre bocsátásával is hozzájárul a közzellátás biztosításához.

Beszámítandó volna továbbá a munkavállalóknak a kenyérgabona learatásáért és kicsépléséért járó kenyérgabonán felül az a szerződésileg biztosított kenyérgabona is, amelyet a gazdaságok len. sz. b. b. napraforgómag, borsó, stb. aratásáért és kicsépléséért évek óta, már a beszoigaltatási köteleesség életbejöttése előtt is a munkavállalók évi kenyérgabonaszükségletének biztosítása érdekében munkabér fejében kiadtak és ma is kénytelenek kiadni.

A húsbeszoigaltatásnak folyó évi július 1-én történő bevezetését a gazdák örömmel üdvözlék annál inkább, mert a vágómarhák beszoigaltatása, szarvasmarhaállományunk nagymértvű csökkentése miatt, az eddigi mértékben már alig biztosítható. A fennálló nehézségek következtében a húsbeszoigaltatási köteleesség teljesítésébe beszámítandók volnának mindazok a megfelelően minősített törzskönyvelt tenyészállatok, amelyeket a köztenyésztés részére, vagy magántenyésztési célokra adnak el. E kívánság teljesítéséhez rendkívül fontos érdekek fűződnek, mert ha az eldott tenyészállatok a húsbeszoigaltatási köteleesség teljesítésébe nem számíttatnának be, abban az esetben a gazda húsbeszoigaltatási köteleességének nem tudna eleget tenni és állattenyésztésünk nagy hátrányra kénytelen volna a tenyészállatok nevelését korlátozni, esetleg egészen megszüntetni.

A törzskönyvelt tenyészállatok nevelésével foglalkozó gazdák ma is nagy nehézségekkel küzdenek, mert a folyó év első felére előírt vágómarha-

beszoigaltatás nem tölthető ki olyképpen, hogy azokat ad meggyék és vármegyék érthető orv. vármegyék. Ebben a okolt volt. Emlékeztetőre elad. terhére elő. sanak. Er. községekben nincs tud. szabályozt.

A húsbaromfi. arántó kiter. A közzellát. az év min. alkalmazk. állatait tel. legyen kény. ténél tovább csak látszó. károsodik. arányos b. kozik az. gazdák a. latnak be. számítás.

A mai ellátásügyi gazdáltsága felmerülő. segítő kész. okoltak. rúnkel k. felsoroljam. zódve, hog. nek. A ki. a felmerü. javaslatok. tértuna ille. megfélése. sem. A b. előterjeszt.

A gabona szabad

A Pesti állat. rend. 3-án nagy. Béla dr. fe. tura" al. ülemről, a. ban ismert. A gab. fogyaszt. legfontos. b. támban. királyi. élelmizik. városállam.

* A beszoigaltatási köteleesség alól való mentesítéséről szóló rendelet szer. eddig is hely.

Bim

Me

HANOMAG-DIESEL és HANOMAG-FAGAZAS TRAKTOROK

Magyarországi vezérképviselő: »IKARUS« R.-T. Budapest, XIII., Országbíró-u. 26/b.

beszolgáltatási köteleességüknek egészben vagy részben nem tudnak eleget tenni. Ezek a gazdák törzskönyvelt szarvasmarhaállományukat a múltban olyképpen tarthatták meg, hogy országos vásárokon nagy áldozatok árán vágómarhákat vásároltak és azokat adták át. A múlt év őszén azonban a vármegyék elzárkóztak az elől, hogy marhákat más vármegyék területére kiengedjenek s ma már, érthető okokból, ugyanazt teszik az ugyancsak a vármegyébe tartozó községek egymással szemben. Ebben a súlyos helyzetben méltányos és megérthető volna olyan rendelkezés kibocsátása, amely kimondaná, hogy a folyó év első felében tenyésztésre előírt vágómarha-létszámra is beszámíttassanak. Ertesülésem szerint ez a beszámítás egyes községekben eddig is megtörtént, arról azonban nincs tudomásom, hogy ez a kérdés országosan szabályoztatott volna.*

A húsbeszolgáltatással kapcsolatban, amely a baromfi, juhra, sertésre és szarvasmarhára egyaránt kiterjedne, bizonyos érdekellentét jelentkezik. A közellátás érdeke az, hogy a húsbeszolgáltatás az év minden szakában a felmerülő szükségletet alkalmazzák, a gazda érdeke pedig az, hogy állatait tetszése szerint bármikor átadhassa és ne legyen kénytelen azokat, áldozatok árán is, a kelleltől tovább tartani. Az érdekellentét azonban csak látszólagos, mert ha károsodik a gazda, akkor károsodik egyben a közellátás is. A húsellátás arányos biztosítására alkalmas megoldásul kínálkozik az, hogy abban az időszakban, amelyben a gazdák a tapasztalat szerint kevés állatot szolgáltatnak be, az állatok nagyobb kulcsszám szerint számíttassanak át hűtőszekrényre.

A mai viszonyok között, amikor a m. kir. közellátásügyi minisztérium illetékes tényszerveinek a gazdatársadalommal való együttműködésére és a felmerülő bajok orvoslására irányuló szándékát és segítő készségét napról-napra tapasztalhatjuk, meg kellene látnunk, hogy a húsbeszolgáltatási rendszerrel kapcsolatban fontosabb gazdasági érdekeket felserkentve, mint inkább, mert meg vagyunk győződve, hogy ezek méltányos elbírálásban részesülnek. A kifejlesztett együttműködésben gazdafeladat a felmerülő bajok ismertetése mellett megfelelő javaslatok előterjesztése. A közellátásügyi minisztérium illetékes tényszerveire hárul annak a bölcs megfontolása, hogy a javaslatok elfogadhatók-e vagy sem. A bajok feltárásával és megfelelő javaslatok előterjesztésével hazafitai köteleességét teljesítünk.

Gerényi Jakab
jászáligazgató.

A gabonakereskedelem szerepe a szabad és kötött gazdálkodásban.

Vitéz Darányi Béla dr. előadása.

A Pesti Hazai Első T. karékpénztár Egyesület által rendezett előadássorozat keretében folyó hó 3-án negyedik előadást tartott vitéz Darányi Béla dr. felsőházi tag, miniszteri tanácsos, a „Futura” alelnök-vezérigazgatója a gabonakereskedelemtől, amelynek gondolatmenetét az alábbiakban ismertetjük.

A gabonatermesztés, forgalom, feldolgozás és fogyasztás az egész emberiség fizikailag létének egyik legfontosabb eleme. Már a kora ókorban Mezopotámiában, Babilonban és Asszírban a gabonát királyi és papi rektárakban gyűjtik, s ezekből elemezik a seregeket és a lakosságot. A görög városállamok gabonabehozatalra szorultak, s a

*A húsbeszolgáltatási kötelezettséget megőllőítő alaprendelet szerinti köztenyésztésre vásárolt apaállatok után eddig is helye volt pontbeszámításnak. (Szerk.)

hatóságok ellenőrzése mellett szabályszerű gabonakereskedelem fejlődik ki, amely a Földközi-tenger partvidékéről gyűjti össze az árut. A római birodalom gabonakereskedelme pedig az akkori időknek megfelelő legfokéletebb fokra fejlődik s tökéletesen megoldja azt a feladatot, hogy a hatalmas világbirodalom felesleggel rendelkező tartományokból élelmezze a bevételre szoruló tartományokat.

A római világbirodalom bukásával a virágzó gabonakereskedelem is lehanyatlak és a középkorban nem is nyeri vissza régi terjedelmét.

A mai, illetve úgynevezett békebeli értelemben vett gabonavilágkereskedelem a kapitalizmus kialakulásával veszi kezdetét. Előfeltételei voltak egyik oldalon az olcsó tengeri szállítás és az egész világot átfogó gyors hírszolgálat kifejlődése, másik oldalon a városi lakosság nagymérvű szaporodása. Az erős útemben iparosodó Anglia már a XVIII. században egyre több gabonát kénytelen importálni, aminek folytán Észak-Amerika a XIX. században egyre erőteljesebben fokozza gabonatermelését. A példát rövid idő alatt követi Dél-Amerika és Ausztrália, s rendkívüli gyorsasággal épül ki az egész világot átfogó gabonakereskedelmi hálózat.

A tengerentúli nagyvadáságok a hozzájuk kapcsolódó elevátor-hálózattal azzal az előnnyel bírnak, hogy nagy mennyiségben azonos típusokat tudnak előállítani, s árújukat megfelelő tisztítással, keveréssel és osztályozással évről-évre ugyanazon a minőségi színvonalon tudják tartani. Így a tengerentúli gabona — érteve alatta elsősorban a búzát — még az európai tőzsdéken is piacépesebb a kontinens saját termelésű, de kiegyenlítőlenebb minőségű, illetve összetételű árújánál, s az egységmérték után igazodó tőzsdéi világforgalomban a tengerentúli búza nemcsak termelési költségeinek alacsonyága, hanem minőségi színvonalának állandósága folytán is előnyben részesül.

A gabonakereskedelem az időközben kizárólag világtőzsdéken — mint például Chicago, Winnipeg, Buenos-Ayres, Liverpool, Rotterdam — bonyolódik le. A kereskedelmet nem érdeklik a termelési költségek, s minthogy a szállítóeszközök fejlődésével a szállítási költségek egyre csökkennek, a „világkereskedelem” adta előnyök felhasználásával ott vásárol, ahol az árut legolcsóbban kapja, s oda szállít, ahol aránylag legdrágábban tudja elhelyezni, még ha ezzel az importállambeli termelők otthoni értékesítési lehetőségeit veszélyezteti is. Hozzájárul még a helyzet elmélyítéséhez a nem fedezett, hanem spekulációs célokat szolgáló határidős tőzsdéi ügyletek lehetősége. Bár a határidős ügyletek tulajdonképpeni célja az volt, hogy a kereskedelem magát a nem várt árkilengések esetére fedezhesse, köztudomású, hogy a legnagyobb világtőzsdéken is nemcsak komoly kereskedők, hanem mindezek köztettek határidős ügyleteket, akiknek módjukban állott az aránylag alacsony megvásárolt biztosítékokat letétbe helyezni, s így ez az elvileg árstabilitációra hivatott intézmény egyben a legszélsőségségsébb spekulációkra is alkalmat nyújtott, s minden országban az agrárérdekeltségűek állandó tiltakozását hívta ki.

Nálunk ennek a mozgalomnak egyik legintranszigenesebb harcosa kétségtelenül Zelenski Róbert gróf volt, aki 1897-ben többek között javasolja az áruval fedezett határidősüzletnek, az úgynevezett „fedezetlen” határidősüzlettel való megkülönböztetését. E fedezetlen határidősüzlet alatt a tisztán spekulációs célt szolgáló tőzsdéi papírosüzleteket érti, amelyeknél az áru sohasem kerül tényleges leszállításra, hanem a felek csak az árfolyamkülönbséget egyenlítik ki.

A nyaklónéki tengerentúli termelés, az ennek folytán keletkező kielégelhetetlen verseny és a speku-

láció azután válságba sodorta a gabonavilágkereskedelmet, de ez legelső sorban a termelőket sújtotta, mert a kereskedő által elérhető értékesítési árak csökkenése azt jelentette, hogy a kereskedelem még a saját költségeivel és hasznával is csökkentett árakat tudott csak fizetni a gazdáknak, amely árat az állandó tőkehiánnyal küzdő mezőgazdaság még akkor is kénytelen volt elfogadni, ha a termelés már egyenesen veszteségesé vált számára.

A gabonatermelés fejlődése kezdetben hazánk gabonatermelésére is fokozólag hatott. A középkorban Magyarország évszázadokon át Európa élelmezésének számított, de a törökök fokozatos előretörésével hazánk mezőgazdasága természetesen egyre hanyatlak, s végül is kivételünk teljesen megszűnik. A török hódoltság alól való felszabadulás után is a fejlődés csak lassan indul és mezőgazdasági feleslegünk jórészt természetes fogyasztóterületekre talált az Osztrák-Magyar Monarchia zárt gazdasági egységében.

Széchenyi István gróf 1839-ben megalapítja a Pesti József Hengermalmot, s 1842-ben üzembe helyezi a világ legelső hengersizékes malmát. Ezzel utat nyit rövid idő alatt virágzóvá fejlődő malomiparunknak, amely évtizedeken át nemcsak a hazai búzafelhasználást őrli fel kiviteli célokra, hanem a balkáni búza versenyét is azzal enyhítette, hogy kikészítésre behozza, s felőrölve szállítja ki, miközben az így nyert malmi melléktermékek hazai állattenyésztésünk rendelkezésére maradnak vissza.

Korszerű malomiparunk fejlődése ellenére természetesen a magyar búzának is hatalmas versenytársakkal kellett megküzdenie. Ezek közül a Szuzei-csatornának 1869-ben történt megnyitását követőleg beözönlő keletindiai búza volt az első, majd természetesen éreztették versenyhatásukat a balkáni búzák is, míg végül — az előbb ismertetett fejlődés során — az amerikai túlkínálat következtében 1890 után a többi európai állammal együtt a magyar búzatermelés sorsa is válságosra fordult.

A teljes kereskedelmi szabadságnak ezeket a pusztító visszahatásait az állam sem nézhette tétlenül, s a XX. század küszöbén az akkori földművelésügyi kormányzat az Országos Központi Hitelszövetkezet vidéki tagszövetkezeti hálózatán keresztül igyekszik a termelők nehéz helyzetét segíteni úgy, hogy a szövetkezetek útján a termelők feleslegét összegyűjti és tároltatja, amíg túrhető áron való értékesítésükre alkalom nyílik. Ezt a válságot sikerült valahogyan áthidalni, a verseny azonban világviszonylatban továbbra is a legélesebb maradt egészen az első világháború kitöréséig. A magyar búzának hátránya ebben a versenyben, hogy tömegénél fogva nem játszik elég nagy szerepet a világforgalomban és hogy a sok kisgazdaság nem tud egyöntetű minőséget termelni; előnye: a kiváló acélos minőség, a nagy sikértartalom, amit magyar éghajlatunknak köszönhetünk, s ami miatt a magyar lisztet a kontinens importállamainak vezető lisztfeldolgozó üzemei szívesen vették ebben az időben a puha búzák lisztjének feljavítására.

Az első világháború kitörése újabb ösztönzést adott a tengerentúli gabonatermelő országoknak, amelyek nemhogy csökkentették volna, hanem még a háborús termelést is meghaladó mértékben fokozták gabonatermelésüket. Minden józan ember előtt nyilvánvaló volt, hogy ezzel a világ eddig soha nem látott méretű világválság felé halad, amelynek előbb, vagy utóbb feltétlenül be kell következnie. Bár a háborút követő években látszólag virágzó konjunktúra fejlődött ki, ez nem épült megbízható alapokra és 1930-ban, főleg 1931-ben a válság az egész világon teljes erővel kibört. Ezekben a szomorú időkben a kis országok — köztük hazánk is — késcsbb ezorben a nagy tengerentúli államok is a legkéscsbbesettebb eszközökkel vol-

Bimbólikasztó

ellen
AVENÁRIUS-féle

RACOSOL

Dinitró-Orthó-Kresol-tartalmú permetlével védekezzen, mert ez a **legeredményesebb!**
A gyümölcsfák összes téli kártevőit is elpusztítja.

Mezőgazdasági és Kémiai Ipartelepek Részvénytársaság
Budapest, VIII., Örömvölgy-u. 8.

PROK
író-u. 26/b.

tak kénytelenek mezőgazdasági népességüket a végpusztulástól megmenteni. Ezek az eszközök az állami intervenciós vásárlásoktól kezdve a poolok tárolásain, a magas védővámokon, illetve a kiviteli prémiumokon, sőt dömpingen keresztül a fölös készletek megsemmisítéséig a legnagyobb változást mutatták fel. Igen jellemző itt megemlíteni az „ottawai”-egyezményt, amelynek keretében éppen a liberalizmus fellegvára: Anglia nyújtott 1 shillinges behozatali vámkedvezményt a dominiumok gabonájának.

Tagadhatatlan, hogy a válság előidézésében nagy részük volt azoknak az import-államoknak, amelyek — a páris környéki — békediktátumok által teremelt bizalmatlanság légkörében és a világháborúban szerzett tapasztalatok folytán — minden eszközzel önellátásuk fokozására, sőt esetleg teljes biztosítására törekedtek, s így a nemzetközi piac számára mint fogyasztók elveszték, sőt egyes kivételes esetekben egyenesen már exportőrként jelentkeztek.

A válság harmadik évében: 1933-ban végül úgy látszott, hogy az érdekelt államok közös egyetértésével sikerülni fog mégis a termelést a fogyasztás színvonalára, vagy legalább is hozzá közel hozni, amennyiben 1933 augusztusában Londonban 22 állam — köztük Magyarország is — aláírta az első nemzetközi búzaegyezményt. Az egyezmény célja a fenti túlkínálat korlátozása, illetve annak előfeltétele, a termelés csökkentése volt s az egyezmény minden egyes résztvevő állam számára megállapította azt a kontingenszt, amelyet búzából exportálhat. A konferencia útjából nem esekély akadályokat kellett elhárítani; így például az Észak-amerikai Egyesült Államok kormányának külön törvényhozási felhatalmazásra volt szüksége ahhoz, hogy egyáltalában az egyezményhez csatlakozhassék. Sajnos, ez a kezdeményezés sem vezetett eredményre, mert az egyezmény megkötése után rövid idővel Argentína — a számára megállapított kontingens nem kielégítő voltára hivatkozva — az egyezményt felmondta s ezzel az gyakorlatilag hatályát is veszítette, minthogy éppen Argentínában voltak a termelési költségek a legolcsóbbak. A tárgyalások ugyan folytatódtak, gyakorlatilag eredményük azonban nem lett, mert a második világháború kitörése ismét elodáztatta a megoldás pillanatnyi szükségességét.

A második világháború kitörése után 1942-ben Argentína, Ausztrália, Kanada és az Észak-amerikai Egyesült Államok, mint a szövetséges hatalmak legfontosabb búzatermelő államai, valamint az angol királyság, mint ugyanezen hatalmak legfontosabb fogyasztóterülete 1942-ben Washingtonban végül is újabb nemzetközi búzaegyezményt kötöttek, amelynek teljes hatálybalépését azonban szintén csak a háború befejezése utáni időkre tervezik. Ez az egyezmény, amelyhez a tervek szerint a háború után bármely export- vagy import-állam csatlakozhatik, természetesen elsősorban az autarkikus törekvések letörését és a túltermelés, illetve túlkínálat megakadályozása végett a termelésnek, illetve a kivitelnek kontingentálását és egy nemzetközi szerv által való ellenőrzését vette célba.

A második világháború kitörésével az egyes államokban ismét a közellátási érdekek kerülnek előtérbe, s ennek következménye majdnem mindenütt legelsősorban a gabonaforgalomnak hatósági korlátok közé való szorítása volt. Mégpedig ez alkalommal nem csupán a hadviselő államokban, hanem a semleges országokban is szinte nem várt gyorsasággal következtek be ezek a korlátozások, amelyek a közellátási hiányok növekedésével mindenfelé egyre szigorúbb formákat öltöttek.

Így tehát a világ elérkezett ismét a gabonaforgalom teljes megkötöttségéhez.

De végigpillantva egészen az ókorig a gabona-

forgalom fejlődésén, azt látjuk, hogy tulajdonképpen nagyon rövid az az idő, amikor a kereskedelem a többé-kevésbé szigorú hatósági rendelkezésektől függetlenül dolgozhatott. A történelem túlnyomó részén át a társadalom mindenkor vezető hatalma kötelességének tartotta, hogy a nép kenyérének folyamatos biztosításáról gondoskodjék. „Szabad világkereskedelemtől” tulajdonképpen csak a múlt század második felében és az első világháborút követő 6-7 éven át beszélhetünk. Ez időszak tapasztalatai is azt bizonyítják, hogy a teljes szabadság előbb-utóbb túltermelésre, illetve túlkínálatra, s teljes dezorganizációra vezetett, s az egyensúlyi helyzetet magától megalálatni nem tudta, hanem legfeljebb egy-egy háború kitörése tudta megakadályozni a válság teljes kitörését. Viszont kétségtelen, hogy az a korszak lementette meg az egész világot átfogó gabonakereskedelem szerveztét, ez hozta össze az egymástól legtávolabb fekvő termelőket és fogyasztókat, kifejlesztette a gyors és megbízható hírszolgálatot, statisztikai adagyűjtést és óriási mértékben korszerűsítette és gyorsította a szállító-, tároló- és rakodóberendezéseket és eszközöket. Több, mint valószínű az is, hogy ezeket az eredményeket csak a saját számára dolgozó és egyéni intencióit minden korlátozástól mentesen követelő kereskedelem érthette el.

Ámde a kereskedő és a mezőgazdasági termelő viszonyában a teljes gazdasági szabadság a teljes gazdasági szabadságot jelenti, mert a keltő tőkével rendelkező kereskedővel az állandó tőkehiányban szenvedő termelő áll szemben, s így utóbbi mindig is függő helyzetben marad előbbivel szemben. Mivel azonban a legfontosabb népelemezési cikket termelni kell, illetve a gabonatermelés tönkrejutását egyetlen kormányhatalom sem nézheti tétlenül honvédelmi érdekeinek legsúlyosabb veszélyeztetése nélkül, elsősorban az államhatalom hivatott arra, hogy olyan megoldásról gondoskodjék, amely a mezőgazdasági termelés vitális érdekeit is biztosítja.

Természetesen fontos szerephez jutnak itt a termelők önkéntes tömörülései, védelmi szervezetei, amelyek világszerte legtöbbször szövetkezeti formában jönnek létre. E szövetkezetek kialakulása már ugyanabban az időben megkezdődik, amikor a gabonavilágkereskedelemben a gazdáknak nézve hátrányos első jelenségei észlelhetővé válnak. E szövetkezetek célja többféle, s általában a termelők mindenkor hátrányos helyzetét kívánják segíteni. Így többek között a termés megelődözésével, a feleslegek összegyűjtésével, szükség esetén tárolásával, adott esetben a készleteknek a fogyasztókhoz való közvetlen eljuttatásával, piacutáttal, új értékesítési lehetőségek feltárásával, a készleteknek kezelés, tisztítás, osztályozás útján való piacképesítésével, s ha mindezek sem segítenek, az östermelvényeknek fél- vagy készgyártmánnyá való feldolgozásával és ilyen formában való értékesítésével. A szövetkezeteknek azonban legnagyobb hátrányuk ugyancsak a tőke hiánya, minthogy tagjaik ugyanazok a termelők, akik maguk is tőkeellátásra szorulnak, s így tömörülésük közös céljainak elérésére — bár feltétlenül nagyobb erői képviselnek, mint külön-külön egyenként — éppen megfelelő forgótőkét tudnak a legkevésbé nyújtani.

A szövetkezeti terményértékesítésnek egyik legfőbb jelentősége abban rejlik, hogy a szövetkezeti hálózatban olyan szervezet áll a gazdasági kormányzat rendelkezésére, amelynek útján olyan feladatokat is megoldhat, amelyekre szövetkezeti hálózat nélkül egyáltalában nem volna lehetőség, vagy csak az állami adminisztráció széleskörű és ennek megfelelően költséges kiépítésével volna lehetséges. Mindenkor csupán a terményértékesítést tartva szem előtt, itt elsősorban például az állami vetőmagakcióra, a termelés irányítására, a megfelelő termelői árszínvonal fenntartására, válság-

idején például a minimális terményárak, vagy a kiviteli prémiumok rendszerének tökéletes érvényesítésére, állami érdekeltsgű, de természetesen ugyanazok elsősorban a gazdák érdekeit szolgáló gabonafárhízi hálózat kiépítésére, satöbbire kell gondolnunk.

Hogy a termelők önségélyt célzó törekvései mennyire indokoltnak voltak, azt semmi sem bizonyítja jobban, mint a világ agrárszövetkezeti fejlődésének története. Mondhatni, minden gabonát exportáló országban — akár kicsi, akár nagy — a múlt század második felétől kezdve fokozatosan fejlődnek ki a helyi adottságoknak legjobban megfelelő mezőgazdasági termény-, illetve termékértékesítő szövetkezeti formák. Németország agrár-államaiban éppen úgy, mint Franciaországban, Dániában és Hollandiában; az Észak-amerikai Egyesült Államokban vagy Kanadában éppen úgy, mint Ausztráliában. A jogi konstrukcióban, tőkeellátásban, vagy a forgulombahozatal módjaiban vannak kisebb-nagyobb eltérések, de a cél mind ezeknél a szövetkezeteknél ugyanaz, vagyis a termelőnek a kereskedelem esetleges túlkapasaitól való megvédése.

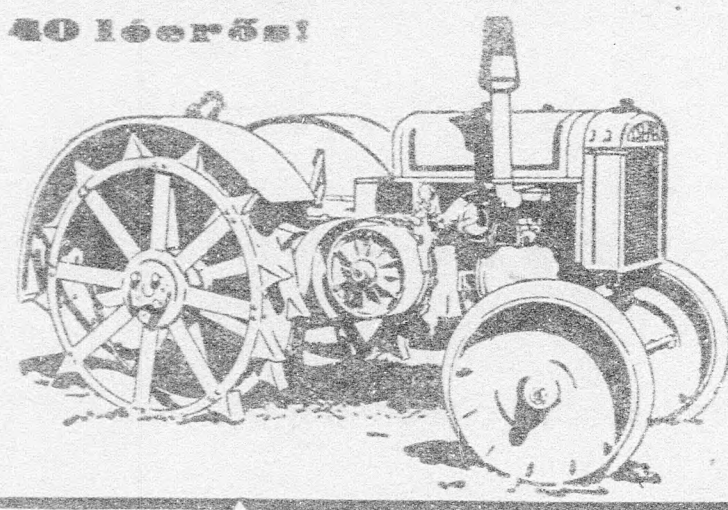
A szövetkezetek rendszerint a termelők önkéntes alakulása folytán keletkeznek, ahogy a válság előrelévi árnyékát, de ahogy az értékesítési nehézségek komolyabbakká válnak, előbb-utóbb az állam maga áll a szövetkezetek hátamögé — mint például a tengerentúli nagy gabonapooloknál is — s azok útján juttatja érvényre a mindenkor kövételmentesekkel összhangban álló gazdasági programját.

Hazánkban az első ilyen, szövetkezeti úton megvalósított kormányprogramja a kilencvenes évek válsága után következett be, amikor a kormány az értékesítési nehézségeken úgy segített, hogy a százforgalomban hatvan vidéki OKH tagszövetkezet mellett tábázakat létesített, ezeket a gazdák rendelkezésére bocsátotta, s a betárolt termény-mennyiségekre előlegeket folyósított.

Az agrártársadalom és a szövetkezeti mozgalom vezetőférfiai elhatározták, hogy a szövetkezeti központok közösen külön intézményt létesítsenek a magyar gabonaforgalom lebonyolítására, illetve az ország gabonafelhasználásának külföldön való értékesítésére. Így alakult meg 1919-ben a nagy magyar szövetkezeti központok alapításában a „Futura”. A Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Résztvénytársasága, amelynek alapítója és fenntartója tehát a gazdaszövetkezeti központokon keresztül maga a magyar gazdakezösség. A Futura az országnak gabonatermelés szempontjából számottevő minden helységében közvetlenül áll a gazdák rendelkezésére, a külföld felé pedig a második világháború előtti időkből minden fontosabb világpiacon a vezető nemzetközi cégekkel tartott fenn állandó összeköttetést. Az intézet működése az ország és a gazdák mindenkor szükségletéhez, illetve a közellátás érdekeihez igazodik, belcélrtve adott esetben a feleslegeknek a legkedvezőbb feltételek mellett való külföldi értékesítését, vagy a különböző állami akciók lebonyolítását és általában a termelés minőségis és mennyiségi fokozására irányuló ismeretterjesztő munkát is.

Arra a kérdésre, hogy tehát aközött, vagy köztelen rendszer, illetve az önálló gabonakereskedő vagy a szövetkezeti értékesítés mellett foglalkunk-e állást, röviden igennel, vagy nemmel felelni nem is lehet, hanem a kérdés eldöntésénél a következő szempontokat kell nyomatékosan mérlegelnünk. Minden valószínűség szerint — ha csak csoda nem történik — a háború után rövidesen ugyanolyan éles lesz a verseny a világ gabonapiacain, mint a háború kitörése előtt volt. Ebben a versenyben Magyarország terményfelhasználásának mennyiségével számottevő szerepet nem játszhat, tehát az

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemköltség!
Hosszú élettartam!
Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!
Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!
Nagy teljesítőképesség minden talajon. Több éves referenciákkal szolgálunk.
Gyártja: WEISS MANFRED Acél, Fémművei R.-T., Csepel

Eladási központ:
„AGRARGLOBUS” Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.-T.
Budapest, V. ker., Szent István-körút 12. szám — Telefon: 126-681 — Sügönycím: Agrobudapest

Köz-
1944

11. S.

Ártelek...
s így csup...
gek érté...
— ha erre...
egyezmény...
rajzi és ke...
megfelelő...
ségi terme...
mindenke...
igen nagy...
mennyírel...
A mag...
tálmá ad...
szelje me...
illetve az...
Tudjuk, h...
nemcsak...
ágynevez...
szerepelt...
nagy kele...
mennyisé...
haránk t...
tőlso sor...
nak az e...
— más g...
nevezet...
mérték...
ezzel, ho...
jelent me...
Kiváló me...
letelnek...
kísérlet...
mészert...
készült...
ugyanakk...
A kormá...
hogy a...
dezséből...
legkülön...
pontjain...
gazdák...
minőség...
vizsgálat...
figyelem...
A ked...
nek más...
hanem a...
len szín...
a túlny...
mezőgaz...
omibez...
kiszony...
kítve, ar...
ben is ne...
Minde...
magyar...
miképpen...
éteke...
keresked...
főgvénye...
D: vis...
dívóben...
szövetke...
jóbb érte...
kamias...
seerend...
smítsg...
állami be...
a gazdas...
kellő tőke...
éppen ann...
kedők m...
ségüknek...
pen egy...
A telje...
dönképp...
egészen k...

D...
N...
M...
H...
B...
T...
B...
197

Aratékulásra nem gyakorolhat nagyobb befolyást, s így csupán két tényező áll rendelkezésre a felesleges értékesítésének biztosítása terén, mégpedig — ha erre lehetőség mutatkozik — először a római egyezményhez hasonlóan, a velünk kedvező földrajzi és kereskedelmi viszonylatban lévő államokkal megfelelő egyezmények kötése, másodsorban a minőségi termelés fokozása. Az első feladatot megoldása a mindenkori kormányra vár, a másodikban azonban igen nagy szerep hárul éppen a szövetkezeti terményértékesítésre.

A magyar búzának kiválóságát magas sikértartalma adja meg. A siker mennyisége és minősége szabja meg az illető búzából őrölt liszt finomságát, illetve az ebből gyúrt tészta nyújthatóságát. Tudjuk, hogy ebben a boldog békében, amikor még nemcsak a tömegeknek az élemezése, hanem az úgynevezett finomabb ízlés kielégítése is célként szerepelt, a külföldi piacokon a magyar nullásliszt nagy kelendőségnek örvendett kiváló minőségű és mennyiségű sikértartalma folytán, amely viszont hazánk talaj- és éghajlati viszonyaink és nem utolsósorban a magyar gazda céltudatos munkájának az eredménye. A búza minőségét a muliban — más gyakorlati eszköz hiányában — az úgynevezett fajszám-mérővel, helyesen hektolitersúly: l mérték, bár az összes szakértők tisztában voltak azszal, hogy a magas hektolitersúly nem mindig jelent megfelelő magas sikértartalmat és viszont. Kiváló meyer tudósunk: Hankóczy Jenő kísérletének továbbfejlesztésével Grúz Ferenc m. kir. kísérletügyi főigazgató most legújabbban egy olyan műszert állított elő, amely alkalmas a búzából készült lisztminták sikértartalmának mérésére és ugyanakkor kezelése is elég olcsó és egyszerű. A kormányzat most foglalkozik ezzel a tervvel, hogy a „L borografnek” nevezett ezen újabb berendezésből mintegy 300 db-ot a háború után ez ország legkülönbözőbb, illetve legfontosabb termelési géppontjain üzembehelyezze, s így módot ad a magyar gazdaságnak arra, hogy gabonatermesztésének minőségét a legkevesebb költséggel könnyen megvizsgálhassa s termelését az így nyert adatok figyelembevételével folytathassa.

A kedvező és folyamatos külföldi értékesítésnek másik előfeltétele továbbá nemcsak a kiváló, hanem a lehetőleg évről-évre ugyanazon, változatlan színvonalon tartott egyöntetű minőség is. Ez a túlnyomóan kis üzemekre tagozódott magyar mezőgazdaságnál már eleve nehéz problémát jelent, amibe járul még az a körülmény is, hogy éghajlati viszonyaink is évente nagy eltéréseknek vannak kitéve, ami természetesen a termények minőségében is nagy kilengéseket okoz.

Mind ezek a tényezők azt bizonyítják, hogy a magyar nemzetgazdaság nem engedheti meg semmiképpen sem, hogy a magyar mezőgazdasági értékesítés még egyszer az úgynevezett szabadkereskedelmi világpiacok teljesen akarat nélküli függvénye legyen.

De viszont azt jelenti-e az megállapítás, hogy a jövőben minden kereskedelmi tevékenység csak a szövetkezeti, vagy pláne hatósági keretekben működő értékesítés legyében folyhatnak le? Ezt kíméletre sem mondhatjuk! Amennyire elismerendő a gazdák önszegély törekvéseinek létjogosultsága, sőt ebből a szempontból nézve még az állami beavatkozás sem kártható, mert hiszen a gazdaságilag mindenkor gyengébb felet védi a kellő tőkével rendelkező kereskedelemmel szemben, éppen annyira el kell ismernünk az önálló kereskedők működésének létjogosultságát és tevékenységüknek eredményes voltát. A kettő tulajdonképpen egymásnak állandó ellensúlyozója.

A teljesen szabad gabonaforgalom idején tulajdonképpen az egész világon a gabonások — az egyes egészen kivételes, helyileg indokolt esetektől elte-

kintve — a nagy világtőzsdéken kialakult árak függvénye voltak. Ebben a rendszerben tehát a kereskedő lényegesen nagyobb rizikót vállalt, mert sohasem lehetett biztos abban, hogy a ma megvett árut, amelyet összeköttetések fenntartása érdekében esetleg csökkentő tőzsdéi irányzat mellett is átvenni kényszerült, legalább önköltségeit fedező haszonnal, illetve veszteség nélkül tudja-e eladni.

Kötött gabonakereskedelem idején a kötöttségek szigorúságával fordított arányban csökken a kereskedő kockázata. A kötött forgalomban ugyanis legelsősorban az árak nyerneke szabályozást, mégpedig rendszerint előre az egész gazdasági évre kiterjedő hatállyal s így az áringadozás veszélye rendszerint nem fenyegeti. A mához hasonló szigorúan kötött rendszerben a gabonakereskedő tulajdonképpen állami megbízásból veszi át és fizeti ki az árut s ezért a működésért csupán megfelelő jutalékban részesül, feladata tehát csupán arra terjed ki, hogy az üzlet lebonyolítására vonatkozó rendelkezéseket és természetesen az árumínőségeket kellően ismerje s lekiismeretesen járjon el.

NÖVENYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Szarany János dr.

Tavaszi teendők és egyéb problémák a repace termesztésében.

Írta: Udvaros Károly he cegi tisztartó, növénynemesítő Intéző.

A legutóbbi évek kemény próbára tették a repace termesztést. Nemesak nálunk, hanem Európában is nagy területeket pusztított el a kedvezőtlen tél és a mostoha kitavasodás.

Az 1943-as vetést a szárazság késleltette. Sok helyen meg is akadályozta. Egyes tájakon a kikelt vetést a repacearázs (Athalia spinarum) álhernyója tarolta le. Még örülhetünk, hogy ez az álhernyó arányilag korán tűnt el a föld alá. A tél első fele olyan volt, hogy a megsanyargatott repace sok mindent ki tudott heverni. *Kadocsa* Gyula egyik régebbi, kitűnő munkájában (Mezőgazdasági növényeink fontosabb állati ellenségei. Athenaeum, Budapest, 1923.) azzal vigasztal, hogy a repacearázs álhernyója tavasszal és nyáron igen ritkán szokta kártételt folytatni. Sőt őszi kártételeknél is rohamos visszaesésre számíthatunk; szerinte a repacearázs álhernyója csak minden 5-6. évben egyszer jelent komoly veszedelemet.

Tudjuk, hogy ezeket a megállapításokat bizonyos mértékig általánosítani is lehet. A természetben sokszor követi a hullámvölgyet hullámhegy. Joggal remélhetjük, hogy az őszi káposztarepece termesztésében is a közeljövőben hullámhegyet fogunk megérni és kárpolitást kapunk a közelmúlt kisebb-nagyobb veszteségeiért.

A kötelező olajosmag-termesztés kereteiben a repaceknak jut a legfontosabb szerep. Nemesak azért, mert területegységenként a legtöbb növényi olajat szolgáltatja, hanem azért is, mert vetőmagszükséglete nem számottevő; ha kipszult, helyébe idejében és igen kevés költségűbbel lehet tavaszi olajost, vagy egyebet vetni; ha megmarad, a vele való elbánás egyszerű, időben is kedvezően illeszkedik az üzemmenetébe, amellyel a repace kitűnő előveteménye az őszi gabonának.

Mintán az ősssel sokan nem tudták elvetni repacejüket, országos érdek, hogy a meglévő, helyesebben a megtartható állományoknak mindent megadjunk, ami a termelés biztonságát és nagyságát növelheti.

Ha erős éjjeli utófagyok sanyargatták a repaceit, vagy ha nagyon száraz a tél vége és repace-

földünk fellazult, sokat segíthet a henger. Különösen a talajfelszínhez jól alkalmazkódó *Camb-ridge*-henger. Az olyan repace, amely ősssel keletlenül meg tudott erősödni és amelynek főgyökere legalább ceruza-vastagságú, már nem szorul hengerre. Főgyökere elég erős és eléggé mélyen ágyazott ahhoz, hogy a felfagyásnak ellentálljon. Fejletlen repaceknél a hengerezést kapálásnak kell követnie, de csak akkor, amikor a friss levelek képződése és a tavaszi gyökér-fejlődés már megindult.

Tavaszi kapálás tekintetében a kifogástalanul áttelelt repacevel is úgy vagyunk, mint a kukoricával: *rendkívül meghalálja a kapálást*. A fejletlenebb repace a felszínesebb, a fejlett repace a mélyebb és lehetőleg fogatos kapálást. A hangsúly a mélységen, a *függőleges irányú lazításon* van, nem pedig a felszín tökéletes gyommentesítésén. Semmi egyéb ez, mint alkalmazkodás a repace gyökérzetéhez, amely egyetlen erős karógyökérből és az ebből többé-kevésbé vízszintesen kigágázó finom oldalgyökerekből áll. Minél mélyebb a kapálás, annál több oldalgyökér érzi meg a kapálás előnyeit. Annyira jelentős a repace tavaszi mélykapálása, hogy valamelyik vállalkozószellemű géppárunknak külön *fogatos repacekapát* kellene szerkesztenie. Az egyes kapatestek legcélszerűbben a rugós borona fogaihoz hasonlíthatnának, felfelé keskenyedő, de a menetirányba eső átmérőjükben erősödő kivitelben. Egy ilyen különleges — jobb hián esetleg házilag is előállítható — fogatos eszköz bőségesen kifizelné magát. Előteremtését megokolja az is, hogy a repace kapálásához nem sok időnk van: a tavaszi felmelegedést, a tavaszi fejlődés megindulását be kell várunk, viszont amikor a repace lombja már borítja a földet, a kapálás elkészt.

A repace a tavaszi *nitrogén-fejtrágyát*, a *Péti söt* is nagyon meghálálja. A 30 kg-os háborús fejadag kevés. 50-100 kg kat. holdankint a gazdaságos adag, aszerint, hogy milyenek a helyi kísérleti eredmények.

A fejtrágyázást tulajdonképpen a kapálással kellene egybekapcsolnunk. Jó lenne, ha a fejtrágyát egyetlen munkamenettel, egy kombinált de egyszerű kapáló-műtrágyázó gépből, a kapatestek mögé, a fellazított talajréteg *fenekére* tudnánk juttatni. (Nem hiszem, hogy nehéz lenne egy ilyen gép megszerkesztése, ha ez a háborús viszonyok között talán kilitástanlan is.) Jobb híján a műtrágyát kapálás előtt egyszerűen szórva adjuk, akár kézből, akár gépből.

Kritikus állapot a terméseredmény tekintetében a *repace virágzása*. A nyugati országokban, úgy látszik, nem ismerik azokat az óriási rovar-tömegeket, amelyekkel a virágzó repaceknak nálunk meg kell küzdenie, különösen akkor, ha a virágzás ideje száraz, meleg és szélcsendes. A nyugati repacefajtákkal úgy vagyunk, hogy kedvező időjárásban és megszokott rovarkártevőink kivételes elmaradása esetén hazai viszonyok közt is kiváló eredményeket adhatnak. De határozottan hiányzik belőlük az a gyors és nagyarányú *visszapótló-képesség*, amely nélkül a mi, úgy szólván „rendszeresített” rovarirtómegeink közepette valamirevaló repacetermés el sem képzelhető. (Olyan rovarirtási mód, amely ezt a visszapótló-képességet helyettesíthetné, vagy hatásában nagyobb keretek közt fokozhatná, sajnos, nincs és előreláthatóan a jövőben sem lesz.)

A magyar nemesítésű, *állomány elismert, eredeti nemesített Eszterházi őszi káposztarepece* nemesítésének legfőbb és állandó célja: a visszapótló-képesség, az életerő fenntartása és fokozása. Ennek birtokában a repace a rovarok által el-

Megsinylik állatai a napfény, szabad kifutó, zöld legelő hiányát.

Mind ezt pótolhatja a garantáltan 150.000 nemzetközi egység

D-vitamint tartalmazó

BIODIT

abrákkiegészítő etetésével.

Ha BIODIT-ot etet, hűlés befektetésével felbecsülhetetlen haszna lesz.

Angolkór, osontálygyulladás, és más anyagforgalmi betegségek nem támadják meg állatait. Az állatnevelésre és hizlalásra nem fizethet rá. Kérje részletes ismertetőnket

Régi adományai:

- Malacoknak, barányoknak — 1/2 dkg
- Hízósertéseknek, sündöknek — 1 dkg
- Borjúknak, csikóknak — 1 dkg
- Tejelő tehéneknek, lovaknak 2 dkg
- Baromfinak, nyúlaknak — 1/2 dkg

A BIODIT

beszerzhető a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE-nél

Budapest, V., Alkotmány-utca 29 es vidéki kirendeltségeink

pusztított, elsődleges virágait azonnal másodlagosokkal, ha kell, a másodlagosokat harmadlagosokkal pótolja és így tovább mindaddig, ameddig — rendszerint a legyőzöttek táján — az 100 hüvelyre, szelvényre és csapadékosra nem fordul. Ilyenkor a rovarok megismerhetők, észlelnek, vagy lemozdítják a földre, a repce általános állapotot, dinamitnyug epsegeben lévő virágalmánya pedig bekelet és — leggyakrabban természetesen — biztosítja a termést.

A rovarok a bimbókat támadják, a sértetlen bimbók — leggyakrabban az *Eszterházi* repce — főként már ilyen állapotban termékenyűnek. (Az ontogénnyel való tenyésztés, arról pedig nem lehet szó, hogy a megtermékenyítéshez akár a káros rovarokra, főleg a tenyes repcefogarra [*Metelgethes aeneus*], akár a menekre szükség volna.)

Mind ezek mellett tanuskodnak, hogy repce-termesztésünkben a fajának is van szerepe. A fajta megválasztása, az eredeti nemesített vetőmag használata fontos.

A hátság aránytalanul nagy rovarfőmeggel, a Fertőmedence szélsőséges időjárásai változásai a tudatos nemesítő munka mellett talán szintén elősegítettek az *Eszterházi* repce különleges életrejelének kialakulását.

A mostani háborús viszonyok között, az eredeti nemesített, általában elismert *Eszterházi* őszi káposztarepce vetőmag forgalmazását, a gazdák országos viszonylatban való vetőmagválasztását a *Futura*, közelebről az *Olaimagyér-kesítő Szövetkezet* (Budapest, V., Vigadó-utca 2.) bonyolítja le. Az *Eszterházi* repce az 1937-38-ban és 1938-39-ben az ország legkülönbözőbb vidékein lefolytatott hivatalos állami előkísérletekben, arányszámokban kifejezve, a legjobb német nemesítésű és egy magyar tájfajta-repcehez viszonyítva a következő átlageredményeket adta: *Eszterházi* őszi repce magtermése 11430, ebben nyerszsír 4982; *Lembke*-féle őszi repce magtermése 9520, ebben nyerszsír 4271; zalai tájfajta őszi repce magtermése 8860, ebben nyerszsír 3860.

Ezek után visszatérhetünk a repce termesztésének egy olyan kockázatára, amely nem is annyira a természet, mint inkább a közellátást hozza bizonytalan helyzetbe. Arról a kockázatról van szó, amely a repce elvetése körüli bizonytalanságból fakad. A gazda, ha egyáltalán tud vetni, ha vetésállománya gyenge marad és tavasszal felfagy, vagy túlságos bujasága miatt kivételesen kipállik, sikerrel vethet a repce helyébe egyebet, a közellátás azonban tekintélyes tömegű és nehezen pótolható ipari nyersanyag-tól esik el.

A háborús szorultság nem egy esetben olyan utakra viszi az embert, amelyekre a bőség éveiben nem is gondolt. Az őszi repce termesztésének valósággal rákfenéje a vethetőség bizonytalansága és az ebből adódó tavaszi felfagyás. A vetésidő előbbre helyezéseivel nem tudunk a bajon segíteni. Jelenlegi őszi repcének túlkorai vetés mellett esetleg még ősszel szádba megy, de má már helyünk sinesen túlkorán a repce számára, mert a fekete ugarba való repcevetés korszaka régen a múlté. A tél hidegével a repcének alig van baja. Többször kibírt már 30 fokot is.

Bizonyos az is, hogy a télvégi felfagyásoknak csak az eddigi átlagnál jóval erőteljesebb gyökérzet bír ellentánni. Ilyet viszont csak egész korai vetéssel tudunk biztosítani. (Az alábbi értelemben vett korai vetés egyértelmű a vethetőség 100%-os biztoságával is.) Ezen a ponton azután nemesítési problémává válik a kérdés: lehet-e olyan őszi káposztarepce kinemesíteni, amely egészen korán — akár áprilisban — elvetve, a vetés évében nem megy szádba? Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy meglévő repcének sem megy 100%-ban szádba és hogy a szádba nem menő repce kinemesítése lehetséges.

A második kérdés már természetesen kérdés: miután két egész évet nem áldozhatunk fel egyetlen repcetermesztés kedvéért, van-e olyan, ugynevezett „védőnövényünk”, amely alá sikerrel vethetnénk el az új típusú, „korán vethető” őszi káposztarepce.

Ilyen védőnövény a magkukoricában kínálkozik. A megoldás persze nem olyan egyszerű

és az új repcetípus kinemesítése tekintetében nem olyan gyors, amint az első pillanatra talán látszik. A szükséges nemesítési munkálatokat az *Eszterházi* hercegi hitbizomány eszterházi növénynemesítő üzeme már 1942-ben megindította.

1943 tavaszán normális őszi repcével már tájékoztató kísérleteket is állítottunk be. Április elején vetettünk el őszi repcét, részben tiszta vetésben, részben magkukorica fölé, az utóbbi esetben a kukoricával egyező sortávola, úgy-hogy a repcesorok pontosan a már előzően, mályebbre elvetett kukoricások fölé estek.

1943 jó rovarév lévén, tiszta vetésünk nem is tudott nagyon szádba menni, mert a rovarok a hosszú tenyészidő alatt 80%-át teljesen kipusztították. A maradékállományban 1943 decemberében csaknem minden megvizsgált fő gyökereiben találtam 1-4 gubacsbarkót (*Centorhynchus sulcicollis*) kész bogarat, bábót, lárvát egyet; repcebolha-álcát (*Psyllodes chrysocephala*) pedig minden 5-6. növényben és pedig a gubacsbarkó okozta, gyakran összefolyó odvakban, odvankint 8-97 darabot! A tenyészidő alatt a levéltetű is bőségesen kivette részét a pusztításból.

Mind ez arra vall, hogy az egészen korai tiszta vetés azért sem volna lehetséges, mert általa csak a káros rovarok számára teremtenénk paradicsomot.

A magkukoricába vetett repce rendszeren kelt, szépen fejlődött, a kukorica egyezését, (természetesen csak egyirányú) kapálását, törését, majd a szárvágást nem nagyon zavarta. Állományból tetű és egyéb rovar kártétele miatt semmit sem vesztett, de a kukorica árnyékolása folytán őszig 15-25 cm magasra felnyurgult. Az 1943-44-es tél első, hótalán felében a felnyurgult körök -6, -10 fok minimumokra felső végükön részben lefagytak, elpusztultak anélkül, hogy a körök alsó része és a gyökér szenvedett volna. Jelenleg — február végén — ez a repce hótakaró alatt van.

Legfeltűnőbb az volt, hogy a kukorica alatt fejlődő repcét a rovarok kevésbé bántották: állománya ősszel 100%-ban megvolt, gyakorlatilag egészennek mutatkozott: a téli vizsgálat is csak minden 6-8. növényben mutatott fel barkófertőzést és minden 15-20. növényben lényegtelen bolha-fertőzést. (Talán a beárványolt helyeket kevésbé szeretik ezek a kártevők.)

Kukoricaterületünk bőségesen van az országban olyan, amely be tudná fogadni a közellátás céljaira szükséges, aránylag kisebb terjedelmű repcevetést is. Sok helyen friss trágyába kerül a kukorica; tavaszi vetés esetén ez az őszi repcének is jól jönne. A kukorica egyirányú művelése a repcét nem zavarná; talán a kukoricában okozta lényegtelen termés-csökkenést; megfelelő beosztással és elővigyázattal a törés és szárvágás munkálatai sem tennének a repcében számottevő kárt. Az aránylag széles kukorica-sortávolságot ellensúlyozná a repce erőteljesebb fejlődése és ami a legfontosabb: teljesen megszűnnék az őszi repcevetés minden közvetlen és közvetett kockázata. A repce a rendelkezésre álló tenyészterület kihasználása tekintetében nagyon alkalmazkodó. Tenyészterület tapasztalatokból tudjuk, hogy jobb talajokon kukorica-sortávolságban is borítani fogja a táblát, különösen szakszerű ápolással, kapálással.

Talán nem volt egészen helyénvaló ennek az új irányú eredményeiben még bizonytalan munkálatnak az ismertetése. Egy célja azonban van: ha nem is áll még rendelkezésre az új típusú „korán vethető őszi repce”, amely a vetés évében nem megy szádba, értékes tájékoztatást nyújthatnak az olyan, 2-3 holdas vetési próbák is, amelyekel községek repcével állíthatnánk be az 1944. évi magkukoricások szélére, legalább is 60x60, vagy ehhez hasonló kukorica-tenyészterületre.

Az eszterházi hercegi növénynemesítő üzem (u. p. *Eszterháza*) érdeklődőknek az ilyen próbavetésekhez szívesen biztosítja a szükséges vetőmagot.

Biztosítson a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél.
Magyar agrárintézet. Kartelen kívül.
(Tűz, jég, állat, élet, stb. biztosítás.)

SERTÉSTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: eneszi Dörner Béla.

Mik az előnyei a hűsertéskezesítésnek?

Írta: eneszi Dörner Béla.

Egyik tisztelőtreméltó „új” olvasó írja, hogy hallott már erről a kérdéssel, de szeretné, ha valaki „leszögezné” ennek előnyeit és hátrányait, hogy jobban tájékozódhasson.

Előveszem tehát a két pácsomat és az alábbiakban „szegzem le” a tájékoztatást. (Itt könnyű szegezni, mert az ecéttől pótolja a boltokban nem kapható vasszőget!) Nem először vagyok ebben a „krétakörben” tettes. Míg az új kréták új érdeklődők. Ha a felelet sora rám kerül, én nem tnök válszóló! Ha pedig a t. olvasók se bírják olvasni, akkor: mint a székielek mondják, „nincs semmi bej instálom!”

Az előnyök kétfélek. (A hátrányok olyan „kevésfélek”, hogy azok: 1. most nem érek rá foglalkozni!) Először tenyésztesítiek, másodsor hízlatásiak. Előző volt az értékesítési szempontok is, amelyek olykor lebillentették a mérleg serperycjét, mert voltak esetek és idők, amikor a tisztavérű mangalicát jobban értékeltek, mint a keresztezettet. Ma azonban, az egyik érdeklődése alatt teljesen nirdégy, hogy miféle az a disznó, nem kérnek tőle származási tanúsítványt, az egyik veszi, az másra, az fizeti (nagyban tőlön is eszi?), a földológ: hogy legyen minél több belőle! M-ne pság n ár nen esk a zsírít esengenek a „récpek” a lenteből elött, hanem a húsért is! A hízlatásból „kirántott” körülméteit elvisszerjegyjet mégsem lehet más helyett a tepsiben kirántani, sem a zsírszelvényét kegyre kenni. Mindezeket az a műveleteket ez ban is: illen, n-rósnéklküli, becüleles nyersanyag kell: ez pedig — a disznó!

Lássuk tehát, mik a tenyésztesítési előnyök? Ezekhez éppgy kell valami, mint a serjétkézi, ha nyerni akarunk: so sejey, ez az mangalica tenyészanyag. Régi — tapasztalatokkal alátámasztott — tudományos tétel is, hogy a keresztezésnél legjobban az első ivadék, mert a keresztezett anyag továbbtenyészte „szélesít”, — mint a tudósok mondják: szélesít —, ez az a jóllejárás (erőteljes növekedési, evési, súlyfőlakási képességek stb.) elmosódása.

Negyjában mindegy, hogy az apa, vagy az anya mangalica-e, az ivadék nem sokban különbözik külső és belső tulajdonságra egyenástól (regl-vérű kocáknál valamivel több a melle, de viszont az anya takarmányozási igénye nagyobb), ha az anya mangalica, akkor az az előny, hogy így a tenyésztő jobban tud „átnyergetni” az olykor dühöngve felkő zsírkereslethez. Ilyenkor a tisztavérű mangalica kocával (és természetesen ilyen kannel) módja van tisztavérű tenyészteszt továbbfolytatni.

Módjában van még a tenyészteszt mangalica kocákkal: kihasználja gazdasági előnyökét is. Ha pl. mangalica kocákkal készre hízta, akkor készen teszi, ha tavaszi ellésű tisztavérű mangalica mellekkel (nyári mellekkel) kísérletileg a tavaszi és nyáreleji legettelési időszakot és vele az olcsóbb (de extenzívebb) etelési lehetőséget, míg az ősszel ellett téli mellekkel keresztezéssel állítja elő, mert ezeket úgyis szákból kell etetni, így ez a drágább etetés a gyorsfejlődésű állatoknál kifizeli magát.

Ezek a tenyészteszt előnyök. A hízlatási előnyök a következők: Keresztezésre hármanle tudja áll rendelkezésre: a telérszerű yorkshire és a két feketeszerű angol írja, a berkshire és a cornwell. Az angolvérű sertések egyszerűen önkéntes jó tulajdonságúkat, az étkezést, a gyorsabb fejlődést, a szaporaságot, stb., de az ivadékok már a termelésben, edzettségben, ellenállképességben, igényességben nem egyformák, sőt — eléggé különböznek.

A berk x mangalica a „berk” és a cornwell x mangalica a „cigány” sokkal jobban bírják a silányabb tartást, az extenzív viszonyokat, mint a york x mangalica, a „félkese”. Ez azonban viszont a „gyorstalpaló kurzust”, az intenzív etetést jobban tudja megháldni, mint a sötétzintűek. A nagyétényi

PÉTI NITROGÉN MŰVEK

R.-T.

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 21.

1944

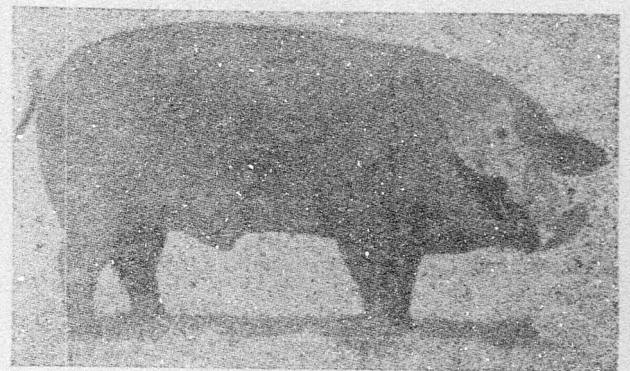
szagos, kereszthátú, típusbarré, (smo) hékben, amelye gásdó, csürhét, állal v hatású, csürhét (hosszú stb.) m Az llye atik h rek föl, jellegű. Azt, fletal f fehérjet csinálj gyorsan korban súlyt, akkor a mang Csészy hí l id márd jó utólag. A falánksá ropodna és szelo termelne elérle a puha te potúek, ilyen su álepoth. Ált láno heik ör takarmá el, mint. A fél ivadéko igénytelen, hosszúbb vízront el is el kell testnegy de főleg jukban,

V. T. E. S. S.

10. sz. kép. Német származású cornwall-kan. (Kertész Ferenc „Sertésenyésztés” könyvéből.)

Kisült, hogy ezt a fajta itt keresztelésre már évek óta használják, nagyon kedvelik, megvannak vele elégedve és szeretnék még jobban elszaporítani, mert — mint írják — „tekerményértékcsökkentő képessége és hízási hajlama nem marad el a mangalica mögött, fejlődése gyorsabb, húsban jóval többet, zsírban is ad annyit, mint a mangalica. A legelőt úgy a tisztavérű, mint a keresztezett cornwall jól bírja és hasznosítja, utóbbi azonban a hosszabb járást is úgy elviseli, mint a mangalica” — írják Gyöngyöspatáról nekem.

Érdekes, hogy ezt a jó bizonyítvány-osztályzatot nem eladni akarók, hanem venni óhajtok írták. Ez pedig különbség!

10. sz. kép. Német származású cornwall-kan. (Kertész Ferenc „Sertésenyésztés” könyvéből.)

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS

ÉS TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Csukás Zoltán dr.

Új feltételek a szarvasmarha elit-törzskönyvvel.

Írta: Horn Artúr dr. OMGE titkár, egyetemi magántanár

A szarvasmarhatenyésztő gazdaközönség részéről mindenkor örömdetesen nagy érdeklődés tapasztalható az elit-törzskönyv iránt, nemcsak azért, mert a tenyésztési és termelési eredményeknek országos elismerését jelenti ha egy-egy tehén az elit-törzskönyvbe kerül, hanem azért is, mert az elit-törzskönyv segítségével a legnagyobb gazdasági és tenyészértéket képviselő állatokat a törzskönyvvel tehénállomány nagy tömegéből kiemelik jelölve annak, hogy ezekkel a szarvasmarhakkal különös gonddal cselekedni foglalkozni, mert elsősorban ezekből várható a szarvasmarhatenyésztés színvonalának hathatós előbbrevitele. E szempontokon túlmenően a gazdákat kell, hogy érdekelték az elit-törzskönyv feltételeinek a közelmúltban történt módosítása azért is, mert a földművelésügyi minisztérium célkitűzései értelmében a jövőben az elit-tehenek előreláthatóan fokozott támogatásban fognak részesülni.

Amint ismeretes a szarvasmarhák törzskönyvelésének megindulása idején a legfontosabb és első célkitűzés a jó tejelőképességű és jó külső testalkatú tehének a törzskönyvvel állomány nagy tömegéből való kiválasztása volt. Ennek megfelelően Konkoly Thege Sándor dr. OMGE főtitkár javaslatára az Országos Törzskönyvelő Bizottság elhatározta a szarvasmarha elit-törzskönyv vezetését. Az elit-törzskönyvbe való felvitel alapján előírt tejelési feltételek egyetlen termelési időszakra vonatkoztak és annakidején a célnak teljes mértékben meg is felelt. Általánosan ismertek azok a szép eredmények, amelyekről Batha Pál különösen a „Szarvasmarhatenyésztésünk újabb eredményei az elit-törzskönyvben” (1931—1936) című értékes munkájában beszámolt.

Újabb nemcsak a tenyésztés irányítói, hanem a gyakorlati gazdák is mind fokozottabb figyelemben részesítik a szarvasmarhák tartós teljesítményét és a nagy tartós teljesítőképesség általános kitenyésztésének gazdasági jelentőségét. Ez a törekvés nemcsak hazánkban, de külföldön is évről-évre erőteljesebb formában nyilvánul meg. Joggal vallhatjuk, hogy tenyésztési célkitűzésünk gerince a jó életteljesítmények kialakítása és az

darával, rozsossal tudják csak őket etetni —, az igezi szalonnadisznók. (Lásd: 10. és 11. számú képet.) Egy 1½ éves híztott cornwall 280—300 kg-ot is elér. 1941-ben az OMGE kiállításán Bogyay Ferenc pusztai kovácsi (Somogy m.) tenyésztő három éves ártányát, az 580 kg-os kolosszust, olyan tolongó tömeg ostromolta, hogy rendőrokat kellett kivezényeltetni.

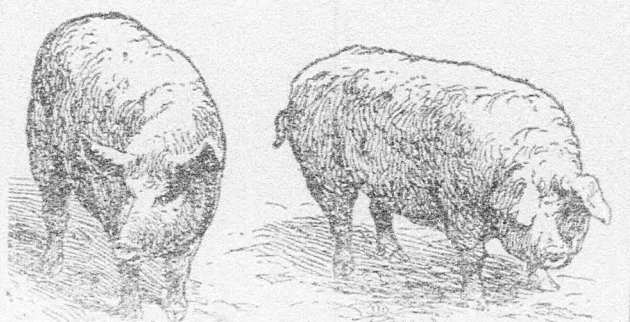
Az idős cornwallok (öreg ártányok, vén anyák) olyan hatalmas szalonnarégeket adnak, hogy hátukon és hasukon, hogy azaz mint egy paplannal be lehetne takarozni — mondotta multkor egy öreg hízloló úr. Az természetesen azonban, hogy a cornwall és korcsai is meghízhatnak fiatal korukban is, ha kukoricával etetik őket, hiszen a kukorica még a sziklából is fekasztana zsírforrást, ha volna hozzá megfelelő varázsvessző.

Itt megint fölívom a t. olvasóink figyelmét a két cornwall-képre. Az egyik, a Bezuk István szentistvánpusztai (Moson m.) neves tenyésztő angolszármazású kanját mutatja be, a másik pedig Engelen ismert bajorországi tenyésztő cornwall-kanját, amelynek ivadékból hozott be hozzánk egyet (és talán még hozat?) Kertész Ferenc m. kir. gazdasági felügyelő, a HOE igazgatója. A két típus eléggé eltér külsőre egymástól. (Belső tulajdonságokról még kevés adatunk van.)

Most még a hücszés előtt elképzeld a fekete disznóhoz, a fekete disznóval akaróhoz. Nyilván helyes és okos, hogy a fekete disznóval keresztezni akarók a herke után szelídüljenek, de már az nem helyes, hogy elbanyagolják a másik feketét, a cornwallt, holott azéppoly hasznos disznó, mint a másik, mert igénytelenebb és a legelőt, a gyengébb tartást még annál is jobban bírja, mint amaz. A multévi nagy-nagy keplekés után most már kapható elég sok fiatal cornwall-kan (koca kevésbé!) a törzskönyvvel tenyésztetésekből, ami annál inkább lényeges most, mert eladó berkszire már kevés van de viszont Batha Pál osztályvezető okos rendelkezésére két állami birtokon van már cornwall-tenyésztés fölállítva, így pár hónap múlva még bővebben lehet tenyészanyaghoz jutni!*)

Viléz Rózsa Jenő délberényi földbirtokos leveleiből nagy figyelemmel értesültem arról, hogy őt a cornwallról itt-ott lebeszéltek azzal, hogy az „se hús — se zsír” disznó és csakis a „brisis” legény a talpán. Pedig neki elsősorban tejlődésről kell, erre pedig ez a cigánytermészetű és szíri cornwall-tenyésztés a legjobb. Kisült ezután a „válltásról”, hogy a lebeszélők a cornwallokat nem is ismerték!

Ezzel egészen ellentétes híreket kaptam Gyöngyöspatáról, Hauer Lajos főjegyzőtől. Ezek a hírek teljesen fehére mostak a leszólt feketék meg tépázott becsületét. A gyöngyöspatáról évekkel ezelőtt szerezték be anyagot a kéthelomi hírneve tenyésztejből. Hogy kinek az okos tanácsára hátá rozták el ezt, azt nem tudom. Amikor a földművelés

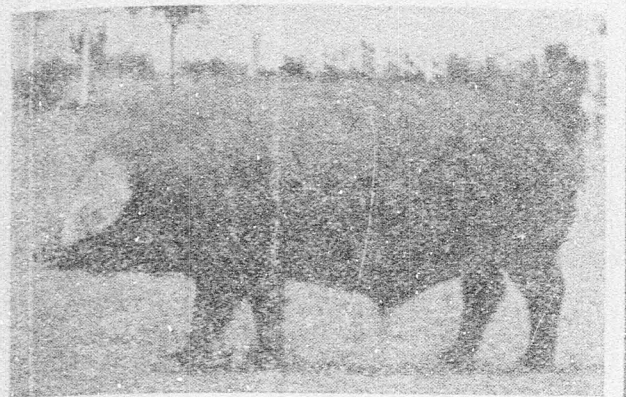

11. sz. kép. Kétféle típusú „félkese” süldők. Balról lárdszívűt york-kan és mangalica anya utáni, jobbról midlvájt típusú york-kan és mangalica anya utáni süldő.

(Fényképek után rajzolva.)

ügyi miniszter — szíven bereinek okos tanácsára — hüssertéskocikiosztási akciót határozott el, erről a „Mezőgazdaság” című havilapban írva megemlítettem, hogy a cornwallokért sokan jelentkeztek, de éppen nem az északi és délkeleti hegyvidékekről jöttek jelentkezők, holott ez a sertés éppen ilyen helyekre volna való. Hauer főjegyző ezt a hírt olvasva rögtön írt, hogy ők szívesen döveszik ezeket mind, ami a jelzett vidékek miatt esetleg visszamaradt!

*) Lásd a beszerzési forrásokat az OMGE-nél kapható most megjelent tenyészállatvásárlási katalógusban!

9. sz. kép. Angol származású cornwall-kan. (Bezuk István fényképe.)

ságos. Ha york-kanal akarunk mangalica-kocát keresztetni, akkor zömöktestű, szélesfarú, széles hátú, rövidorrú, széleshomlokú, rövidéblábú york típusból vagyunk a kánt, mivel ettől kapunk hamarabb elistrosodó ivadékat. Nemrégiben Hungady Imre gróf perkatzi (Fejér m.) és mesztetnyői (Somogy m.) uradalmaiban járva, a közséi csürhékben igen jó ilyesféle „félkesket” láttam, amelyek az uradalom york-kanjainak „beszivárgásából” származtak. Hasonló volt a türjei felusi csürhékben is a különö Novák Béla dr. kormányzó által vezetett prépostsági tenyésztés kerjéinek „kifejtése”. Viszont Sopron megyében a „kesés-felvi” csürhékben is a legew. ite-korok látrányos kifejtését (hosszú test, de keskeny, hosszú fej, magas lábak, stb.) még tavaly is több helyen lehetett tapasztalni. Az ilyen „lárdszívű” ivadékok hatalmas, nagy testűek, csak hogy szalonnát és zsírt kicsit kevesebbnek, mint a zömöktestű és kisebbtestű „midlvájt” jellegű ivadékok.

Azt jól tudjuk mindnyájan, hogy a hüssüldeket fiatal korában sok húst rejt föl — természetesen fehérjefortalmú tekarmánytól —, de ezt gyorsan csinálja, 22—24%-os értékesítéssel, tehát nemcsak gyorsan, de olcsón is. Ha már 9—10 hónapos korban föl van „izmosítva” és elérte a 120 kg-os súlyt, akkor már gyorsan rejtja föl a zsírt is és akkor nem marad el „abszolút semmivel” sem a mangalica mögött — mondotta a multkoriban Csécsy Nagy Miklós dr., a negyétényi sertés-hízláló igazgatója —, de ilyenkor természetesen már főleg kukoricával kell etetni — tette még utólag hozzá.

A „barisokról” az a tapasztalat, hogy óriási telánsággal esznek, sokat esznek, nagyszerűen gyarapodnak. Ezeknél 22—24% a leggyakoribb. Zsír és szalonnát azonban csak egyéves koruktól fogva termelnek tömegesebben. A másfél éves „barisok” elérik a 230 kg-os súlyt, de még akkor sem olyan puha tapintatúak, csupa zsír, csupa szírt — állapodtak, nem olyan késredek, mint az ugyanilyen súlyú mangalicák szektik lenni. Az ilyen állapothoz még pár heti „finomítás” kell nekik. Általános tapasztalat azonban — és ennek köszönhetően óriási elterjedésüket is —, hogy ugyanannyi tekarmánytól rövidebb idő alatt nagyobb súlyt érnek el, mint a mangalica.

A fekete „cigányokról”, a cornwall-keresztetésű ivadékokról az a tapasztalat, hogy ezek a legigénytelenebbek, a legjobban „legelés-disznók”, a hosszabb idő kell nekik, hogy elszívócsdjának, de viszont óriási tömegű szalonnát termelnek. Ezeknek is el kell érniük a 12—13 hónapos kort, hogy kinőtt testnagyságú korban mekezdjék a zsírtelmesítést, de főleg has- és hátszalonna alakjában. Ezek hazánkban, Irlandban — ahol krumplival és zab-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V. ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Szégyeny-cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglatkozik:
Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállításával, szállításával és beszerzésével, hivatalos hivatalos nyújtásával.

Állatszallítványok címzendők:
BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú és juvaknál:
Budapest - Ferenováros - Karhavasbártér
Sertészeknél
Budapest - Ferenováros - Sertésbártér

370

öröklési anyagban való minél tökéletesebb rögzítése.

A jó szervezet és életteljesítmény kialakítására való törekvés és ezzel kapcsolatban a gazdaságos tenyészték biztosítása sok új feladatot jelent a tenyésztők számára, mert hiszen ezeknek a tulajdonságoknak a tenyészkiválasztásnál való figyelembe vételének fokozott körültekintést és nagy munkát igényel. Ezeknek a szempontoknak az alapján előtérbe került az elit-törzskönyvi feltételek módosításának a kérdése is. Kétségtelen, hogy a régi elit-törzskönyvi feltételek már csak bizonyos esetekben voltak alkalmasak arra, hogy a jó szervezetű és nagyobb tartóteljesítményű egyedek megkülönböztetésben részesüljenek. Igazolják ezt többek között azok a legutóbbi években végzett kutatások, amelyeknek során megállapítást nyert, hogy az elit-tehenek életteljesítménye aránylag kismértékben múlja felül az átlagos törzskönyvelt tehenek életteljesítményét.

Ezek a megállapítások és törekvések időszerűvé tették, hogy az elit-törzskönyvi feltételeit úgy módosítsuk, hogy ezeknek a követelményeknek csak megfelelő életteljesítményű és szervezetű tehenek tudhassanak megfelelni.

Egy további szempont, amely az elit-törzskönyv szabályzatának módosításánál fontos volt, hogy ne csak már öreg vagy elpusztult tehenek kerüljenek az elit-törzskönyvbe, hanem a lehetőséghez képest olyan korban lévő állatok tartassanak ott nyilván, amelyekből még számottevő tenyésztési eredményt lehet remélni és amelyek ennélfogva utódaik révén valóban érdemleges mértékben szolgálhatják a további minőségi fejlődést.

Az elit-törzskönyv új szabályzata lehetővé teszi még az elit-tehenek életében az utódok fokozott bekapcsolását a tenyésztő munkába. Ezt a folyamatot támogatnánk egy olyan rendszer, amely egyrészt állami támogatásban részesítene az elit-törzskönyvbe felvett teheneket, másrészt az elit-tehenek bikautóda után nagyobbarányú állami támogatást biztosítana. Ezenkívül gondoskodni kellene arról, hogy az elit-tehenek bikautóda, amennyiben külső testalkatuk a követelményeknek szintén megfelel, mindenkor elsősorban kerüljenek megválasztásra.

Az elit-törzskönyv feltételeinek megállapítása során egyelőre a II/III-as külső testalkati osztályzatú teheneknek az elit-törzskönyvbe való felvételét is lehetővé kellett tenni, mert a gazdasági szempontból döntő jelentőségű tulajdonságokat — amelyek között elsősorban szerepel a jó tartós teljesítmény — még abban az esetben is fokozottan kell megbecsülni, ha egyelőre talán a testalkat tekintetében bizonyos engedményeket kell is tenni. A másik ok, amiért az Országos Törzskönyvelő Bizottság az elit-törzskönyvbe egyelőre felveszi a II/III. osztályzatú teheneket is, az, hogy ha csak a II-es osztályzatú tehenek vétetnének fel, még a jobban tejlő szarvasmarhaállományval rendelkező vidékekről is a törzskönyvelt tehénállományunk keretén belül 5%-a kerülne az elit-törzskönyvbe. Ez az arány azonban, amely vidékenként, de különösen népies viszonylatban még sokkal alacsonyabb szintre is eszkenhet, túlzottan kicsiny ahhoz, hogy az elit-törzskönyv hatása kellőképpen érvényesülhessen. Ezzel szemben ha a II/III-as osztályzatú teheneket az elit-törzskönyvbe felvesszük, úgy a felettebb állattenyésztéssel rendelkező országrészekben az eddigi vizsálatok alapján a törzskönyvelt tehénállományunk mintegy 10%-a felelne meg az elit-feltételeknek.

Célszerűnek látszott a régi tejlő elit-tehenek esonortjának fenntartása, tekintettel arra, hogy ennél olyan magas tejlési követelménynek vannak, amelyeknek megfelelő tehenek megőrzendők, hogy velük külön foglalkozzunk és elit minősítést nyerjenek.

Igen alkalmas volt az elit-törzskönyv feltételeinek módosítására az a körülmény, hogy a nyár folyamán Budapesten élésező magyar-német állattenyésztési versenybizottság néhány illusztris tacia is értékes tapasztalat adhatott ebben a vonatkozásban, annál is inkább, mert Németországban az elit-törzskönyvet már 1937-ben a tartós teljesítmények fokozott érvényesítése iránvában szervezték át. A hazai és külföldi szakemberekkel való megbeszélések alapján az Országos Törzskönyvelő Bizottság az elit-törzskönyv új feltételeit a következőképpen állapította meg:

1. Tartóteljesítményű fajta elit-tehenek az ismerten fajtatiszták, ha osztályzatuk AI, A/II, A/III vagy AII/III. tejhozamuk pedig a telivér szimmentáli, szimmentáli, maovartarka fajtájú teheneknél négy egymásután következő ellenőrzési évben összesen legalább 16.000 kg tej, 3,5% átlagos tejszírtartalom mellett 560 kg tejszír és amelyek ezalatt az idő alatt három borjút ellettek. A tartóteljesítményű elit-törzskönyvbe bekerülnek továbbá azok az igazoltan fajtatiszta borzderes és pinzgauji jellegű besztecevidéki fajtához tartozó

tehenek, amelyeknek osztályzata AI, A/II, A/III vagy AII/III. tejhozamuk pedig 4 egymás után következő ellenőrzési évben összesen legalább 14.000 kg tej, 3,5% tejszírtartalom mellett 490 kg tejszír és amelyek ez alatt az idő alatt három borjút ellettek.

2. Elit-bikák mindazok a bikák, amelyeknek anyja tartós teljesítményű elit-tehen és amelyeknek külső testalkati osztályzata legalább A/II.

3. Tejlő elit-teheneknek a külső testalkati osztályzatra való tekintet nélkül azok az igen kiváló tejlésűek, amelyeknek tejhozama legalább 6000 kg tej és 210 kg tejszír, ha a fajtajellegtől érdemből eltérést nem mutatnak és jelentős küllemi hibákban nem szenvednek, úgy, hogy a bírálóknál „A” minősítést kaptak. Az elit-törzskönyvbe való felvétel alapjául szolgáló tejlést 365 napos laktáció alatt kell teljesíteni oly módon, hogy a tehen a kérdéses laktáció kezdőnapjától számított 14 hónapon belül újból rendszeresen megelljen. Az elit-tejlőtehenek bejelentése, úgy mint a multhban, egész éven át történik.

Külföldről behozott tehenek is felvehetők bármely elit-törzskönyvbe, ha a felvételi feltételeknek egyébként megfelelnek. Külföldről behozott bikák csak abban az esetben vehetők fel az elit-törzskönyvbe, ha anyjuk tejlése a hazai tartóteljesítményű elit-követelményeknek megfelel és erről az illetékes külföldi tejlésellenőrző szervezettől hivatalos igazolványt ad.

A szarvasmarhatenyésztő gazdák szíves tájékoztatására közlöm, hogy a régi fajta elit-tehenek — amennyiben a tartós teljesítményű fajta elit-feltételeknek nem felelnek is meg —, elit minősítésüket megtartják és ezt az illetékes állattenyésztő szervezetek a származási lapokon fel is tüntethetik. A régi feltételek mellett azonban új fajta elit-tehenek már nem vehetők fel. A tartós teljesítményű elit-törzskönyv feltételeinek megfelelő teheneket mindenkor a területileg illetékes állattenyésztő szövetség, míg a tejlő elit-teheneket és az elit-bikákat a szövetségek útján a vármegyei állattenyésztő egyesületek jelentik be az Országos Törzskönyvelő Bizottságnak.

Az elit-törzskönyvnek itt csak röviden közölt új feltételei kétségtelenül igen nagy mértékben fognak hozzájárulni egész szarvasmarhaállományunk gazdasági és tenyésztéskénti fokozásához és az ezzel szükséges szerűen együttjáró jobb szervezet kialakításához. Különösen akkor remélhetünk nagyarányú fejlődést, ha az egész rendszerrel kapcsolva haladunk a széleskörű állami támogatás, amely egyrészt bizonyos anyagi előnyökhöz is juttatja a tartóteljesítményű elit-tehenek tulajdonosait, másrészt pedig fokozott mértékben biztosítja ezek bikautódaik keresztlül, hogy a tartóteljesítményű elit-tehenekben rejlő értékes öröklési anyag intézményesen és fokozott mértékben jusson szerephez az ország szarvasmarhatenyésztésének céludatos továbbfejlesztésénél.

TAKARMÁNYOZÁS

ÉS ÁLLATÉLETLEN.

Rovalvezelő: Weiser István dr.

A cserebogár takarmányként való felhasználása.

Írta: Tan J. Harold dr. kísérleti állattenyésztő, egyetemi magántanár.

Szakértők megállapításai szerint mindazokat az éveket, amelyek számjegyeinek összege maradék nélkül hárommal osztható, cserebogárévrnek tekinthetjük. Az 1944 számjegyeinek összege 18 (1+9+4+4), ez osztható hárommal, tehát ezidén is cserebogárévr lesz. Ennek az a magyarázata, hogy a Kárpát-medencében uralkodó cserebogár-fajta fejlődési ideje három év, nálunk tehát a cserebogár három évenként jelenik meg nagy tömegben.

Rendszerint a félkötött talajú, szántóföldi művelés alatt álló területeket lepi el, de előfordul erdő tisztásai, irtásai körül, úgyszintén erdei legelőkön is. Szerencsére a cserebogár messzire nem vándorol, hanem főleg a közelében lévő facsoportokat, gyümölcsfákat, tölgyet, jávort, vadgesztenyét szemeli ki és azok leveleit pusztítja. Kedveli ezenkívül az erdők szőlőt is. De nemcsak a levelek lerágásával okoz a cserebogár rendkívül nagy károkat. Sokkal nagyobbak azok a veszteségek, amelyeket pajoralakú lárvája, a csimaz, pajor, vagy más néven szántáskukac okoz. Ez az első évben egy, a másodikban kettő, a harmadikban négy centiméter hosszú. Fejlődése folyamán a növények gyökerét, gumóját rágja. Ezért nemcsak arra van szükség, hogy a bogarakat gyűjtsük és pusztítsuk, hanem arra is, hogy lehetően a lárvák fejlődését is megakadályozzuk.

Mint ismeretes, a cserebogár a laza földkupacokat, a komposztból a melegágyban felhasznált különböző levelek félig elkorhadt halmazait keresi fel legszívesebben petelerakás céljából. Ezekben a kupacokban idővel kiképződnek a lárvák és az ősei kezdik a bennük található gyenge gyökérzeteket. Készítsünk tehát kertünkben elszórva ilyen kupacokat, hogy azok a cserebogarak, amelyeket nem sikerült elpusztítanunk, rápötyözhesseken. Novemberben ezeket a kupacokat szétbáljuk, ráengedjük a baromfiakat, azok a lárvákat, e számukra rendkívül kívánatos falatokat mind megesszük. Ugyancsak ajánlatos szántás közben a föld felszínére kerülő pajorokat összeszedni, ezzel sok növény gyökérzetét mentjük meg az elpusztulástól, s egyúttal a terméseredményeket is növeljük.

Ez alkalommal főleg a gyűjtésre és a bogárnak a gazdaságokban való felhasználásra igyekezzem a figyelmet felhívni. A cserebogár össze gyűjtését, illetve a gyűjtésnek megszervezését az 1894. évi XII. t.-c. 50. szakasza kötelezően elrendeli, aki e törvénnyel nem törődik, kihágást követ el. Sajnos nálunk eddig még csak egy-két helyen, Abaúj-Torna, Zemplén megyében az első világháború előtt végeztek céltudatos, megfelelő munkát, pedig az általános széleskörű gyűjtéssel rendelkező sok kártevésnek lehetne elejét venni. Ha azonban a cserebogár pusztítását körültekintően végeznék, akkor aránylag rövid idő alatt jelentős eredményeket mutathatnánk fel, mint ezt a dán példa bizonyítja. Dániában 1887 és 1907 közötti hat cserebogaras esztendőben végeztek ilyen irtóhadjáratot. A hatás nem is maradt el. Míg az első esztendőben több mint 35 millió kg bogarat szedtek össze, 1903-ban már csak 4000 kg-ot, 1907-ben pedig már alig tudtak számottevő mennyiséget összegyűjteni. Hogy ez mennyi cserebogarat jelent, könnyen kiszámíthatjuk, ha tudjuk, hogy körülbelül 8900 darab nyom egy kilogrammot!

Ezek után főleg két kérdés érdekel bennünket. Miként lehet a lehető legkevesebb munkával cserebogarat gyűjteni? Az összegyűjtött bogártelemet hogyan lehet a leg gazdaságosabban takarmányozásra felhasználni? A bogarak összeszedésére a legmegfelelőbbek a kora reggeli órák, amikor még hűvös az idő és a fákról lerázott, leveles állatok esés közben még nem kapnak szárnyra. A bogarakat legjobb a fák alá kiterített posztóval rázni. A gyűjtés rendszerint hajnalból 9-10 óráig tart, hűvös időben esetleg még tovább.

Az összeszedett bogarakat azután zsákokba rakjuk, s lehetően rövid időn belül megöljük. Az állatok elpusztítását végezhetjük úgy, hogy a megtelt zsákokat forró vízbe dugjuk s addig tartjuk benne, míg már nem szállnak fel légbuborékok a víz felszínére. Ezután rendkívül fontos a bogarak minél előbbi szárítása, mert ilyenkor könnyen romlanak. A legegyszerűbb, ha vékony rétegben kiterítjük őket a napra, akkor hamar megszáradnak. Szárítóba is rakhatjuk a bogarakat, ilyenkor azonban elég erős, kellemetlen szag keletkezik. Van az elpusztításnak más módja is. A bogarakat jól záródó hordóba tesszük, az esetleges repedéseket agyaggal betapasztjuk s egy kis nyíláson szénkéneget (hektoliterenkint 20-30 g) vezetünk bele, ez az állatokat 10-15 percen belül megöli. Az ilyen módon elpusztított bogarakat könnyebb szárítani, mert víztartalmuk sokkal kisebb. Száríthatjuk a cserebogarakat jól fűtött kemencében is, 10 cm vastag rétegben elhelyezve, s szárítás közben többször megforgatva. Végül, ha van melaszunk, igen jó eltevési mód az, hogy a bogarakat hordóba téve forró melasszal leöntjük, így akár egy évig is eltartathatók.

A megszáritott bogarakat a legjobb eredeti alakjukban, tehát nem darálva, tárolni, száraz, hűvös helyen, vékony rétegben kiterítve. Csak közvetlenül a felhasználás előtt daráljuk. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy nyersen csak baromfiaknak, halaknak keverhetjük bizonyos arányban, öt-tízszázaléknyi mennyiségben, napi eleségükbe minden aggodalom nélkül a cserebogarat, sertések, kutyának s megfelelő alkalmas keverék formájában lónak feltétlenül csak főzve szabad adni, mert a bogárból vagy a pajorból a bélkaparóféreg lárvája kerülhet az állatok belébe, sőt a fiatal állat elhullhat, az idősebb pedig többé kevésbé súlyosan megbetegedhet. A félfőzött bogár, mivel benne a bélkaparóféreg elpusztul, veszély nélkül etethető.

A cserebogárra igen értékes takarmányfeleség. Az összegyűjtött bogarakat megtehető a gazda részben frissen, részben szárítva. A friss bogár 69% víztartalom mellett 12,4% emészthető fehérjét tartalmaz, takarmányértéke mázsánként 19 kg keményítőértéknek felel meg. A szárított áruban 14,4% víztartalom mellett 34% emészthető fehérje van és 53 kg keményítőértékű. A pontosabb összetételt a következő táblázatban közlöm.

oldat tartós, 3 hónap alatt sem romlik el és olcsó. Hogy a diagnózis egészen biztos legyen, ajánlatos a kikeresett gyanús tejet laboratóriumi vizsgálatra elküldeni.

A streptococcusos tőgygyulladásnak az ad jelentőséget, hogy a tej csökken, kevesebb és élvezhetetlen, hogy a tehének egy vagy több tőgygyegyre elapasztanak, ami miatt haszonértékük vágőértékre süllyed. Mivel a baj a behurcolás után sokáig észreveetlen marad és lappangva továbbterjed, ezért amikor észreveszik, rendszerint már több vagy éppenséggel sok tehén betegedett meg. Ahol a bajjal szemben nem lépnek fel kellő eréllyel és alaposággal, ott annyira állandósul, hogy évente a tehének 19, 20, sőt 28%-át is ki kell selejtezni. Már pedig gazdák előtt nem kell magyaráznom, hogy ez mekkora leegést jelent.

Arra nézve, hogy a streptococcusos tőgygyulladás mennyire terjedt el hazánkban, nincsenek adataink. Több évvel ezelőtt Wilhelm Boldizsár a budapesti közvágóhídon a tehének 13,5%-án, Mészáros István ugyanitt 14,7%-án állapította meg ezt a betegséget. Ennek jellemzésére, hogy a tehének gyakori cserélgetésével kapcsolatban mennyire terjedhet el a betegség, hivatkozom a pomerániai mezőgazdasági kamara bakteriológiai laboratóriuma által Pröschholdt vezetésével meggyűjtött adatokra. Megvizsgálták 126 tehenészet minden tehenének tőgyét és minden tőgygyegyet tejet. Kiderült, hogy 663 (56%) tehenészet fertőzve volt hurutos tőgygyulladással, hogy a nagyobb tehenészetekben a tehének 4-70, kivételesen 80, sőt 100%-a fertőzve volt streptococcusokkal. Kisgazdák tehenéinek csak 1,84%-át találták betegnek, amire azt a magyarázatot adták, hogy ezeknél ritkábban cserélnek tehenet, tehát a behurcolás lehetősége kisebb, azonkívül a fejés tökéletesebb.

Érdekes Pröschholdt következő megállapítása is: 148 tehenészetben 7809 tehen közül 1141 (14,8%) tehenen voltak a tőgyön is észrevehető elváltozások, 442-ön nem voltak klinikai tünetek, azonban 34-en mikroszkópos, 408-an pedig tenyésztési eljárással állapította meg a betegséget, míg 150-en a genyeseitek jelenlétéből következtetett a streptococcusos tőgygyulladásra.

Orvosítás. A ferőz hurutos tőgygyulladás okozta károk leküzdése érdekében régóta foglalkoznak gyógykezelésével is. Nagyon sokféle gyógymódot ajánlottak eddig is és ajánlanak újabban is. Már pedig régi tapasztalat az, hogyha valamely betegség ellen sok és újabbnál-újabb gyógymódot ajánlanak, úgy ez azt jelenti, hogy egyik gyógymód sem kielégítő. Valóban így is van. A sok kezelési mód közül felemlitem a hidegvizkúrát, amely abból áll, hogy a tőgyet naponta többször 5-5 percig mosogatják kúthideg vízzel; a gyakori, 3-4 óránkénti fejest; a kenőcsös kezelést: bór-, jód-, szalicil, ichthiolkenőccsel, stb. a meleg borogatásokat és gőzöléseket; a Bier-féle szivoharagot, az ozongáz beömlését a tőgybe; az ibolyátúli besugárzást; és végül a tejmedence kiöblítését bórsav, kreolin, terapogen és akrindinfestékek oldatával. Az akrindinfestékek közül a trypaflavint, a parenchymatolt, az uberasant, a rivanolt és néhány év óta az entozont ajánlották. A tejmedence kiöblítésére kolloidális ezüstkészítményeket (Argento-Weidmerit, Novoxil) is megkísérelték. Szinte magától értetődik, hogy a sulfonamidkészítményeket is (Prontosil, Deseptyl, Ambesid, Ultraseptyl) kipróbálták, de eredmény nélkül. Többen, így magam is, valamivel jobb eredményeket értem el, ha a tőgyöblítést 3-4 hónapos szárazraállítással kapcsolom össze.

Az entozonos tőgyöblítésekkel valamivel bővebben kívánok foglalkozni, mert erről, különösen Németországban, egyesek valóságos dieshimnusokat zengtek. Abban az időben, amikor ez a kezelési mód még egészen új volt, egyik doktorandusommal, Pozsgay Ernővel, kísérleteket végeztetem klinikámon. 6 termésgyegyet kezeltem pontosan úgy, ahogy az etozonhoz mellékelt használati utasítás előírta. A tejmedence elő- és főöblítése után 1-5 óra múlva a tőgy megduzzadt, kipirult és fájdalmasá vált. 3 esetben a tőgy óriásira megduzzadt. A tej megkevesbedett, sárga vagy barna színűvé vált, 2 esetben vérossé lett. A tőgy duzzanata 3-7 nap alatt elmúlt, a tej is fokozatosan visszanyerte a rendes színét, de mindig kevesebb maradt, mint a kezelés előtt volt. Minél több tejet adott a tőgygyegyet a kezelés előtt, annál nagyobb a kezelés után a tejesökkenés. A 3-4-szer kezelt tőgygyegyek néha teljesen elapasztottak. Többször étvágytalanság és 41 C° hőemelkedés is jelentkezett.

A kezelés után kb. 20 óra múlva már nem lehetett streptococcusokat a tej üledékében találni, de az eseteknek túlnyomórésztében 5-6, néha csak 14 nap múlva, újból megjelentek a tejben, ami a tejmedencének többszöri kiöblítését tette szükségessé. A 25 tőgygyegyből 3-at egyszer, 13-at kétszer, 6-ot háromszor és 3-at négyszer kellett

kiöblíteni. Végül is a kezelt 25 tőgygyegyed közül 14-ből (56%) eltűntek a streptococcusok és 5 heti megfigyelés alatt egyszer sem voltak kimutathatók, míg 11 (44%) esetben a gyógykezelés teljesen eredménytelen maradt, noha az elváltozások nem voltak régi keletűek és nem voltak nagyon durvák. Az elért eredmény tehát nem mondható valami fényesnek.

Az akrindinfestékekkel való kezeléseik eredménye valamivel javul, ha a klinikai elváltozásokat alig mutató, fertőzöttnek talált tőgygyegyedeket 3-4 hónapra elapasztjuk és a szárazonállás alatt háromszor, utóljára 3-4 héttel a várható ellés előtt, öblítjük ki. Ha a tőgygyegyed már durva elváltozásokat mutat és már sorvadtt is, akkor ez a kombinált kezelés sem jár eredménnyel.

Védekezés. Noha a streptococcusos tőgygyulladás gyógyítása általában nem jár olyan sikerekkel, amiket szeretnénk, mégsem adjuk fel a bajjal szemben a harcot, mert az ellene való védekezés, ha egy kissé körülményes is, teljes sikerrel szokott járni. Amde nem valamiféle oltással, hanem higiénés rendszabályokkal fogunk célt elérni. Különféle módon próbálták vakcinákat előállítani, de velük immunosságot elérni nem lehetett.

A sikeres védekezés a helyes tőgyápoláson, a helyes fejésen, a betegség behurcolásának és továbbterjedésének megakadályozásán alapszik.

A helyes tőgyápolás alapja a tisztaság. Mindenek előtt tisztán kell tartani az istállót. Az olyan istállót pedig, amelyikben betegek állanak, évente többször ki kell fertőtleníteni. A tehének alá elegendő tiszta almot adunk, a trágyát a tehének alól mihamarabb elszedjük, hogy tőgyüket ne szennyezzék be trágyával. A fejés előtt a tőgyeket jól lemosatjuk, de nem úgy, ahogy az általában szokás: egy fél vödör vízzel 10-20 tehen tőgyét megmosni, mert ez nem mosás, hanem bemaszatolás. A tőgyet igazán tisztára csak langyos, folyó vízrel lehet mosni. Mi e célra egy kb. 3 liter őrztartalmú kis kannát használunk. Megtöltjük langyos vízzel. Az ember a jobb kezébe veszi, önt belőle a tőgyre, a bal kéz pedig mosogatja a tőgyet. Amikor a tőgy már tisztának látszik, akkor a bal kéz egy mogyorónyi káli(kenő)-szappant víz a tőgybimbókra és ennek segítségével tisztára mossa a tőgyet. A tőgyet nem töröljük le ruhával, mert minden tőgyhöz tulajdonképpen tiszta törülőrű kellene, ami ma lehetetlenség.

Nagy tehenészetekben a következő felszerelés jól beválik: egy 5-6 l őrztartalmú, szőlőpermetezőgéphez hasonló, az ember hátára akasztható, felül jól záró fedéllel ellátott víztartályt (12. sz. kép) készíttünk, amelynek oldalából egy ujnyit vastag cső indul ki, amelyre 1 m hosszú gumicsövet húzunk. A gumicső szabad végére egy egyszerű, rúgóra járó elzárókészülék szerellettünk. A mosáshoz szükséges káli-szappant egy patrontáskaszerű övre (12. sz. kép) erősített, 12-15 cm hosszú, 6 cm széles és 5 cm magas bádogdobozba adjuk. A tőgymosással megbízott ember a dobozba vízzel megtöltött tartályt a hátára veszi, az övet a derekára csatolja, úgyhogy a doboz a hasára jusson. Hogy a gumicsövet könnyebben kezelhesse, végére egy fonállal vagy szalaggal bő hurkot erősít és ezt a jobb kéz csuklójára veszi és az elzáró rúgót a kezébe fogja. A tehen jobb oldalára áll, megnyomja a rúgót, amire megindul a víz, amelyet a tőgyre irányít és közben a bal kézzel mosogatja a tőgyet. Majd egy csipetnyi káli-szappant ken a bal kézzel a tőgyre és vizsugár ráboesátása közben lemossa.

A helyes fejés. A fejésnek kíméletesen kell történnie. Nem szabad behajlított hüvelykujjal fejni (bütyökfejés), mert ekközben a tőgybimbó nyálkahártyáján zúzódások keletkeznek, már pedig az ilyen helyre került streptococcusok, de más baktériumok is, könnyebben megtapadnak és gyuladást indítanak meg. Nagyon fontos a tökéletes kifejes, mert előbb már rámutattam arra, hogy a streptococcusok a pangó tejben hamar elszaporodnak, míg tökéletes kifejes esetén nem képesek könnyen megtapadni és elszaporodni.

Meg kell tiltani, hogy a fejő a kezét a kifejt tejbe mártva tegye sikamlóssá, mert ezzel egyik tőgybimbóról és egyik állatról a másikra hurcolhatja a netán jelenlévő fertőzőanyagokat. Ezért a kéz és a tőgybimbók sikamlóssá tételére fehér vazelint, vagy valamely fejőkénőcsöt adunk ki. Ennek előnye, hogy baktériummentes és hogy a fejés közben bejutott baktériumokat rögzíti és nem engedi őket a bimbósatornába jutni.

A betegség behurcolásának megakadályozása. Ha egészséges a tehenállományunk, lehetőleg ne vegyünk új teheneket. De ha ez nem kerülhető el, az új teheneket különítsük el, vagy legalább is állítsuk őket az istálló egyik végébe, utóljára fejessük, tőgyüket klinikailag, tejuket pedig bakteriológiailag vizsgálassuk meg és pedig kb. 14 napi időközben kétszer. Amennyiben a vizsgálat kedvezően végződik, a tehen mehet a többi közé.

A betegség továbbterjedésének megakadályozása. A helyes tőgyápoláson és a helyes fejésen

kívül fontos még az, hogy a fejő minden tehen kifejesése után csap alatt, tehát folyó vízzel és szappannal mossa meg a kezét, hogy a netán a kezére tapadt kórokozó csirákat eltávolítsa róla és ne vigye a következő tehen tőgyére. Olyan istállóban, amelyekben nincsen vízvezeték, a kézmosáshoz egy közismert bádogvíztartályt szerellettünk fel. Egy helyen láttam, hogy kis lahordót akasztottak a falra és ennek a vizét használták kézmosásra. A tőgyvizsgálattal vagy bakteriológiai vizsgálattal betegnek vagy fertőzöttnek talált tőgygyegyedeket célszerű 3%-os pyoktanin-oldattal megjelölni, azért, hogy a fejő keresgélés nélkül azonnal észrevegye, hogy melyik tőgygyegyed beteg, mert előbb az egészséges tőgygyegyedeket kell kifejni és csak azután a betegeket. Ezzel is csökkenthető a betegség továbbhurcolásának a lehetősége.

Fertőzött istállóban legalább 6 heti időközönként tanácsos tőgy- és tejvizsgálatot tartani, hogy az időközben netán újabban megbetegedett tőgygyegyedeket felderítsük, a védekezést és gyógykezelést ezekre is kiterjesszük.

Nagyon fontos intézkedés még az, hogy a tejet soha ne fejtünk az alomra vagy az istálló talajára, mert ezzel elszórhatjuk a fertőzőanyagot és módot adhatunk elhurcolására. Tejpróbák vételekor is, de különösen a hibás negyedek tejet örvetlennél külön edénybe fejtjük. Ha a tej még szemmel láthatóan nem változott meg, akkor felforraltatás után megitatathatjuk sertésekkel. De ha a tej már genyenes vagy savószerű, akkor már nem használható fel, de azért az ilyen is ártalmatlanná kell tenni felforraltással vagy valamely fertőtlenítőanyaggal hozzáadásával.

Azokat a tőgygyegyedeket, amelyekben már sok a csomó, vagy amelyek már sorvadtak és kevés tejet adnak és ez is genyenes, tanácsos megfelfőzést oltatának befejezésével, elapasztatni, amivel elzárjuk a fertőzés forrását és megakadályozzuk a streptococcusok kijutását.

Ha pedig valamelyik tehennek több tőgygyegyede beteg és a még egészséges tőgygyegyedek termelte tej is kevés, tanácsos a tehenet a streptococcusforrás kiküszöbölése érdekében mielőbb vágóhídra küldeni.

A helyes tőgyápolás, a helyes fejés, a betegség behurcolásának és továbbterjedésének megakadályozása munka és kiadástöbbletet jelent. Ha azonban megmondjuk, hogy elsőrendű élelmiszek termeléséről van szó, amelynek tisztasága nagyon fontos közegészségügyi érdek, hogy a védekezés szabályainak állandó és következetes betartásával nagy tejeszségű és tehénértékesökkenést háríthatunk el, akkor a felmerülő munka- és kiadástöbbletet előtröplő várható haszonnal szemben amiből még hozzáfűzhetem, hogy minél korábban léptetik életbe a védekezési szabályokat, annál hamarabb sikerül a bajt leküzdni és annál nagyobb lesz a haszon. Minél később kezdenek védekezni, annál nagyobb lesz a kár és annál nehezebb lesz a betegséget az állományból kiirtani.

Kiesi a burgonya átlagtermése.

Írta: Halász Miklós dr., a Burgonyaforgalmi Központ elnöke.

A háborús ellátási gondok egyre jobban előtérbe nyomulnak. A hiányok kiküszöbölése céljából a termelést fejleszteni kell. A burgonya felhasználása igen sokoldalú, étkezési, takarmányozási és ipari, így természetesen nagyjelentőségű. Mégis azt állapíthatjuk meg, hogy a burgonya átlagtermése az utolsó 50 esztendőben nem nőtt, sőt csökkent. Éljenken mutatja ezt az ország kapásnövény-statisztikája, amely szerint a burgonya kat. holdankénti átlagtermése

1890 évben	52.2 q
1900	54.5 "
1910	45.7 "
1920	46.9 "
1930	38.9 "
1939	41.0 "

E számadatokat vizsgálva arra a megállapításra jutunk, hogy a burgonya termesztése körül követendő el hibákat. Megfelelően előkészített talajon, jó ápolási munkák után a burgonya termésével nem vagyunk megelégedve, ha az kat. holdanként 80-100 q alatt marad. De ennél nagyobb eredmények is elérhetünk.

A burgonya talajigénye. Legjobban szereti a laza, légjárható, televényes taljakat. De viszont nem válogat, mert a nehéz, kötött, szikes, erősen lúgos vegyi hatású taljakat kivéve csaknem mindenütt sikerrel termeszthető. Olyan homoktalajokon, ahol az igényesebb gazdasági növényeknek nem élhetnek, a burgonya még kielégítő termésekkel fizet.

Trágyázási igénye. A burgonya sok kész növényi táplálékanyagot kíván. Termelőink ezt a legtöbbszor nem veszik figyelembe. Sovány, kékű talajon a burgonya jövedelmező termést nem ad, ezért csakis jó

Köz 1944

trágya...
Hajál...
Sőt...
A le...
A b...
A m...
A n...
A p...
A r...
A s...
A t...
A u...
A v...
A w...
A x...
A y...
A z...

a fejő minden tehén... a folyó vízzel és szappannal... a netán a kezére... a talpára... a kezére... a talpára... a kezére... a talpára...

alább 6 heti időközök... a fertőzőanyagot... a megbetegedett... a megelőzést és gyógyítást... és még az, hogy... a fertőzőanyagot... a megbetegedett... a megelőzést és gyógyítást...

amelyekben már sok... a sorvadatok és kevés... a tanácsos megfelelő... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

helyes fejés, a betegség... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

átlagtermése... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Legjobban szereti... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

ny, kék talajon... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

trágyaerőben lévő talajba... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Mivel a burgonya szereti... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

A legtöbb hibát a burgonya... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

A burgonya ültetési ideje... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

A vetőgumó kiválasztását... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Ápolás. Az elültetett burgonya... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

kozna, még virágzás után... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Nagy, illetve kielégítő... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Mindent kis jóakarattal... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Törvények és rendeletek.

Megjegyzés: A törvények és rendeletek...

I. Adó és illeték.

Iparvállalatok utánpótlási és felújítási tartaléka.

A pénzügyminiszter 105.510. számú... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

1. hogy a társulati adó... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

2. Mérélszerű nyereségnek... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

3. A felújítási tartalék... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

4. A vállalat a felújítási... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

5. Az árukészletek kiadásával... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Számlalletekbejegyzés forgalomba bocsátása.

A pénzügyminiszter 106.052. számú... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

míg az átmeneti idő alatt... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

A rendelet ezután az új... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

V. Honvédelem.

Jelentkezni kell a honvédelmi mentesítés alapián...

Azoknak a személygépkocsi... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Akik jelentkezési kötelezettségük... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Katonai személyi igazolványok ellenőrzése.

Annak megállapítására, hogy... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

A honvédelmi miniszter felkéri... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Felhívja még a honvédelmi... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

Polgári honvédelmi keresztet alapított a kormányzó.

A kormányzó március 1-én... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

A kitüntetés a kormányzó... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

VI. Közletetés.

Börgépszijak igénylése.

A börténygazdálkodási... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást... a megelőzést és gyógyítást...

használt gépsziót átadott a szíjgyártó iparosnak a közellátásügyi miniszter által megállapított áron. Ipari üzemek az igényelt gépszió méreteinek megfelelő, legalább 75% mennyiségű elhasznált gépszió átadását kötelesek csak igazolni.

A rendelet 2. §-a kimondja, hogy újonnan beszerzett mezőgazdasági vagy más gépek (ideértve a cséplőgépeket is) meghajtásához, továbbá újonnan létesített üzemek vagy üzem bővítések üzembe helyezéséhez szükséges gépsziók igénylésénél el lehet tekinteni elhasznált gépszió beszerzéséről, ha az igénylő az új gép beszerzését költveivel vagy eredeti számlával igazolja, illetőleg helyhatósági bizonyítványt mutat fel arról, hogy új üzem létesített, amelynek üzemben tartásához meglévő gépsziói nem elegendők.

A rendelet 3. §-a értelmében a gépsziógyártó iparos a neki megvételre felajánlott elhasznált gépsziókat köteles a közellátásügyi miniszter által megállapított mindenkor áron átvenni és arról az átadónak az átadott elhasznált gépszió méreteit, súlyát és vételárát, valamint az átadó nevét és pontos címét feltüntetve keltetett elismervényt adni. Az átvevő elhasznált gépsziókról a gépsziógyártó iparos nyilvántartást köteles vezetni, azt havonként lezárni, s egy-egy másolat példányát a hónap utolsó napján a bányavagyonalkotási kormánybiztos bányai osztályához (Budapest, II. Pó-u. 68. sz.) feltérjeszteni. Az elhasznált gépsziókat, illetőleg gépsziórészeket csak annak szabad kiszolgáltatni, akinek azok átvételére a bányavagyonalkotási kormánybiztos engedélyt adott. A felhasználásnak, kiszolgáltatásnak vagy vásárlásnak megengedését ugyanúgy kell kérni, mint a zár alá vett bérlekkel felhasználásának, illetőleg kiszolgáltatásának engedélyezésénél.

Végül a rendelet 4. §-a előírja, hogy a borgepszió igényléséhez csatolni kell az átadott elhasznált gépszióról a gépsziógyártó iparos által kiállított átvételi elismervényt, újonnan beszerzett gép esetében a vásárlásról szóló költveivel, vagy eredeti számlát, továbbá az igényelt gépszió szükséges méreteit igazoló hivatalos bizonyítványt s végül a megbízott bér- vagy műszaki kereskedő részére adott megrendelőlevelet abban az esetben, ha a gépsziót nem maga a felhasználó igényli.

Textilanyagokat kapnak a szerződéses rostnövénytermelők.

A rostnövénytermesztés fejlesztése érdekében a kormány elhatározta, hogy a szerződéses alapon rostlent, rost- és markendert termelő gazdák részére biztosított textilárak fejében nemcsak gazdasági, hanem ruházati textilanyagot is juttat a termelő vállalatok útján.

Eszerint a termelők a learatott terület után kat. holdankint vagy 5 méter fehérneművásznat, vagy 3 méter ruhavásznat, továbbá ezenfelül 2 darab zsákot, vagy 1 négyzetméter ponyvát, ezenkívül 2 kilogramm kötőfűt, vagy 3 kilogramm zsineret kaphatnak. Ezek az árak tiszta kenderlenből készülnek és a szállításkor átvett használatilag megállapított nagykereskedői áron kerülnek kiosztásra. A fenti árak ö-szörletékének keretén belül a gazdák választására van bízva, hogy az egyes ruházati, illetve gazdasági textilanyagokat milyen arányban igénylik.

A ruházati anyagok (fehérnemű és ruhavászon) értéke azonban az ö-szörleték felőli több nem lehet. A termelő vállalatok körében a fenti köztul a gazdák az igénylés módját és feltételeit. Az igénylést a gazdáknak legkésőbb április 1-ig kell a velük szerződött termelő vállalatokhoz benyújtani.

Ezeket az árakat, elsősorban a ruházati anyagot, a fermelők már az idei gazdasági évben, még a nyár folyamán a gyártászatba lehetőségek szerint kaphják meg. Ha az ily módon kat. holdankint kiosztott textilárak értéke az 1944. évi termései beszerzésre kender árának 10 százalékát, illetve levél annak 15 százalékát el nem éri, úgy a szerződéses termelő a végelszámolás alkalmával a különbözeti összeg értékének megfelelő gazdasági textilanyagot (de nem vászonárut) igényelhet.

A maglentermelők által beszerzésre kerülő le- és számával kapcsolatos textilárjuttatás kérdését később fogják szabályozni.

A gazdasági felügyelőségek és az állattenyésztő egyesületek feladata a vásárlási igénybevitellel kapcsolatban.

Tudvalevőleg az új gazdasági évben a vágómarha-igénybevitel helyett a húselállítás biztosítása az általános beszerzési kötelezettség keretében nyer majd megoldást. Ezért a most folyó utolsó igénybeviteli igazságs és zavartalan lebonyolítása érdekében a m. kir. földművelésügyi miniszter 211.000/1944. számú rendeletével újból utasította a m. kir. gazdasági felügyelőségeket és a vármegyei állattenyésztő egyesületeket az állattenyésztési érdekek szempontjából megfelelő közreműködésre. A rendeletben sajnálattal mutat rá arra, hogy a vágómarhák igénybevitelével kapcsolatban különösen sok panasz tárgya volt az, hogy kiszáradt és zselléreknek egyetlen tehénét vagy igázasra használt két tinótját (fokrot) az esetben igénybe vették, ha egyéb szarvasmarhája nem volt. Sok helyen jóménőségű fejős- és vemhes tehéneket is igénybevittek. Több helyen az árkielégítő alapon híján a gazdák az igénybevitelt haszonállataik után csak a forralmi árnál lényegesen alacsonyabb vágóállattartást kapták meg. Panasz tárgyává tették azt is, hogy sok helyen a gazdák későn értesültek a vágómarhakielégítéssel és így nem volt módjukban kijelölni értékes haszonállataik helyett a vásárláson megfelelő vágóállatot beszerezniük, hogy saját állományuk megkímélése céljából azokat szolgáltathassák be.

Hangsúlyozza a miniszteri rendelet, hogy a vágóállattenyésztési eljárás nehéz és felelősségteljes munkájának eredményes ellátása céljából a gazdasági felügyelőségek, valamint az állattenyésztői egyesületek egész személyzetét munkába kell állítani. Kívánatos, hogy az igénybeviteli eljárás felülvizsgálatára és ellenőrzésére az állattenyésztő egyesületek útján felkért gazdaságosak és gazdák is minél határozottabban közreműködjenek.

A szociális szempontokra való tekintettel szemlésekre sem szabad igénybevitelt a háztartás egyetlen tehénét, továbbá a rendszeres igázasra használt két szarvasmarhát, feltéve, hogy a tulajdonos más igazságtalannal nem rendelkezik. Kivételnek csak akkor van helye, ha a fajtajelleg és termelés szempontjából meg nem felelő tehéneket a tulajdonos hozzájárulásával értékesebb tenyésztőkre cserélt ki.

Az egyenlő teherviselés érvényesítése céljából az árkielégítő alapot mindenütt meg kell valósítani, létesítését és működését a gazdasági felügyelők, illetve a vármegyei állattenyésztő egyesületek tartoznak felülvizsgálni. A vágóállatok kijelöléséről a tulajdonosokat az igénybevitelt állatok elszállítását legalább két héttel megelőző időpontban feltétlenül írásban kell értesíteni. Tartozik a gazdasági felügyelőség, illetve az állattenyésztő egyesület közlési útján az egyes közlések által elkészített igénybeviteli előirányzatokat felülvizsgálni, valamint a kivétel alkalmából az érdekeltektől a szarvasmarhaállományának nagysága mellett egyéb körülményeket, ú. m. a vagoni helyzetet, beszerzési- és teherviselési helyzetet, a földminőséget, stb. figyelembe venni. Meltános elbánásban részesítendő a hadbavonultak, hős halált halt honvédek és sebesültek gazdaságai, illetőleg állatállományai, ezenkívül a sokgyermekes családok. Az állatok átvételénél, mérlegelésénél és elszámolásánál eddig felmerült panaszok megszüntetésére az érdekeltektől kérjék az ellenőrzést tevékenységüket ezekre a szempontokra is ki kell terjesztenük és a közlést gazdasági előírások köteleességévé teszik a mérlegelés ellenőrzését.

A vágóállatok kijelöléséről a tulajdonosokat az igénybevitelt állatok elszállítását legalább két héttel megelőző időpontban feltétlenül írásban kell értesíteni. Tartozik a gazdasági felügyelőség, illetve az állattenyésztő egyesület közlési útján az egyes közlések által elkészített igénybeviteli előirányzatokat felülvizsgálni, valamint a kivétel alkalmából az érdekeltektől a szarvasmarhaállományának nagysága mellett egyéb körülményeket, ú. m. a vagoni helyzetet, beszerzési- és teherviselési helyzetet, a földminőséget, stb. figyelembe venni. Meltános elbánásban részesítendő a hadbavonultak, hős halált halt honvédek és sebesültek gazdaságai, illetőleg állatállományai, ezenkívül a sokgyermekes családok. Az állatok átvételénél, mérlegelésénél és elszámolásánál eddig felmerült panaszok megszüntetésére az érdekeltektől kérjék az ellenőrzést tevékenységüket ezekre a szempontokra is ki kell terjesztenük és a közlést gazdasági előírások köteleességévé teszik a mérlegelés ellenőrzését.

A fehérszínű lábbelintárványok beváltási határidejét március 15-ig meghosszabbították.

A bányavagyonalkotási kormánybiztos a közellátásügyi miniszter 67.357/1943. K. M. számú rendelete alapján kiállított fehérszínű lábbelintárványok beváltási határidejét 177. számú körrendeletével az év március 15-ig meghosszabbította, tehát eddig az időpontig a vásárlóközönség fehérszínű lábbelintárványait minden akadály nélkül beválthatja azoknál a kereskedőknél, akiknek nevére az utalványt kiállították.

VIII. Termelés és tenyésztés.

Változatlanul fennáll a gazdák ipari növénytermelési kötelezettsége.

Illetékes helyről nyomtatékosan felhívják a gazdaságosok figyelmét arra, hogy az ipari növények termelésére vonatkozó kötelezettség változatlanul fennáll. Minden gazda tehát, aki 15 kataszteri holdnál nagyobb szántóföldi területi földbirtokon gazdálkodik, szántóterületének 7 százalékán köteles a vonatkozó rendeletben felsorolt olajos- és rostnövények valamelyikét termeszteni. Az a körülmény, hogy a gazdálkodó az ipari növényekre termelési szerződést nem kötött, nem mentesíti őt a kötelező termelés alól. Az ipari növényekre egyébként még mindig lehet termelési szerződést kötni: a megkötés kötött termelési szerződés után járó kedvezmények még mindig jelenlének.

Azok számára, akiknek földbirtokán a kijelölt ipari növény az eddigi termelési tapasztalatok szerint kielégítő eredményt nem hozott, a földművelésügyi miniszter lehetővé tette, hogy a vonatkozó kormányrendeletben felsorolt olajos- és rostnövények bármelyikét területükön nélkül termesszék. Az a gazdálkodó, akik ezt a kedvezményt igénybe akarják venni, fordulniuk az illetékes vármegyei gazdasági felügyelőségekhez.

Tekintettel textiliparunk nehéz helyzetére, nagyon kívánatos, hogy kender és rostlent minél több gazdálkodó minél nagyobb területen termesszen.

X. Vegyes rendelkezések.

A m. kir. gazdasági felügyelők kirendelése tejjgazdasági szakszolgálatra.

A földművelésügyi miniszter 219.100/1944. III. A. 2. számú rendeletével a gazdasági felügyelők szakszolgálatot a tejjgazdasággal kapcsolatos tevékenységre is kiterjeszti, különösen a jobb minőségű és nagyobb mennyiségű tej, valamint a tejtermékek gazdaságos termelésére érdekében. Ebből a célból a 159.000/1941. F. M. számú rendelet 33. §-ának 1. bekezdése alapján a tejjipari üzemek ellenőrzésére, továbbá különleges tejjgazdasági szakszolgálatra egyelőre a kerületi m. kir. gazdasági felügyelők működési területére visszavonásig terjedő megbízatással külön kiküldöttként tejjgazdasági szakfelügyelőkkel rendelkező m. kir. gazdasági felügyelőkkel rendelkező m. kir. tejjgazdasági szakszolgálat során a gazdasági felügyelők működése kiterjed azoknak a gazdasági teendőkre hivatali ellátására, amelyek a tejjgazdaság fejlesztése és az ipartörvényeknek a tejjipar szempontjából való végrehajtása körüli felmerülő feladatokat továbbá, hogy a földművelésügyi minisztert tájékoztassák a tejjgazdasági élet jelenségeiről. A tejjgazdasági szakszolgálat megbizott m. kir. gazdasági felügyelők tejjfelügyelősége tevékenysége elsősorban a napi 1000 liter átlagforgalmat elérő tejjipari üzemekre kell, hogy kiterjedjen. A szoros vett tejjiparral kapcsolatos teendőket mellett ugyanezek figyelemmel kell kísérniük közéleti állattenyésztési és növénytermelési viszonyait, különös tekintettel a takarmánytermelésre és a takarmánytermelési lehetőségekre és ebből a szempontból kapcsolatokat kell keresniük közéleti állattenyésztő szerve-

zeteivel és növénytermelési előadóival. Ha a tejjgazdasági szakszolgálatra beosztott m. kir. gazdasági felügyelők eljárásuk során olyan szabálytalanságot észlelnek, amelyek a 729/1942. M. E. számú rendelet alapján kihágásnak minősülnek, vagy egyébként ütköznek a rendelet rendelkezéseibe, továbbá, ha tejszövetkezetek követnek el az 1922. XII. t. c. 35. §-ába ütköző cselekményt, úgy erről a Tejtermelő és Tejszövetkezetek Országos Szövetségét kell értesíteniük, a vármegyei gazdasági felügyelőséggel egyidejűleg.

A kimért hús csomagolása.

A földművelésügyi miniszter 258.538. sz. alatt a kimért hús csomagolására vonatkozóan a következő március 7-én hatálya lépett rendelkezést adta ki:

A kimért hús közvetlen csomagolására csakis tiszta, írástól vagy nyomtatástól mentes, használatlan papírost szabad felhasználni. Külső csomagolásaként szabad olyan papírost is felhasználni, amelyen írás vagy nyomtatás van, de ennek a külső csomagoló papírnak nem szabad a kimért hússal közvetlenül érintkezése kerülnie.

A vasúti tartánykocsi bérleti díjának új szabályozása.

Folyó hó 8-án jelent meg a hivatalos lapban a közellátásügyi miniszternek 13.500. sz., egyidejűleg hatálya lépett rendelete, amely az ország egész területén üzemben tartott folyékony áruk szállítására szolgáló, vasból készült vasúti tartánykocsi bérbeadása esetében kocsitónánként és naponként legfeljebb a következő bérleti díjak számítását engedi meg.

	Egy- és két-részes tartánykocsi díj (pengő)	Többrészes tartánykocsi díj (pengő)
a) 6 hónapnál rövidebb időre szóló bérletnél	-70	-70
b) 6 hónapnál hosszabb, de egy évnél rövidebb időre szóló bérletnél	-55	-60
c) 1 évnél hosszabb időre szóló bérletnél	-50	-55

Fűtőkifogyás berendezéssel felszerelt tartánykocsiért a fenti díjaknál kocsitónánként és naponként 5 fillérrel magasabb, viszont a honvédkincstár részére bérbeadott tartánykocsikért legalább 5 fillérrel alacsonyabb bérleti díjak számítandók. A bér szállítására szolgáló vasúti tartánykocsi bérleti díja hi-kint 5 naponként legfeljebb 10 fillér.

Árusíthatnak-e papír- és írószereket a vidéki vegyeskereskedők?

Több konkrét esettől kifolyólag a kereskedelemügyi miniszter a másodfokú iparhatóságokhoz intézett leiratában elvi jelentőségű döntést hozott abban a kérdésben, hogy a vegyeskereskedés gyakorlására jogosító iparigazolvány alapján a kereskedő jogosult-e papír- és írószereket is árusítani abban az esetben is, ha az illető községben szakmabeli kereskedő is van.

A miniszter döntése a hosszabb időn át kialakult gyakorlatra hivatkozik és megállapítja, hogy a nem minőségi papíráruk és az egyszerű, elemi iskolákban használatos írószerek árusítása a vegyeskereskedői üzletkörébe tartozik, tehát ezek árusítása nem kiforoltható. Ilyen elvi alapon a vegyeskereskedő feltétlenül üzletkörébe tartozó papírárunknak kell tekinteni az elemi iskolákban használatos egyszerű fűzet rajztömb, hangjegyzet, fogalmazó ív, papír, közönséges levélpapír és boríték, sorozható, látsópapír, csomagolópapír, papírszalvéta, állvány- és szekrényes kartonpapír, krepp- és selyempapír, pergamentpapír, papírfalvédő, elsőtűtűpapír, lemez- és kartonpapír, papírzacskót és zsákok.

Az írószerek közül a vegyeskereskedő feltétlenül üzletkörébe tartozó árúknak kell tekinteni a következőket: tinta, tollhegy, fekete graffitó, tollszár, készíttívvegen ragasztószers, rajzszet, fehér kréta, fórlógumi, ceruzahegyező, ceruzavédő, tolltartó. A felsorolt árúkat tehát a vegyeskereskedők azokban a községekben, illetve városokban is árusíthatják, amelyekben papír- és írószerekkereskedés van.

A kereskedelemügyi miniszter leirata felhívja mind ezekre a másodfokú iparhatóságok figyelmét és kéri, hogy ezeknek pontos betartására ügyöljenek.

A vidékről Budapestre utazók lássák el magukat igazoló okmánnyal.

A m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya az alábbi hivatalos közlést adta ki: A m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya közli, hogy az utóbbi időben gyakran előfordult, hogy Budapesten ideiglenesen tartózkodó vidékiek a rendőrhatalósági igazolások nélkül mával állandó lakhelyüket nem tudták igazolni és ezzel hosszadalmas igazolási eljárásnak tettek ki magukat. Ennek elkerülésére a vidékről Budapestre utazók saját érdekükben lássák el magukat olyan okmánnyal (a rendőrség által kiállított személyazonosságiról vagy más árúképes igazolvány, közlési bizonyítvány, bejelentő-szelvény, stb.), amellyel szükséges esetben igazolhatják, hogy állandó vidéki lakosok. Ugyana-

Közlemény
1944/13. március
helyez
1944/13. március
1944/13. március

ival. Ha a tejsze-
 kir. gazdasági fel-
 szabálytalanságot és
 számú rendelet al-
 egyébként ittközne
 a. ha tejszevetkeze-
 55. §-ába ittközve
 és Tejszevetkezet
 teniük. a vármegyey
 ileg.

a) foglása.
 58.538. sz. alatt a k-
 ozoan a következ-
 elkezesét adta ki:
 olosására eskis tiszta-
 használatlan pap-
 omagolásaként szabad-
 amelyen irás vagy
 esomagoló papírnak
 vetlenül érintkezése

letti díjának új

hivatalos lapban a
 sz. egyidejűleg ha-
 ország egész terüle-
 rük szállítására az-
 anykosokit hérbéada-
 kint legfeljebb a k-
 engedil meg.

Egy- és két- részes kartánykocsi- pénz	Többrészes kartánykocsi- pénz
60	70
55	60
50	55

a) szertelt kartánykocsi-
 knt és naponként 5 ill.
 kincstár részére bé-
 5 fillérrel alosa-
 A bor szállítására
 letti díja hi-kint

hogy az az 1943. évi jú-
 szerződéseket a bír-
 o feltételei tekintet-
 zabad megváltoztatni.
 felül külön fel lehet
 vonatkozni a nem-
 si börtelre vonatko-
 valamint a MÁV na-
 sik hérbéadására.

**szereket a vidéki
lők?**

r a kereskedelemügyi
 székhoz intézett le-
 hozott abban a k-
 gyakorlására jogosít-
 adó jogosult-e papir-
 abban az esetben is
 kereskedő is van.
 b) időn át kialakul-
 lapítja, hogy a nem-
 rü. elemi iskolákban
 veszekereskedő in-
 rustása nem kiföz-
 veszekereskedő feltéte-
 k kell tekinteni az
 egyszerű fizet. rajt-
 kózpapír. közönség-
 itatospapír. esom-
 és szekrényes-
 y. pergamenpapír. pa-
 z- és kartonpapír.

kereskedő feltételek-
 tekinteni a követel-
 titron. tolszár. lesár
 her kréta. törölgum-
 rtó. A felsorolt elk-
 azokban a k-
 sítthatják, amelyekben

**lássák el magukat
nyal.**

főkaptánva az alábbi
 kir. rendárség buda-
 utóbbi időben g-
 ideiglenesen tartó-
 igazoltatások alk-
 tudták igazolni és
 előjárásnak teríték k-
 vidékről Budapestre
 el magukat olyan ok-
 lított személynoms-
 ánv. községi bizonyít-
 helyes szükség esetén
 ki lakosok. Ugyana

vonatkozik azokra is, akik budapesti hivatali vagy
 egyéb munkahelyükre a fővároshoz közeleső községek-
 ből, vagy lakótelepekről járnak be Budapestre.

Halászati tilalmi idők.

A földművelésügyi miniszter 162.000. számú rende-
 letével a nyílt vizeken az általános halászati tilalom
 idejét a halállomány védelme érdekében a tavalyihoz
 hasonlóan május 1-31. napjában állapította meg. A
 pisztrángos vizeken továbbra is fajlagos tilalom van,
 amely a sebes pisztrángra és a pataki sajblingre vo-
 natkozóan október elsejétől január közepéig tart, a
 szivárványos pisztrángra, a pérhalra és a galócára
 március elsejétől március végéig. A keleti és erdélyi
 területek, valamint Kárpátja nem pisztrángos vizein
 általános halászati tilalom a tavalyihoz hasonlóan
 május és június hónapban lesz. Könyvités az, hogy
 ezeken a vizeken nyelés horoggal a sporthorgászok a
 tilalom ideje alatt is halászhatnak.

A Balatonon az üzemtverszerű tilalom a világhírű
 fogas ivásának védelme érdekében áprilisra esik. Ezen-
 kívül a ponty állományának növelése céljából május-
 ban sem szabad pontyot hálóval kifogni. A horgászati
 tilalom a Balatonon április 20-tól május végéig tart,
 ugyancsak a ponty ivásának védelme érdekében. A Ba-
 latonba folyó vizek és Sió torkolati szakaszán 1000 mé-
 ter távolságig, illetve az első szilipig teljes tilalom
 van áprilisban, ezenfelül esukát márciusban és pontyot
 májusban sem szabad kifogni.

A horgászpost fejlesztése érdekében a soroksári
 Dunaszárvízterületén az általános tilalom alatt, tehát
 májusban is lehet horgászni. A Velencei-tó zárt vizén
 a tilalom ideje alatt ugyancsak húzohálóval és varsá-
 lal lehet halászni. A folyami és könnyű rákot október
 15-től május végéig tilos kifogni.

A visszafoglalt délvideki területeken a visszafog-
 lalás előtt hatályban volt jogszabályok továbbra is
 érvényben maradnak. Ezen a területen tehát fajlagos
 tilalom van. A kecsge-re, rákra április elsejétől június
 közepéig, a pontyra és a mármára május elsejétől jú-
 nius közepéig, a fogas süllőre és kősüllőre március
 közepétől április végéig, galócára március elsejétől
 április végéig, rákra november elsejétől május közepé-
 ig áll fenn a tilalom. Új rendelkezést hoztak az ivó-
 halak védelme érdekében, eltiltva a borítóháló, az
 úgynevezett tapogatóháló használatát az ország egész
 területén március elsejétől június végéig.

A rendelet a március 5-i hivatalos lapban jelent
 meg és ugyanazon a napon lépett hatályba.

**A munkaszolgálatosok kötelesek a részükre
kiszolgáltatott polgári ruházattal elszámolni.**

A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a háto-
 rságban alkalmazásra kerülő kisegítő munkásszázadok
 állományába tartozó egyes munkaszolgálatosok részére
 jöletti intézmények által használat céljából kiadott ru-
 házati cikkeket nyilvántartásba kell venni és azokkal
 a munkaszolgálatosok elszámolni tartoznak. A kiadott
 ruházati cikkeket beírják a munkaszolgálatosok
 szeldükönyvébe és ezekkel a cikkekkal éppúgy köte-
 lesek elszámolni, mint bármely más használatra ki-
 adott vagy gondjukra bízott kincstári anyaggal. Mi-
 után a jöletti intézmények a kiadott ruházatra még
 selejtes állapotban is igényt tartanak, ezért szakadt
 ruhát is köteles a munkaszolgálatos munkásszázad pa-
 rancsnokságának beszolgáltatni.

**Küriai döntvény az örökösödési bizonyítvány
kiadása tárgyában.**

A m. kir. Kürja jogegységi tanácsa 109. sz. polgári
 döntvényével kimondta, hogyha több örökös kéri az
 örökösödési bizonyítvány kiadását, a kérelmet az egyik
 feltételek megléte esetében akkor is teljesíteni kell, ha
 az örökösök egymásközti létrejött egyszéküket nem
 igazolták külön esatolt okirattal, hanem ezt az egysz-
 séget az örökösödési bizonyítvány kiadására irányuló
 es a polgári perrendtartás 317. §-ának megfelelő alak-
 ban kiállított kérvényük tartalmazza.

KÖNYVISMERTETÉS.

**Mezőgazdasági Iparunk. (Írta : vitéz Guothfalvy-
Dorner Zoltán dr. min. osztályfőnök, Budapest,
Stádium, 1944.)**

A Mezőgazdasági Ipari Könyvtár idei első kötete
 gyanánt most jelent meg vitéz Guothfalvy-Dorner
 Zoltán dr. miniszteri osztályfőnöknek, mint a
 Mezőgazdasági Iparok Nemzeti Bizottsága főtít-
 kárának érdekes gazdaságtudományi tanulmánya mező-
 gazdasági iparunkról. A szerző ebből indul ki,
 hogy Magyarország lakossága népsűrűségénél fogva
 nem élhet meg kizárólag a mezőgazdasági terme-
 lésből, tehát egyrészt életképes és bellerjes mező-
 gazdaságra, másrészt azzal kapcsolódó iparra
 van szüksége. A különféle iparágak közül pedig
 egynek sincs olyan egyszerű kifejlődési lehetősége,
 egyik sem tud a magyar talajba életképesbb gyöke-
 reket ereszteni, mint a mezőgazdasági ipar. Gaz-
 daságtudományiaink legfőbb törekvésének tehát arra
 kell irányulnia, hogy Istenáldotta földünkön meg-
 termett nyersanyagainkat lehetőleg csak iparileg
 feldolgozva vigyük ki a világg piacra. A mezőgazda-
 sági ipar fejlesztése hasznosan szolgálja mezőgazda-
 ságunk ügyét is, ami persze nem jelenti azt, hogy
 hazánkban csak olyan iparnek volna létjogosultsága,
 amelynek nyersanyagai idehaza megtalálhatók.
 Számos iparágunk van, amely még külföldről beho-
 zott nyersanyagokkal is tűnemenyes eredményeket
 tudott elérni, pl. az izzólampagyártás, a gőztur-

binakészítés, elektrotechnikai iparunk, pemu-
 iparunk és vegyipari iparágaink egész sorozata.
 Mezőgazdasági iparunk azonban szintén első helyen
 áll, amiről bizonyítást tett az 1939 július havában
 Budapesten rendezett ufolso negyszású mező-
 gazdasági ipari nemzetközi kongresszuson. A szerző
 részben itt elődött, részben egyes tudományos
 folyóiratokban megjelent tanulmányait is felhasznál-
 va, állította össze a most megjelent közel 300
 lepra terjedő, illusztrációkkal is ellátott kötetét,
 amely négy részre oszlik. Az első rész mezőgazda-
 sági iparunkat előbb általánosságban, majd egyen-
 ként malomiparunkat, cukoriparunkat, szesz- és
 söriparunkat ismerteti a számok tükrében. A munka
 második része a mezőgazdasági ipar belföldi gaz-
 daságtudományi problémáival, a termelés és értékesi-
 tés kérdéseivel, a mezőgazdasági és ipari ellentétek-
 kel, a fogyasztás kérdéseivel és az iparfejlesztés
 eszközeivel foglalkozik. A harmadik rész a kül-
 földi értékesítés problémáit tárgyalja, meglehető-
 sen részletezőleg, míg a negyedik rész mezőgazdasági
 iparunk jövő képét igyekszik megrajzolni. Az első
 rész érdekes számadataiból néhányat idézve, pl.
 azt olvassuk, hogy míg Európának négyzetkilo-
 méterenkinti népsűrűsége 1940-ben 46.4 főt tett
 ki, addig a megnagyobbodott Magyarországnak 85.2,
 míg ugyanakkor Franciaország népsűrűsége 76.1,
 Németországnak 132.4. Más helyütt azt olvassuk, hogy
 Németországban 100 hektár mezőgazdasági ter-
 letre 1933-ban 66 lakos esett, míg a trianoni Magyar-
 országon 1930-ban ugyanez az arányszám 76 volt,
 tehát nálunk több mint kétszer annyi embernek
 kell a hasznosítható mezőgazdasági területekből
 megélnie, mint Németországban. Érdekes az a
 statisztikai számsor is, amely mezőgazdaságunk
 és gyáriparunk termelési értékének fejlődését tü-
 níteli fel. Eszerint az 1921—25. évek átlagában
 mezőgazdaságunk termelési értéke trianoni Magyar-
 országban meghaladta a 2 milliárd pengőt, de a
 mezőgazdasági válság éveiben az 1931—35 évek
 átlagában ez az összeg már elég volt több 1 milliárd-
 nál. Az 1936—40-es években már talpraállt és
 ismét fejlődésnek indult a mezőgazdaság és ter-
 melési értéke 1.7 milliárd pengőig emelkedett.
 Ezzel szemben gyáriparunk termelése az 1921—25-ös
 évek átlagában 1.5 milliárd pengőt tett ki, az
 1936—40-es évek átlagában pedig több, mint
 3 milliárdot. Gyáriparunk termelési többletéteke
 az 1921—25-ös évek átlagában 596 millió pengő
 volt, az 1936—40-es évek átlagában pedig már
 14.45 millió pengőre emelkedett. Ebből ugyan-
 ezekben az 5 évi átlagokban mezőgazdasági ipar-
 unk termelési többletéteke 263 millió, majd
 309 millió pengőt tett ki. A mezőgazdasági iparba
 fektetett álló tőke értéke 329.5 millió pengő volt
 1935-ben és 1940-re 384.5 millió pengőre rővedkedt.
 Végül azt is kimutatja a szerző, hogy az 1929—1935
 és 1940. években a cukoriparunk, malomiparunk,
 szálemi- és hűsüzemiparunk, söriparunk, szesz-
 iparunk és keményítőiparunk mennyi nyersanyagot
 használt fel a gyártásához s a termék iparicikkekben
 mekkora többletéteket állított elő. Ezután ismer-
 teti a szerző malomiparunk gabonafeldolgozó képes-
 ségét, amely az 1900-as években 34—35 millió
 métermázsát tett ki, amiből a székesfővárosi mal-
 mokra 7—8 millió métermázsá esett. Jelenleg
 mintegy 4500 malomunk van, amelyek közül 3872
 a vámmalom, 8 a csak kereskedelmi malom, 620
 pedig vegyes típusú malom. A kereskedelmi őrlelt
 végző malomok kihasználása jelenleg mintegy 40%-ra
 tehető. A magyar cukoripar úttörő közölt szerzőnk
 elsőnek Tessedik Sámuel emliti fel, aki 1790 körül
 kezdte meg kukorrépatermesztési kísérleteit. Cukor-
 iparunk 1913-ban mintegy 300,000 kat. holdnyi
 szántóföldön 42 millió métermázsá cukorrépat ter-
 melte, ebből 6 millió métermázsá nyerscukrot
 sikerült előállítani. Nagymagyarországnak a Trianon
 előtti időben 31 cukorgyára volt, amelyek száma az
 országosonkítás után 13-ra olvadt le s a nagycentri
 cukorgyár üzemének megszüntével cukorgyáraink
 végső száma mindössze 12 volt a trianoni Magyar-
 országban, jelenleg pedig 19. E gyárak 1941-ben
 összesen 19,800 vagon cukrot állítottak elő. Ami
 a cukorfogyasztási fejkvótát illeti, a második világ-
 háború előtt a német kvóta 25. az angol 40 kg-ot
 tett ki, a magyar pedig a 15 kg-ot sem érte el.
 Ami végül szesz- és söriparunkat illeti, az 1938. évi
 XXX. t.-c. az ipari szeszyárakat kincstári keze-
 lésbe vette át s magánkézben csak mintegy 400
 mezőgazdasági és kisipari szeszyár maradt. Szesz-
 iparunk termelőképesége jóval nagyobb a rendel-
 kezésre álló nyersanyagkészletnél, úgy, hogy kap-
 citását alig egyharmad részben tudja kihasználni.
 Sörtermelésünk az első világháború előtt évi
 3100 millió hektolitert tett ki. A megcsönkített
 Magyarországnak Negymagyarország 86 serfőző-
 jének száma 10-re csökkent, de ezek között szere-
 pelt az 5 nagy fővárosi sörgyár, úgy, hogy a ter-
 melőképeségnek mintegy 70%-a maradt meg a
 esonka ország területén. A nagyon megcsépant
 fogyasztás miatt, kivált az olcsó bojárek idején,
 a sörgyárak nem tudták kapacitásukat kihasználni

és üzemelik jelentős részét más gyártási célokra
 alakították át. A malágyarítás ugyanekkor fej-
 lődést mutat, úgy, hogy 1921. évi 425 vagonos
 malátekivitelünk 1939-re 4377 vagonra emelke-
 dett. Vitéz Guothfalvy-Dorner Zoltán dr. könyve
 második részében a mezőgazdasági ipari termelvé-
 nyek értékesítésének nehézségeivel, majd a mező-
 gazdasági ipart érintő adóügyi jogszbályokkal
 foglalkozik. Ismerteti a termelés és értékesítés
 védelme érdekében tett különféle intézkedések
 (gabonyajegy-rendszer, a tejtermelés védelme, a
 paprikatermelés szabályozása, az olajos magvak
 termelésének támogatása, stb.) kihatását mező-
 gazdasági iparunkra, szól a mezőgazdasági és ipari
 termelés között időnkint felmerült ellentétekről,
 a mezőgazdasági iparok termékeinek árszabályo-
 zása és az árumínőség oltalma érdekében tett intéz-
 kedésekről, a mezőgazdasági iparban foglalkozta-
 tott munkások védelmére kiadott rendelkezésekről,
 majd a mezőgazdasági ipari érdekképviseletekről és
 különféle szervezkedési, árvedelmi és kartellörök-
 vésekről. Felsorolja az iparfejlesztési törvény alapján
 engedélyezett kedvezményeket, az értékesítés sz-
 bályozására, az árak megjelölésére, az árak megálla-
 pítására hozott rendelkezéseket s ezután a harmadik
 részben a külföldi értékesítés érdekében az első
 világháború befejezése óta folytatott küzdelmet,
 a világgazdasági válságnak mezőgazdasági ipar-
 unkra való hatásait, a római háromhatalmi
 egyezményt és a második világháború alatt bekövet-
 kezett változásokat ismerteli. Végül a negyedik
 részben mezőgazdasági iparunk jövő fejlődési lehe-
 tőségeit vizsgálja a szerző és vázolja a szemben-
 álló nagyhatalmi csoportok : az angolszász hatal-
 mak és a tengelyállamok jövő gazdaságtudományi
 ekkor addig ismeretessé vált és a tervezett új európai
 rendet körülíró elgondolásait. Szerzőnk bízik az
 egészséges európai gazdasági együttműködés létre-
 jövetelében s reméli, hogy annak keretében mező-
 gazdasági iparágaink jövő továbbfejlesztése is
 biztosítható lesz.

M. E. dr.

A podolai marhaesoport az Appenini-félszigeten. Írta: Csukás Zoltán dr. mezőgazdasági főiskolai
nyilv. r. tanár. Különléhyomat a M. Kir. Gazdasági
Akadémia Munkái, Debrecen, II. kötet, 4. füze-
téből, 39. oldal.

A magyarmarhatenyésztés szempontjából külö-
 nösen figyelemre méltó tanulmány jelent meg a
 közelmúltban Csukás Zoltán dr. tollából. A szerző
 a podolai marhaesoport tanulmányozása szem-
 pontjából talán legelőbb figyelemre méltó ország,
 Olaszország felé fordult és itt tett tanulmányútjának
 tapasztalatait dolgozza fel a részéről mindenkor
 tapasztalt nagy alaposággal és szakszerűséggel.
 Megfigyelései közül igen nagy számban vannak olyan-
 ok, amelyek a magyarmarha tenyésztésénél és
 további kiaklításában során a legmesszebbmenő figyel-
 met érdemlik meg. Tanulmányában először az olasz-
 országi podolai marha eredetét tárgyalja, aminek
 során megállapítja, hogy az Appenini-félszigetre
 Attila hunjeival jutott először ilyen jellegű marha,
 miként erre a klasszikusok írásaiból is következtetni
 lehet (írásaikból ugyanis kifűnik, hogy a római
 birodalomban nem volt podolai marha). Részlete-
 sen ismerteti a szerző az Olaszországban tenyésztett
 podolai marhafajtákat, a romagnóli, a chianina, a
 marchigianót, a puglieset és a maremment, amely
 utóbbi fejtát tenyésztőink is jól ismerik, hiszen ez a
 fejta a magyarmarha vérfrissítésénél már fontol
 szerepet is játszott. Gyakorlati szempontból
 különösen érdekesek azok a vizsgálatok, amely-
 ket az olasz tenyésztők, helyesebben a firenzei
 állattenyésztési intézet a fejlődési erély meg-
 állapítására alkalmaz a chianina fejtánál, amely-
 vel a hizodalmasság szempontjából a legszebb
 eredményeket érték el. Az eljárás veleje az, hogy
 a fejlődési erély kifejezésére a 9 és 13 hónepos
 kor elősúlyának viszonyát használják. Ezzel az
 eljárással a testnagyság már nem kívánatos fokozá-
 sának elkerülése mellett a fejlődési erély célzerűbb
 értékelése látszik megoldhatónak. Igen érdekes egyéb-
 ként az is, hogy a podolai marhaesoporthoz tartozó
 fejták aránylag milyen könnyen válogathatók ki a
 jó húsahasonnításra és gyors fejlődőképességre.
 Ebből a szempontból egyes fejták még az egy-
 oldalú húsmarhákat is felülműlják (pl. chianine).
 Ugyanakkor tanulságos viszont az, hogy a tejté-
 lenység szempontjából nem sikerült különösebb
 eredményeket elérni. A szerző igen találóan magya-
 rázza, hogy a podolai marhaesoportban a tejté-
 lővéronalak miért olyan ritkák. Ennek egyik oka
 lehet ugyanis az, hogy azok a külterjes és rossz
 legelőviszonyok, amelyek között általában a podolai
 marhát tartják, nem kedveznek a jobb tejté-
 lőképességnek, mert ezek éppen jobb tejté-
 lőképességüknél fogva fokozott mértékben romlanak
 le és maradnak ennek folytán meddők. Ez a kör-
 műny természetesen a jobban tejtélő vérvonalaik
 csökkent szaporodásához és elfűnéséhez vezethet.
 Csukás dr. igen jó szolgálatot tett a magyar marha-
 tenyésztésnek, amikor e tanulmányát megírta és

ezzel elősegítette azoknak a kérdéseknek a megoldását, amelyek a magyarmarhatenyésztés terén még megoldásra várnak.

A tanulmányt melegen ajánljuk nemcsak a magyarmarhatenyésztőknek, hanem a magukat képezni kívánó szarvasmarhatenyésztők széles rétegének is figyelmébe.

Horn Artúr dr.

A gazdaközönség köréből.

A parasztság problémája.

A „Köztelek” február 20-i számában olvastam „A parasztság problémája” című cikket. Többször is elolvastam, hogy jól megértsem, miről is van szó.

Ha a falukutatók azt állítják, hogy a paraszt a városba tódul, tévednek! Az a paraszt, aki szereti a földet, nem megy a városba, csak akik nem szeretik, azokat hagyja el a föld. Az ilyenek azután kénytelenek odébb állni és ezek húzódnak a városba. Jobb is, ha elhagyják a falut, legalább nem kellene botránnyal a szorgalmas parasztok között! Ezek éppen úgy, amint nem váltak be a falun, mert nem szerették a földet, a városban is csak zavartkeltők lesznek urhatnáságuk miatt, eminek memora hejtotta el őket a faluból. És mi lesz a vége? Mind visszajönnek a faluba, legtöbbször letörve és lerongyolódva.

Olvastam „A vihársorok”, „Parasztok”, „Puszták népe” című kiadványokat. Szép, hogy vannak emberek, akik a falusi parasztnép érdekében írogatnak. De ők se felejtik el, hogy az a magyar paraszt, akinek van saját földje, amelynek független ura és ahol függetlenül munkálkodhat, nem hagyja el a falut, még ha egy városi bérlapotát kaphatna is. Ha mégis akadna ilyen, az már nem igazi paraszt. A falukutatók és a vihársorok írói csak azt akarnak hirtetni a paraszt szemébe. Kétségtelenül vannak jó gondolatok is írásaikban, de ne adj! Isten, hogy megfosszák a parasztot függetlenségétől, vagy háborgassák abban az ősi birtokában, amit az őregapjától örökölt, vagy a maga szorgalmával szerzett meg!

A tervkövacsok az egyéni földtulajdon erős korlátozása mellett a paraszti gazdaságokat nagyüzemi egységekbe akarják tömöríteni. Ettől fél legjobban a paraszt! A magyar paraszt a független életet szereti, nem szabad őt megfosztani sem ettől, sem ősi földjétől, hiszen a történelem szerint mindig a függetlenségért vérért. Őseink ezrei áldozták fel magukat a függetlenségért, hogy a bécsi kamarilla karnai közül szabaduljanak. Mit akarnak hát most a tervkövacsok? Csak azoknak lehetnek ilyen terveik, akiknek nincs semmi vesztenivalójuk!

Mint gazdasági előjáró, magam tudom legjobban, hogy milyen kényes bánásmódot kíván meg a paraszt, még jó tanáccsal ellátva, a jobb és többtermelésre rávezetni is csak óvatosan lehet.

Hála a földművelésügyi kormánynak, a paraszt tanítása, nevelése terén nagy a haladás. A sok gazdasági iskola, a gazdasági tanfolyamok és előadások nagymértékben hivatottak a helyzeten javítani. A paraszti gazdálkodás korszerűsítésére egyedül megoldásnak azt látom, hogy tegyék kötelezővé a téli gazdasági iskola elvégzését minden paraszt ifjú számára. Én 67 éves koromban ültem be az iskola padjába, de nem bántam meg. Most már más szemmel látom a gazdálkodás rendjét és tudom, hogy nem elég a szüleinktől ellesett tudás.

Hiába akarják a falukutatók a parasztra ráfogni, akiknek elvándorol a városba. Az igazi paraszt legfeljebb csak azért megy oda, hogy tanuljon. Mi valódi parasztok, túrunk, szenvedünk, de kitartunk a föld és a gazdálkodás mellett, pedig volna okunk panaszkodni. Amint mondtam szokás, elkerülte a kordé a szamarat, túlhaladta az ipar a terményeink árát. Ez a mi legnagyobb bajunk és legfőbb panaszunk, ezt használják ki a falukutatók is a nyugodt falusi nép felkorbácsolására. De azért nem féltsem a parasztot, nem fogja a sobasem eladni a földjét azért, hogy a városba húzódjék. Ismerem a fejámat, tudom, hogy milyen hangyaszorgalommal dolgozik és milyen áldozatot vállal a hazájáért.

Csehi, Vas megye.

Polgár János
gazdasági előjáró.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabriceus Endre.

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara választmánya március 1-én gyűlést tartott *Mirbach Antal* báró elnöklésével. A választmány részletesen letárgyalta *Asztalos Lajos* kamarai igazgató javaslata alapján a békegazdálkodásra való áttérés előre-

Minden gazdának a helye a Gazdák Biztosító Szövetkezetében van. Kartelen kívül.
(Tűz, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

lálható problémáit. A legfontosabb kérdés az értékesítés megszervezése, s főként egy olyan hatalmas szerv kialakítása, amely mind a termelés, a beszerzés, mind az értékesítés kérdéseit az egész országra vonatkozóan irányítja. Ezzel a kérdéssel foglalkozott a „Hangya” Országos Gazdaválasztmányának legutóbbi gyűlése is. Ugyancsak az átmenetgazdálkodási kérdésekkel foglalkozva elhatározta a választmány, hogy a Dunántúl területét közelebbről érdeklő átmenetgazdálkodási problémák megvitatására a Dunántúlon lévő kerületi mezőgazdasági kamarák értekezletre jöjjenek össze. A munkáskérdésben napirenden lévő panaszok és visszasságok kiküszöbölése érdekében a választmány elhatározta a munkaadók és a munkavállalók részére külön-külön értekezlet összehívását. A beszerzés jövő évi rendszerének napilapokban megjelent híradásával kapcsolatban — mely szerint a közellátásügyi minisztérium a jövőben 50-ről 40-re csökkentené a szántóterület kat. tisztajövedelme után a beszerzési adót, viszont a réteket és legelőket is beszerzési adó alá vonnák — általánosan elhangzó kívánság volt, hogy a kamara illetékes helyen képviselje Alsódunántúli gazdáinak azt a kívánságát, hogy inkább maradjon meg az 50 bűzapotérték és a réteket és legelőket ne vonják hűsbeszerzési köteletség alá, mert ez nem könnyítést, hanem újabb terhet jelentene a gazdák számára. A kamara idevonatkozó álláspontja, hogy maradjon meg a szántóterület kat. tisztajövedelme után eddig is alkalmazott 50-szeres szorzószám, amelyből 10 a kenyérgébona, 10 a zsiradék, 10 a tervbevett új hűsbeszerzési és 20 bűzapotérték a szabadválasztású termények csoportjában kerüljön elszámolásra. Többször elhangzott az a kívánság, hogy a kat. tisztajövedelmek megállapítása vonassék revízió alá, mert az itt lévő aránytalanságok miatt a beszerzésnél is visszasságok vannak; az egyik gazda aránytalanul jobban van terhelve, mint a másik. Javaslattal hozott a választmányi gyűlés ateiktetben is, hogy a kamara illetékes helyen képviselje azt az álláspontot, hogy azoknak a gazdáknak a részére, akik az idén a többletbeszerzés után nem kívánják a prémium kifizetését, az ideai többletbeszerzésüket írják jövő évi beszerzési kötelezettségükre. Ez igazságos intézkedés lenne, tekintettel arra, hogy teljesen az időjárástól függ, vajjon az idén lesz-e olyan termés, hogy azok a gazdák, akik az idén még többletet is beszerzési adó, a jövő esztendőben elért kötelezettségüknek is eleget tudnak-e tenni. A gyűlésen elhangzott és a kamara munkásságát visszatükröző jelentések közül a legkiemelkedőbb volt az urföldalmak vasanyagellátására vonatkozó részletes bejelentés. A földművelésügyi minisztérium a kamarák idevonatkozó kérelme alapján a 100 kat. holdon felüli és szegődményes iparossal rendelkező gazdaságok vasanyagellátását a mezőgazdasági kamarákra bízta. Remélhető, hogy a vaskiutalásban eddig felmerült panaszok így megszüntethetők lesznek és éppen erre való tekintettel a kamara javaslatot tett illetékes helyre annak érdekében, hogy a kisközségi vasanyagellátását is a mezőgazdasági kamarák végezzék.

A Falu-Gazdaszövetség *Mayer János* ny. miniszter elnöklésével március 2-án elnöki tanácsgyűlést tartott, amelyen a falu népet égetően érintő problémák kerültek tárgyalásra. *Szekeres László* dr. ügyvezető-igazgató jelentésében a falusi nép általános hangulatáról festett képet, majd részletesen beszámolt a szövetség tevékenységéről és legközelebbi munkaprogramjáról. Utána *Czermann Antal* dr. ügyvezető-alelnök, országgyűlési képviselő terjesztett elő javaslatot szakosztályok alakítására, hogy egyrészt a nagy taglétszámú választmány munkája megkönnyíthessék, másrészt új feladatok elvégzése váljék lehetővé. Végül beható vita után az elnöki tanács a mezőgazdasági lakosságnak iparcikkkel való ellátása tárgyában olyan értelmű javaslatot fogadott el, hogy a mezőgazdasági lakosság a közellátás céljaira teljesített pontbeszerzés alapján ipari pontokban részesüljön. Szükségesnek tartja a Falu-Gazdaszövetség az élomarha igénybevételi és forgalmi ára között mutatkozó aránytalanság sürgős kiküszöbölését is, mert a lakosság hűsellátásának terhére nem lehet megoldandó a mezőgazdaságra hárítani. Az elnöki tanács a közellátási kormányzat figyelmét felhívta arra a körülményre is, hogy egyes helyeken a falusi termelők részéről felejtett zsirt a gyűléssel megbízott szervek megfelelő edények hiányában nem tudják átvenni.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület március 6-án a megyeháza kisgyűlési termében rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek fő tárgya *Esterházy László* gróf egyesületi elnök lemondásának bejelentése és az új elnök megválasztása volt. *Ecsedy József* dr. ny. alispán, másodelnök elnöki megnyilvánulásában kegyeletos szavakkal emlékezett meg *Zichy János* gróf v. b. t. t. elhunytáról, aki 41 évig volt az egyesület tagja és két évig viselte az alelnöki

tisztséget is. Emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvébe örökítette meg. Ezután bejelentette, hogy a mindenki által tisztelt, közbecsülésben álló *Esterházy László* gróf elnök az elmúlt évben szenvedett súlyos betegségére való hivatkozással végeztetésre lemond az egyesületben viselt elnöki tisztségéről. A közgyűlés *Esterházy László* gróf kiváló érdemeit jegyzőkönyvében örökítette meg. *Esterházy László* gróf meghatottan köszönte meg az iránta megnyilvánuló szeretetet. Az egyesület tagjai nevében *Meszlény Pál* földbirtokos köszöntötte meg az elnök munkásságát és kérte, hogy bölcs és gazdag tapasztalatait bocsássa továbbra is az egyesület rendelkezésére. *Ecsedy József* dr. másodelnök bejelentette a közgyűlésnek, hogy a február 25-én tartott igazgatóválasztmányi gyűlés határozatából az elnöki tisztség betöltésére *Jankovich Miklós* földbirtokos, Székesfehérvár szab. kir. város és Fejér vármegye főispánját javasolja. Elnök javaslatára a közgyűlés *Jankovich Miklós* lelkesedéssel egyhangúlag az egyesület elnökévé választotta meg. Az új elnököt az egyesületi tagok nevében id. felsőöri *Nagy Pál* ny. főispán, földbirtokos köszöntötte. *Üdvözöl* beszédében hangsúlyozta, hogy ma, amikor a gazdálkodás és a gazdasági élet szűkösödéshez, rendelethez van költve, a gazdaérdekképviseletek egyre fontosabb szerephez jutnak és *Jankovich Miklós*, aki maga is gazda és egyben közéleti problémákat, így hiszi, hogy közismert agitálásával meg fogja találni a helyes megoldást a felmerülő ügyekben. *Vitéz Barcza Imre*, mint a vármegyei mezőgazdasági bizottság elnöke üdvözölte az új elnököt. *Jankovich Miklós* elnöki székfoglalójában kiemelte, hogy őszinte megilletődéssel foglalta el ennek a nagymúltú egyesületnek az elnöki székét és érzi, hogy ez a megtiszteltetés és elismerés nem a főispánnak, hanem a gazdának szól. Programjának egyik sarkalatos pontja az, hogy a vármegyei gazdatársadalma megtalálja egymást és a helyes irányt, amely felé haladnia kell. Köszönettel emlékezett meg elnökjelöltjének, *Esterházy László* grófnak önzetlen munkásságáról, akinek elnöksége alatt az egyesület életébe új fordulat, új irány következett be s a siker vezetésével az egyesület igen komoly és figyelemreméltó munkásságot fejtett ki. Programjának másik fontos célja megteremtleni az együttműködést nemcsak a gazdákkal, hanem az érdekképviseletekkel és gazdaszervezetekkel is, mert csak ezzel szolgáljuk igazán vármegyénk megerősödésének érdekét. *Igen fontos feladat vár a Fejérvármegyei Gazdasági Egyesületre a kisközségi szervezése és irányítása terén is.* Az egyesület eddig is igen nagy figyelmet fordított a gazdák körök megalakítására és megszervezésére. Fejér vármegyében már 90 gazdakört alakított az egyesület, amellyel országos viszonylatban is első helyen áll. A gazdakörök további megszervezésével a békeidőkre kell előkészülnünk, amikor azokon keresztül történik majd a közös beszerzés, a termények közös értékesítése és a gazdák szaktudásának emelése. *A hősi halott gazdasági cselédek házzalutalati akcióinak* kezdeményezésével az egyesület szociális természetű gondoskodást valósított meg, amellyel szintén első helyen áll az egész országban. Ennek az akciónak sikeres befejezése ugyancsak az egyesületi programba tartozik. Rendkívüli időket élünk, nem tudjuk mit rejt a jövő, de azonban biztos, hogy a gazdasági egyesületek még igen fontos feladatok várnak. Az egyesület vezetésében az eddig járt utakat akarja követni és minden egyesületi tagot közös munkára hív. Az elnöki székfoglaló után következett a beszámoló a hősi halott gazdasági cselédek nagyobb családjai számára juttatandó, az 1943. évben kezdeményezett akció eredményéről. Eszerint az akciónak való részvételre jelentkezett 76 gazdaság 5391 gazdasági cseléddel, akik után 20 pengőt számítva, 107,820 pengőnek kell befolynia. A befizetett összegek egy részét építkezési anyagok beszerzésére fordította az egyesület. A korábbi igazgatóválasztmányi és külön e célra felkért bizottság döntése alapján nemcsak a hősi halott, hanem a hivatalos értesítés szerint eltűnt nagyobb családú gazdasági cselédek családjai is részesülnek házzalutalati, az utóbbiak természetesen egyelőre ideiglenesen. Eszerint 38 család házzalutalati felépítésére fog sor kerülni. A telkek megszerzése már nagyobb nehézségbe ütközött. *Thaisz Sándor* dr., Fejér vármegye alispánjának fáradhatatlan és értékes közbenjárására azonban biztosítható lesz családonként a 300—400 négyzetöles telek is. Az építkezések a tervek szerint tavasszal megkezdődnek és a házak átadása még ebben az évben meg fog történni. A közgyűlés még az egyesület 1944. évi munkaprogramját és költségvetését tárgyalta, amelynek elfogadása után a népes gyűlés végetért.

A Gazdák Biztosító Szövetkezte egyaránt biztosítja a nagy-, mint a kisbirtokosoknak.
(Tűz, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

A gyakorlati oktatás kérdése a gazdasági főiskolán és akadémián.

Irta: Legány Ödön.

Teljes életemben a gyakorlati kiképzésnek, a szemléltető oktatásnak voltam a híve és az is maradok életem végéig, mert 48 évi tapasztalatom megerősítette bennem azt az igazságot, hogy amit az ember saját szemével lát, vagy a saját kezével végez, azt sohasem felejtje el. Ezt az elvet valószínűsítem meg a növénynevelés oktatása terén is, amikor a földművelésügyi minisztérium által az elgondolásom szerint megindított tanfolyammal kapcsolatban ram járult a növénynevelés és magtermesztők gyakorlati kiképzésével. Az első növénynevelés szakfőiskolai tanfolyam tanulásai és Faber Györgynek „A négyéves mezőgazdasági főiskolák” című tanulmánya újból felelevenítették bennem a gyakorlati oktatás kérdése körül szerzett tapasztalataimat.

Már annak idején is, mint akadémiai tanár, erősen dolgoztam amellett, hogy a hallgatók a gyakorlatot az akadémián és nem előzetesen a magángazdaságokban szerezzék meg. Ezt a kérdést Faber megjelölés részletekkel tárgyalja meg, vitatván azt is, hogy az előzetes gazdasági gyakorlat, vagy az utólagosan szerzett megfelelőbb-e és hogy a tangazdasági, vagy magángazdasági gyakorlat célravezetőbb, illetve helyesebb-e?

A gazdasági főiskolások és akadémiák gyakorlati kiképzéséről a következőket mondja Faber: „Ismeretes, hogy amikor még kétévesek voltak a gazdasági tanítványok (értsük alatta az akadémiát), akkor egy évi előzetes gyakorlatot kívántak meg beiratkozás előtt. Amikor három évre emelték a tanítványokat, illetve az akadémiát felősszár a magyaróvári akadémiát, majd utána a tanítványokból lett akadémiákat, akkor elejtették az előzetes gyakorlati esztendő, mivel ezt volt hivatva pótolni az első év a maga tangazdasági gyakorlatával. Hogy a gyakorlati évet pótolja-e a tangazdasági gyakorlat, erre nézve a vita még ma is folyik, úgyhogy a gyakorlati év megszüntetése még nem tekinthető lezárt kérdésnek.”

Ezekre az idézett mondatokra szeretnék kiegészítést tenni, illetve magyarázattal szolgálni, mint talán már csak egyedül élő tanártársa annak a testületnek, amely a kérdés fontosságának teljes tudatában, a gyakorlatnak az akadémián való megszerzése mellett foglalt állást. Rámutatok az indító okokra is, amiért annak idején ezt a fontos határozatot hoztuk. Szükségesnek tartom, hogy ezt a kérdést most teljesen megvilágosítsam, nehogy azok részéről megváltassunk, akik még ma is a magángazdaságban szerzett gyakorlatnak tántoríthatatlan hívei.

Megboldogult jó tanárom, majd megértő volt igazgatóm, illetve volt főnököm Ujhelyi Imre, a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatója volt a legkiválóbb szószólója annak, hogy megváltoztassuk az addigi tanrendet, hogy a gyakorlatot az akadémián szerezzük meg és három évre emeljük a tanulmányi időt. En meggyőződésből esatlakoztam Ujhelyi tervéhez. Tartozom az ó drága emlékének azzal, hogy vállaltam nemcsak magamért, hanem érte is a felelősséget azért, amit igyekeztünk tanártársainkkal is elfogadtatni. Ujhelyi bölcs, megfontolt, erélyes és igazságos tanár, illetve igazgató volt. Nagyon jól tudta, hogy mit kell tennünk, hogy az akadémiát nemcsak a régi színvonalon tartassuk fenn, hanem lehetőleg fejlesszük is.

Az ügy előzményeihez tartozik, hogy az akadémiai tanárok, különösen a gyakorlati tantárgyak előadói mindgyakorabban álltak elő azzal a panasszal, hogy egyes hallgatóknak semmi gyakorlati ismeretük nincsen. En is a panasztevők sorában voltam, aki abban az időben a növénytermesztési gyakorlatot is tartottam az akadémia kísérleti terén. A gyakorlatok alkalmával hihetetlen dolgok történtek; egyes hallgatók például nem tudták kalászáról megkülönböztetni a rozstól a bázától, a takarmányrépa levelét látva, azt kukoricának mondták és az általánosan természetesen művelési növények magját sem ismerték. Mindez megerősítette azt a feltevésünket, hogy ezek a hallgatók sohasem voltak gazdaságban és ha voltak, akkor csak szórakozni, de gazdálkodni nem. Ezek és más hasonló esetek bizonyították, hogy vannak az akadémiai hallgatók között olyanok, akiknek az előzetes egyévi gyakorlatát kétségbe kell vonnunk. Több tanár-ülésen foglalkozván ezzel a kérdéssel, azt a határozatot hozta a testület, hogy felterjesztéssel fordul a földművelésügyi miniszterhez, kérve az akadémia tanulmányi idejének 3 évre való bővítését, illetve a gyakorlatnak az akadémián való megszerzését. Ezt a javaslatot a miniszter el is fogadta és így az 1907/1908. tanév óta az akadémia három éves lett, a gyakorlatot az első esztendőben a tangazdaságban szerzik meg a hallgatók.

Meg kell jegyezni, hogy hasonló magyarázatot már 1912 június 12-én a „Köztelek” 44. lapszámában megokoltam a változtatás szükségességét. Akkor mint tanárszéki jegyző, tanártársaim megbízásából reflektáltam megboldogult Buday Barnának „Szakoktatási kérdések” című cikksorozatára, amelyben nyilatkozattételre szólította fel az óvári tanárokat.

Nem tagadom, sőt kiemelem, hogy voltak hallgatóink közül olyanok is, akik gyakorlati ismereteikkel azonnal elárulták azt, hogy tényleg voltak gyakorlaton. Ezek rendszerint ki is váltak társaik közül és később az életben is kitűntek. Azok azonban, akik csak talmi-gyakorlattal jöttek az akadémiára, bizony az elméleti megszerzésében is csak dőcögtek, az életben alig hallattak magukról, sokan ott is hagyták a gazdasági pályát.

Vajjon nem volt helyesebb tehát minden hallgatót az akadémia tangazdaságára bízni, hogy az adja meg a szükséges gyakorlati ismeret? Avagy okosabb lett volna tovább behúnyt szemmel és bedugott füllel pártolni a tudatlanságot és túrni a visszaéléseket?

Még ma is esőkönyösen kitarok amellett, hogy az előzetes gyakorlati ismereteket a hallgatók az akadémia tangazdaságban szerezzék meg. Nemesak azért, mert így biztos vagyok abban, hogy azt megkapják, hanem azért is, mert így mindenki egyformán jól megkapja. De kitarok emellett azért is, hogy az akadémiaik és az ebből lett főiskolák valóban gyakorlati irányban neveljék hallgatóikat és ebben különbözzenek a mezőgazdasági egyetemi tanítástól.

Nem lehet elvitatni, hogy minden munkának szakszerű magyarázásához megfelelő szakember kell. Ezt pedig biztosan megtaláljuk az akadémiai gyakorlati tanszékeink. Igaz, hogy azok, akik abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy egy Baross, Székács, Kovács, Busits, Soós, Jattka, stb. gazdatisztól kaphatták a gyakorlati kiképzést, talán még különb kiképzésben is részesültek, mint az akadémiaik. Ezek azonban csak kivételek lehetnek. A legtöbb helyen magukra hagyták a „praxist”, a gyakornokot, vagy az irodában alkalmazták őket és vajmi keveset magyaráztak nekik a külső munkákról és ezt is csak hiányosan. Nem esoda tehát, hogyha azok is, akik valóban voltak gyakorlaton, igen különféle gyakorlati tudással, egyesek meg éppen hiányos ismeretekkel jöttek az akadémiára. Ha tehát most visszatérnénk az előbbi állapotr, az előzetes magángazdasági gyakorlatok megszerzésére, ez visszaesést és újbóli alkalmat jelentene a visszaélésekre.

Más lapra tartozik az, hogy elégséges-e az egy évi gyakorlatszerzés? Véleményem szerint nem elég, de több a semminél. Ha tölem függne, két évre emelném a gyakorlatot. Ennyi az Németországban, Svédországban, Norvégiaiban és Dániában is, az is igaz, hogy ezekben az országokban három éves a tanfolyam. Hogy az előzetes, vagy utólagos gyakorlatszerzés közül melyik a helyesebb, arról lehet vitatkozni. Egyiknek is megvan az előnye, a másiknak is. En egy évet előre és egy évet utólagosan állítanék be és csak aztán adnám ki az oklevelet. Az előzetes gyakorlatszerzés a tangazdaságban, az utólagos pedig valamelyik magángazdaságban volna megszerzendő. Ezek olyan „cselédkönyves gazdák” lennének, mint a „cselédkönyves orvosok”.

Ismétlem, hogy én még ma is a tangazdasági kiképzés mellett foglaltok állást, mert meggyőződésem, hogy ez jobb eljárás, mint a régi. Csak azt kötném ki, hogy különösen az első esztendőben a gyakorlati kiképzést a legfontosabb óráknak tekintésük. Naponta legalább 2 órán át foglalkozni a gazdasági kiképzéssel, másszóval naponta legalább 2 óra lenne a gazdasági gyakorlat, ami a kertészeti gyakorlat óraszámával együtt heti 12 órát jelent. Ezzel szemben a tanrendben csak heti 8 óra van gazdasági gyakorlatra beállítva. Még a téli hónapokban is kitölténem tananyaggal, gazdasági laboratóriumi munkával ezt az időt.

Természetesen a gyakorlati tanszékhez jóval nagyobb és rátermettebb tanszemélyzetet állítanék. Főleg olyanokat, akik uradalmaknál több éven át működtek, olyanokat, akik kimondottan növénytermesztők, állattenyésztők, üzemtaniak, akik utánpótlásként állnának rendelkezésre az illetékes tanszéknek. A gyakorlati tanszékhez beosztott segédtanárok felváltva tartanák a gyakorlati órákat, magyaráznák el a szükségeseket a majorban, a gazdaság tábláin, a major gazdasági laboratóriumában, a magtárban, istállóban, stb. Ilyen tekintetben nagyon jó volt a régi tanítváni rendszer, ahol a hallgatók az első esztendőben félnapot a gazdaságban töltöttek és ott komoly gazdasági munkát végeztek: kaszállak, kapáltak, ástak, szántottak, ültettek, sőt még tehenet is takarítottak. Megtettem ezt én is és nem ártott meg nekem. A „korona nem esett le a fe-

jünkről” amikor tehenet takarítottunk, vagy istállótrágyát teregettünk. En még ma is megtenném, ha fiatal volnék, de mit szólnának ahhoz a főiskolai hallgatók, ha azt tanácsolnám nekik: tessék utánozni bennünket! Hogy mire jó ez? Azt is megmondom! Soha az életben nem felejtjük el azt, amit saját kezünkkel végeztünk! De megtudjuk azt is, hogy mit hogyan lehet végezni. Ellenben az, amit csak láttunk, hallottunk, vagy olvastunk, hamar feledésbe megy.

A „gyakorlatok a tangazdaságban” címen előírt tanulmányi időt tehát 8 órától heti 10 órára bővíteném ki és a kertészeti gyakorlatok óraszámát meghagynám heti 2 órában. Így együttvéve hetenkint 12, vagyis napi 2 gyakorlati óra volna. Így volna ez az első tanévben (I. és II. félév). Már a második, harmadik és negyedik tanévben nem volnék annyira szigorú és követelő. Nem írnék elő heti 6 óra gazdasági gyakorlatot. Csökkenteném azt heti 4 órára, de ezt szigorúan mindenkivel hallgattatnám. Mert, ha jól emlékszem vissza tanáréveimre, úgy rémlik előttem, hogy a második- és harmadéves hallgatóktól már nem követelték meg olyan szigorúan a gazdasági gyakorlaton való részvételt, mint az első évesektől. En nem engednék ebből egy jótányit sem, még abban az esetben sem, ha egyes munkák magyarázásánál ismétlésekbe esnek, mert jobb kétszer hallani vagy látni valamit, mint egyszer sem. Hogy aztán a második-, harmad- és negyedeves gazdasági gyakorlati órája együtt legyen megtartva, vagy nem, azon nem vitatkozom. A kertészeti gyakorlat a főiskolai tanterv szerint az ötödik félévtől megszűnik. Ezt nem tudom helyeselni, mert másfél év alatt — amíg továbbra is főiskolai hallgató az illető — történhetnek a kertészetben egészen új dolgok, amit ilyenformán már nem lehet bemutatni.

Végül mint növénynevelésnek legyen szabad még egyet megjegyezni a növénynevelés tanításáról. A növénynevelés tanítására heti 3 óra áll rendelkezésre a negyedik félévben. De az ötödik és hatodik félévben tanítják tovább a növénytermesztést. Mivel pedig a növénynevelés nem egyéb, mint a legmagasabb fokú növénytermesztés, emellett fogva helyesebbnek tartanám, ha a növénynevelést a hatodik félévben adnák elő, amikor már a hallgató majdnem teljes kiképzést nyert a növénytermesztésből. Természetesen elegendő és megfelelő növénynevelési gyakorlati órákat is kell rendszeresen tartani. Így a növénynevelést jobban fogják megérteni, jelentőségét jobban értékelhetik és talán akkor több apostola is lesz a növénynevelésnek, mint ma!

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet jubiláris választmányi gyűlése.

Száz évvel ezelőtt, 1844 március 4-én Teleki Domokos gróf kezdeményezésére alakult meg az Erdélyi Gazdasági Egylet, hogy az 1830-ban létesült OMGE mintájára az ország erdélyi része mezőgazdaságának ügyét szolgálja és az alakuló egyesület alapszabályai is az OMGE alapszabályai felhasználásával készültek. Az alakulás 100 éves évfordulóját óhajtott az EMGE folyó évi március 4-én Kolozsvárott tartott választmányi gyűlésen ünnepelni, pontosan azon a napon, amelyen az alakulás előkészítő munkálatai befejeztével a tényleges alakulás megtörténhetett. Az ünnepi választmányi gyűlés alkalmából a vármegye dísztermét az ünnepi közönség teljesen megtöltötte, amelynek sorában ott voltak a m. kir. földművelésügyi kormány, a társaságok, a mezőgazdasági főiskolák képviselői; az egyesület elnöksége és választmánya teljes számban.

Teleki Béla gróf, az EMGE elnöke nyitotta meg a választmányi ünnepi gyűlést és megnyitó szavaiban üdvözölve a megjelent vendégeket, külön kitért minden egyes intézmény munkájára, amely közvetlenül, vagy közvetve szorosan kapcsolódik az erdélyi magyar falu sorsához. Majd a délerdélyi EMGE-ről szólt, Szász Pálról, aki az EMGE-t a történelmi fejlődés új útjaira vezette. Elnök szavaira az ünnepi gyűlés résztvevői percekig tartó eljenzésben részesítették a megszállt Délerdélyben missziót teljesítő Szász Pált. Elnök ezután bejelentette, hogy a választmány mai gyűléséről hódolatát fejezi ki vitéz nagybányai Horthy Miklós Magyarország kormányzójának, amely bejelentést szünni nem akaró hosszas eljenzés követték. Majd bejelentette, hogy az ünnepi gyűlés táviratilag üdvözli Kállay Miklós dr. m. kir. miniszterelnököt és Bánffy Dániel báró m. kir. földművelésügyi minisztert.

Venczel József dr. egyetemi intézeti tanár ismertette ezután az EMGE 100 éves történetének

vezete egyaránt birtokosságának biztosítás.)

fontosabb mozzanatait, megemlékezve az egyesület volt elnökeiről.

Teleki Béla gróf elnök a történelmi visszajelentés után hangsúlyozta, hogy a népi erő az, ami a múltban megmaradt és amire a jövőben is építeni lehet. Beszéde elején a múltat idézte, az egyesület mögött álló 100 esztendő időszakait és az alapítók emleket. Beszéde második részében az egyesület fontosságára mutatott rá. Nem véletlenül — mondta — es nem önkéntelenül tettem ezt, ez ünnepi alkalommal egyetel az alapítók felé fordított halálát szívvel, másfelől népünk fele büszkeséggel, őket ünnepejük az alapítók, a szervezőket, a 100 éves múlt nagy egyenisegeit és a nevet, mert nekik köszönhetjük, hogy ma itt egybegyűlvél, a százados múltat és a biztató jövőt idézhetjük magunk elé.

Teleki Béla gróf beszéde után az első üdvözlő szavakat *Bánffy* Dániel báró földművelésügyi miniszter nevében *Bárános* Károly dr. földművelésügyi államtitkár mondta, kifejtve azt a teljes elismerést, ami ennek a 100 éves magyar sorskérdéseket művelő hatalmas népszervezetnek az ország felelős tényezői részéről valóban megérdemelten kijár. Majd visszajelentést vetett az EMGE múltjáról és ezekből leszűrődő mai tanulságokra, amelyek mind azt bizonyítják, hogy az építő munka örökértékű és az alkotó munka az, amiben hinni lehet és ami mindnyájunkban azt az érzést támasztja, hogy bizhatunk a boldogabb magyar jövőben.

Fabricsius Endre m. kir. gazdasági főtanácsos, az OMGE és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nevében üdvözölte a testvéregyesületet, testvéreinek nevezve az EMGE-t nemcsak azért, mert a két gazdatestület ugyanattól az eszmétől fogant, de azért is, mert ugyanazt az édes anyaföldet és annak munkáit szolgálja a két gazdatestület szeretettel. Valamely ünnepség jelentőségét nem annak külső keretei, hanem belső tartalma adja meg. A mai gyűlésen a választmány és az ünneplő közönség is ünnepet ül, áldozva az EMGE évszázados munkásságának, annak a szívós és kitartó teljesítménynek, amelyet nem csak az tud értékelni, aki közvetlen szemlélője volt annak, hanem talán még inkább az, aki távolabbról tekintette ezt az áldozatos munkásságot, mert az EMGE nemcsak a mezőgazdaság fejlesztése és az erdélyi magyar gazdatársadalom érdekében fejtett ki tevékenységet, de egyszersmind kulturális missziót is teljesített. Az elnyomatás korszakában végvára volt a magyarságnak, amelyen az elnyomók hódító törekvése jórészt megtörtött és ennek a munkának köszönhető, hogy az erdélyi magyarság az elnyomatás keserű és fojtogató éveit ma már csak rossz álomként emlegeti. Az EMGE-ben talált önmagára az erdélyi magyar gazdatársadalom és általában a magyarság; ez az egyesület volt az étető elem, amelyből a esziggedés idején újból erőt merített, hogy élhessen és éljen további századokig, amely életre a magyarok Istene Erdély magyar népet teremtette.

Diószehy Ottó báró, az Országos Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója a törvényes mezőgazdasági érdekképviselet zászlóját hajtotta meg az EMGE évszázados munkája előtt, eredményes további működést kívánva az új évszázad küszöbén.

Sándor Imre dr. róm. kat. püspöki helytartó az erdélyi róm. kat. egyház nevében, *Vásárhelyi* János erdélyi református püspök a református egyház, *Józan* Miklós unitárius püspök az unitárius egyház és *Járosi* Andor dr. magyar evangélikus főesperes az evangélikus egyház nevében üdvözölték az egyesületet. Majd *Inczedy-Jaksmann* Ödön dr. főispán, Kolozsvár város és Kolozs vármegye, *Biró* Vencel dr. az Erdélyi Múzeumegylet, *Bethlen* László gróf dr. a „Szövetség” Gazdasági és Hitelszövetkezeti Központ, *Korparich* Ede az Erdélyrészi Hangya, vitéz *Biró* Gyula dr. a kolozsvári M. Kir. Mezőgazdasági Főiskola dékánja a főiskola nevében, *Pohl* Béla az Erdélyrészi Méhészegylet, *Markovits* Kálmán felsőházi tag az erdélyi magyar gazdatársadalom, *Tóth* Károly udvarhelyszéki székely kispáza a gazdakörök és a kispáza nevében üdvözölte az egyesületet. *Szathmáry* Lajos dr. az EMGE ügyvezető-alelnöke pedig lendületes beszédben méltatta az EMGE munkáját, amely célok és feladatok tekintetében valóban a testvérintézmény munkáját tükrözi.

Az ünnepi gyűlés tárgysorozatának következő pontja az EMGE által a kolozsvári M. Kir. Mezőgazdasági Főiskolának adományozott dékáni lánc átadása lett volna. Vitéz *Szász* István ügyvezető alelnök ismertette a kérdés körülményeit, majd *Teleki* Béla gróf elnök bejelentette, hogy *Bánffy* Dániel báró m. kir. földművelésügyi miniszter azt kérte, hogy mivel a jelvényviselés törvényes formáinak szabályozása nem történt meg, a dé-

káni lánc ünnepélyes átadását az EMGE későbbi időre halassa. Végül vitéz *Szász* István ügyvezető-alelnök tett jelentést az EMGE centennáriumi ünnepségének előkészítő munkájáról. Az ünnepséget május 29-én tartanák meg, amelynek fővédnöki tisztét vitéz nagybányai *Horthy* Miklós Magyarország kormányzója vállalta el. Jelentette továbbá, hogy az EMGE 100 éves történetének megírása munkában van és a megtartandó ünnepség alkalmából szemléltető kiállítás fogja az EMGE 100 éves munkáját bemutatni.

VEGYESEK.

A miniszterelnök kitüntetése. Magyarország kormányzója nagykalló *Kállay* Miklós dr. m. kir. tükör tanácsos, miniszteri ökrök, abból az alkalomból, hogy immár két esztendeje, a közügyek szolgálata iránt ősi nemzetségben hagyományos kötelességérzettel vállalta az ország miniszterelnökének ma különösen terhes tisztjét, a haza körül szerzett kimagasló érdemeinek elismerésül a Magyar Erdemrend Szent Koronával ékesített nagykeresztjét adományozta.

Kitüntetés. A kormányzó a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére *Denk* Arnold dr. miniszteri osztályfőnöknek, a Dohányjövődéki Központ igazgatójának fáradhatatlan buzgalommal és odaadással teljesített eredményes szolgálata elismerésül a Magyar Erdemrend közepkeresztjét adományozta.

Címadományozás. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Valdegy* Imre és *Zsupán* Kálmán dr. állategészségügyi tanácsosoknak, nyugalmukra vonuláskor alkalmával a m. kir. állategészségügyi főtanácsosi címet adományozta.

Állami állattenyésztési ellenőrök kinevezése. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Barabási* Zsigmond, *Rafai* János, *Szén* Mihály, *Agatly* Boldizsár, *Vácz* Péter, *Túri* György, *Köröndi* Béla, *Farkas* István, *Bátorfi* V. György, *Párkányi* Margit, *Gyurcsos* István, *László* István, *Domanovszki* Béla, *Miklós* Sándor, *Jenci* Ferenc, *Udvarhelyi* László, ifj. *Szánthó* Gábor, *Tomor* Benő, *Birkás* Anna állattenyésztőegyesületi ellenőröket ideiglenes minőségű m. kir. állattenyésztési segédellenőrökké nevezte ki.

Horn Artur dr. egyetemi magántanár. A m. kir. vállalkozás- és közoktatásügyi miniszter *Horn* Artur dr. OMGE titkárnak a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mezőgazdasági és állatorvosi karán a „Biológiai tenyészcélok jelentősége az állattenyésztésben” című tárgykörből egyetemi magántanárként történeti képzését jóváhagyóan tudomásul vette és nevezett ebben a minőségében megerősítette.

Halálozások. *Krompecher* Sándor ny. m. kir. állategészségügyi főtanácsos, volt m. kir. kormánybiztos, volt központi m. kir. állategészségügyi főfelügyelő, a Magyar Országos Állatorvos-Egyesület volt elnöke, március 7-én 73 éves korában elhunyt. A megboldogult 1893-ban lépett közszolgálatba, hosszabb időt töltött a földművelésügyi minisztériumban, ebből mint referens, később mint ügyosztályvezető, majd nyolc évig volt központi m. kir. állategészségügyi főfelügyelő. Hivatali működése során számos érdemet szerzett a magyar állategészségügyi fejlesztése terén. Már pályája kezdetén tevékeny részt vett az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló 1900. évi XVII. törvények előkészítésében és azután is sok értékes alkálással szolgált az állategészségügyet. Hivatali pályáján kívül szerepet vállalt a közéletben, tagja, majd alelnöke volt az Országos Állategészségügyi Tanácsnak és éveken át vezette a Magyar Országos Állatorvos-Egyesületet, mint az egyesület elnöke. Erdemeiért számos kitüntetésben részesült. Az elhunyt általános részvét mellett március 10-én helyezték örök nyugalomra a farkasréti temetőben.

Hász Antal földbirtokos, a magyarbányegyesi evangélikus egyházközség tiszteletbeli örökös felügyelője, Nagybányegyes község díszpolgára, tartalékos huszárfőhadnagy, a hadiékítményes Signum Laudis és a Károly csapatkereszt tulajdonosa, a Csanádvármegyei Gazdasági Egyesület örökös tagja, folyó hó 8-án 56 éves korában elhunyt. Nagy részvét mellett folyó hó 11-én a nagybányegyesi családi sírboltba helyezték örök nyugalomra.

Dobay Kálmán gyógyszerész, pusztapói földbirtokos, 69 éves korában Budapesten elhunyt. Temetése Békecsabán, folyó hó 8-án délután 3 órakor volt a római katolikus egyház szertartása szerint.

Bárczay Államtitkár Erdélyben. *Bárczay* János földművelésügyi államtitkár erdélyi útja során megtekintette az alszékú állami ménest és az ottani állami növénynevelő telepet, Innen Kolozsvárra utazott, ahol a földművelésügyi minisztérium

erdélyi kirendeltsége székházában értekezleten vett részt. Az államtitkár hangsúlyozta, hogy a kirendeltség nagy hivatást teljesít Erdélyben; azon dolgozik, hogy megszüntesse a nagy különbséget, amely Erdély és az ország többi részének mezőgazdasági színvonalát között fennáll. Ezután az államtitkár több intézményt tekintett meg, így ellátogatott a kolozsvári Mezőgazdasági Főiskolára, a főiskola tangazdaságába és Vetőmagvizsgáló Intézetbe.

Minden gazda gondoskodjék elegendő takarmány termeléséről. Ismeretes, hogy a közellátási miniszter az új gazdasági évben a szarvasmarhaigénybevétel megszüntetésével és ezzel kapcsolatban a beszállítási kötelezettség keretében állatok és állati termékek meghatározott mennyiségben való beszállítását tervezi. Ezek beszállítási kötelezettsége részben a réteket és legelőket fogja terhelni. A katonai szükségletek fedezése végett a réteket terhelő beszállítási kötelezettségnek egyrészt, az idén kivétel nélkül kisebb mennyiséget természetben, szénában kell majd leadni. Ezért illetékes helyről már most felhívják a gazdaközönséget figyelmét arra, hogy tavaszi gazdasági üzemtervet ennek a szénabeadási kötelezettségnek tudatában készítsék elő. Abban az esetben, ha valamely gazdaság szénát állományának szükségletére való tekintettel rétegek szénaterméséből a leadni kötelezett mennyiséget nem tudja nélkülözni, gondoskodjék szántóföldjén elegendő mennyiségű szalastakarmány termeléséről. A szántóföldi szalastakarmánytermelés okoskeret között történő megszüntetése annál inkább kívánatos, mert állattenyésztésünk fenntartása és termelése terén évek óta nehézséget okoz az elegendő mennyiségű és minőségű takarmány hiánya. A szükséges mennyiségű szalastakarmány megtermeléséhez a vetőmag ez évben rendelkezésre áll. Különösen örvendetes, hogy több év rossz lucernamagtermése után ez évben a legfontosabb takarmányvetőmagból: a lucernából is elegendő minőségű vetőmag áll rendelkezésre.

A Pestvármegyei Állattenyésztő Egyesület február 23-án tartotta a vármegye minden vidékéről egybesereglett gazdák részvételével *évzáró rendes közgyűlést*, vitéz *Teleki* Mihály gróf v. földművelésügyi miniszter elnökletével, vitéz *Endre* László dr. társelnök, Pestvármegye alispánja jelenlétében. A földművelésügyi minisztériumot *Baltha* Pál miniszteri tanácsos, az állattenyésztési főosztály vezetője képviselte, aki a *Kapossy* Ödön gazdasági főfelügyelő, ügyvezető-igazgató által ismertettét évi jelentéshez hozzájárulva, kérte az egyesületet, hogy a többi állattenyésztési ágakat is ugyan olyan szívós kitartással igyekezzen fejleszteni, mint a szarvasmarhatenyésztés terén ezt tette. Ismertette a kormány állattenyésztési politikáját, kiállításba helyezte a földművelésügyi kormányzat további támogatását, de kívánja, hogy a gazdaközönség is kövessen el minden lehetőséget az állattenyésztés fejlesztésére. Vitéz *Endre* László dr. alispán felszólalásában a nehéz alföldi viszonyok ismeretében a vágómarha-beszolgáltatással kapcsolatban kérte a gazdákat, hogy ne veszítsék el kedvüket és a végső cél érdekében továbbra is hozzák meg áldozataikat. Több felszólalás után *Pinkovics* József dr. országgyűlési képviselő, az Alföldi Zöldmező Szövetség elnöke bejelentette, hogy az Állattenyésztő Egyesülettel való szorosabb együttműködése céljából a Zöldmező Szövetség belép a Pestvármegyei Állattenyésztő Egyesületbe, hogy az állattenyésztés fejlődése a helyesen irányított takarmánytermelés egybekapcsolásával biztosítható.

Továbbra is köthető munkásszerződés. Egyes helyeken, így Borsod, Heves, Zala és Vas vármegyékben már megkezdődött azoknak a mezőgazdasági munkásoknak honvédelmi munkakötelezettség címén való igénybevétele, akik február 15-ig önként nem szerződtek. Az igénybevétel végző repülőbizottság tapasztalata szerint egyes helyeken félreértették a mezőgazdasági munkásszerződések határidejére vonatkozó rendelkezést. E rendelkezésnek ugyanis azt az értelmet tulajdonították, mintha február 15-e után nem lehetne szerződést kötni. Illetékes helyről közlik, hogy addig az időpontig, amíg a honvédelmi munkára kirendelést végző hatóság a munkásokat meg nem idézte, a munkások továbbra is szabadon szerződhetnek. Az idézés kézbesítésétől kezdődően azonban az önkéntes szerződés lehetősége a beidézett munkásokra nézve megszűnt.

Kedvezmény az ipari növények termelődik. A közellátási miniszter az ipari növénytermesztés mennyiségi és minőségi eredményeinek további fokozása érdekében kivételesen hozzájárult, hogy az Olajmagforgalmi Központ ügykörébe tartozó terményeknél a termelési szerződés alapján kölcsönadott vetőmag bűzaegységességét nem kell a gazdálkodó terhére írni. A napraforgónál, mint legnépszerűbb olajipari nyersanyagunknál, a kisebb termelők még az esetben is a terhükre való beszá-

1944

mitás
zódás
legtel
ségül
kül
Köss
zési
a gaz
szolg
szert
tétő
az ed
átkeze
zódás
gazda
borsó
nem á
címél
lenfl
V., J
E
mly
elő d
háza
amly
hiány
sfin,
okjos
ricius
adó az
megva
huzam
módj
hazl
gicéit
A
párm
márci
Miskol
rendes
sági E
mint a
ejesít
21-én,
a várm
A
gyűlés
forja
telos
II. em
péntek
számár
hetároz
művelé
ben ez
hegyje
az int
csiklen
nosítás
A
könyv
Erdély
tchenek
miert is
örzése
az OTB
telett
talosan
is törz
azonban
teljesen
lepon,
fel kell
kvánt
Erdély
székbe
áll pít
illetve
követelm
ben 3—
240, az
hónapb
ellenőrz
vény,
ban ker
ellenőrz
ménynek
tejszék
megkivá
Erdélyben
nem áll
kültől
zendő az
mény, h
annál h
legeltet
delkezés
zés mell
örzés me
követelm

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

ezekre
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

Kendervetőmagoké. A földművelésügyi minisztérium előmozdítani kívánja a kender háziipari célokra történő termesztését, ezért a rendelkezésre álló készletből szokványminőségű kendervetőmagot juttat azoknak a gazdáknak, akik kendermagot igényelnek. Azoknak a gazdáknak, akik máshol még nem jelentették be kendermagigénylésüket, legkésőbb március 20-ig kell az igénylést a vidéki Magyar-szövetkezeteknél bejelenteni. Későbbi igénylések esetén a vetőmag idejében való kiosztása már nem biztosítható. Kiküldésre szokványminőségű vetőmag kerül, amelynek csiraképessége és tisztasága megfelelő.

Pályázat szőlészeti és borászati segédfelügyelő és gyakornoki állásokra. A „Budapesti Közlöny” március 4-i számában jelent meg a földművelésügyi miniszter pályázati hirdetménye, amelyben a m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő létszámában öt m. kir. szőlészeti és borászati segédfelügyelői és három m. kir. szőlészeti és borászati gyakornoki állásra hirdet pályázatot.

Mezőgazdasági szövetkezeti ismeretek. A földművelésügyi miniszter által kiadott kézikönyv címe: **Mezőgazdasági szövetkezeti ismeretek.** A „Mezőgazdasági szövetkezeti ismeretek” című kiadvány, amely a falusi szövetkezetek vezetőinek és gazdaköröknek hasznos útmutatóul szolgál, a kirendeltség kiadásában és **Solty Ernő** dr. miniszteri osztálytanácsos szerkesztésében megjelenő kiadványszorozat 20. száma.

A debreceni gazdasági akadémiai hallgatók ifjúsági egyesületének „Széchenyi” gazdasági szakosztálya február 24-én tartott szűkület. A gyűlésen megjelent **Gulyás Antal** dr. mezőgazdasági főiskolai ny. r. tanár, az akadémia igazgatója, **v. Benke Gyula** dr. gazdasági akadémiai tanár, a „Széchenyi” szakosztály tanácsnöke, **Szell László** dr. gazdasági akadémiai tanár, az ifjúsági egyesület tanácsnoka, **Ripka Lajos** kertészeti főfelügyelő, **László Lajos** dr. és **Boda Sándor** főiskolai tanárok. **Kiss Béla** III. éves hallgató „Nyári tapasztalataim” címmel tartott előadást, amelyben egy nagyobb gazdaság növénytermesztéséről, növényneveléséről, állattenyésztéséről és üzemszervezéséről számolt be. Ezután **Prádai István** III. éves hallgató az „Olajnövények irántított termesztéséről” tartott előadást. Ismertette az olajnövények kultúrát, háborús gazdasági jelentőségét és nemzetgazdasági fontosságát. Az előadásokat élénk vita követte. Hozzászóltak **Berlinger György**, **Uray János** báró, **Vig Imre**, **Enyedi Antal**, **Draeczy Gábor**, **Farkas Kálmán**, **Pogácsás György**, **Stein Ignác** III. éves hallgatók és **Antal Endre** I. éves hallgató. A tanári kar részéről **Gulyás Antal** dr., **v. Benke Gyula** dr., **László Lajos** dr. és **Szell László** dr.

A keszthelyi gazdasági akadémia Georgikon körének szűkületé. A keszthelyi gazdasági akadémia Georgikon Gazdasági Köre február 29-én szűkületet tartott az akadémia dísztermében. A szűkületen megjelent **Hausser János** dr. főiskolai ny. r. tanár, akadémiai igazgató, **Kolbácz Károly** főiskolai ny. r. tanár, a kör védnöke s a tanári kar. Ott volt a szűkületen **Szevecz Imre** dr. apátplébános és **Pénzes József** m. kir. gazdasági felügyelő is. **Maár András** III. éves hallgató, a kör elnöke, az üdvözlő szavak után részleteket olvasott fel kasszatói **Petke Ferenc** „Pellegrinok mezői gazdaság” című könyvéből. Méltatta a nagy előd munkásságát s az ifjúságot felhívta, hogy a múltból hitet és tudnivalókat merítsen a jövőre. **Fekete Béla** III. éves hallgató érdekes és egész nemzetgazdaságunkat közelről érintő előadást tartott a kaliforniai prézsterületről. Képeken és gyümölcsön mulatott be a kartékony rovar pusztítását. Az előadáshoz hozzászólt **Hajós Gyula** kertészeti főfelügyelő. Időszzerű szövegeket ismertettek ezután **Denke József**, vitéz **Várady Szabó Ádám** és **Gertner Mihály** hallgatók. „Sértés-hírlap a háborús Németországban” című ismertetéshez hozzászólt **Puskás Károly** akadémiai r. tanár és **Komjáth György** III. éves hallgató, kibővívte az ismertetést németországi és hazai személyes tapasztalatokkal. A baromfiipestiről tartott előadásért **Gertner Mihály** II. éves hallgató elismerést kapt **Hausser János** dr. igazgatótól, aki kiemelte az előadó fáradságtalan munkásságát. Továbbtökéiben az akadémia igazgatója megdicsérte az ifjúságot, hogy neves szerzők munkáit ismertették, s egyben annak a reményének adott kifejezést, hogy az előadók a

többi gyűlésen is hasonló komoly és fontos kérdéseket visznek a kör elé.

A dohánykertészképző tanfolyam záróvizsgája. Az Országos M. Kir. Dohánytermesztési Kísérleti Intézzel kapcsolatos Dohánykertészképző február 25-én tartotta meg a záróvizsgáját. Ennek az intézménynek fennállása óta ez volt a 10. ilyen tanfolyam. A tanulók igen szép elméleti felkészültséget mutattak, akik közül a három legjobbat a dohányjövendeki központi igazgatóság pénzügyfelomban részesítette. Kihívó képesítési **Balogh Ferenc** és **Pásztor Béla** kaptak. A vizsgán a m. kir. földművelésügyi minisztérium képviseletében **Ebényi Gyula** m. kir. fővegyész, a m. kir. dohányjövendeki központi igazgatóság részéről **Susits Miklós** dr. miniszteri tanácsos, a debreceni Gazdasági Akadémia részéről **Soltész Sándor** dr. gazdasági akadémiai tanár, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara részéről **Ludány Miklós** kamarai főkar jelentek meg. Mint vendégek jelen voltak: **Csipka Pál** dr. miniszteri tanácsos, **Fluck Jenő** dr. pénzügyi főtanácsos, **Várady Béla** m. kir. főfelügyelő, **Ripka Lajos** kertészeti főfelügyelő és a dohánykertészképző hallgatóinak számos hozzátartozója. A tanfolyam előadói: **Kisfaludy Mihály** m. kir. főadjunktus, intézetvezető, a Dohánykertészképző igazgatója, **Szűcs Árpád** főadjunktus, **Ligeti László** dr. dohányjövendeki főtiszt, **Bajai János** dr. m. kir. adjunktus és **Antal Imre** gyakornok voltak; az ő elapós és lelkes munkásságuknak köszönhető a tanfolyam szép sikere. Az új tanfolyam pályázati feltételeit és kedvezményeit lapunk folyó évi 5. számában ismertettük.

Tej- és vajpiaci szemle Magyarországon az üzemi beszállított tej mennyisége állandóan lassú esőket mutat. Azonban ez a csökkenés még nem lépte túl az 1943. év megfelelő időszakai tejjel szembe. Tehát a múlt évhez viszonyítva a tejfogyasztásban lényeges változás nem állott be, sőt a Budapestre szállított fogyasztási tej még mindig több, mint az 1943. év megfelelő időszakában volt. Az epedás irkáknál a vidéki fogyasztásra és az ipari feldolgozásra szolgáló tejben van. Németországban a tej- és vajfogyasztás helyzete nem változott, a beszállított mennyiségek az előbbi két forgalmi szintjén vannak. Az **Ir szabadállamban** a vajtermelés lassú emelkedés után megállt. **Swédországban** a takarmányozás nehézsége miatt a tejfogyasztás tovább csökkent. **Bulgáriában** a tejtermékek emelkedtek, némi tartalék gyűlt össze. **Ausztráliában** az Angliába való nagyobb kiszállítás miatt a vaj feladagját csökkenteni kellett. **Horvátországban** minden birtokost köteleztek arra, hogy a termelt tejet az állami tejközpontokba szállítsa, így a fogyasztási tej mennyisége némileg emelkedett.

Helyreigazítás. Legutóbbi számunkban a naplók híradása nyomán a „Törvények és rendeletek” rovatban „Országos közérdekű eladásra szánt sertések” címen közlemény jelent meg, amelyből sajtóhiba következtében kimaradt egy szó, ami téves következtetésekre adhat okot. Ezért tájékoztatásul közöljük, hogy csupán a hivatkozott eladásra szánt sertésről van szó és csak ezekre vonatkozik eladás esetén a bejelentési kötelezettség.

A lovasárok bizottságok ültérve. A Lőértékesítő Szövetkezet közlése szerint a II. sz. honvéd lovasárok bizottság március 20-án 11 órákor Szarvason, 3 órákor Kondoroson, 21-én 9 órákor Békéscsabán, 1 órákor Gyulán, 22-én 9 órákor Békéscsabán, 1 órákor Gyulán, 22-én 9 órákor Oroszáron, 1 órákor Mezőberényben, 23-án 9 órákor Oroszáron, a III. sz. honvéd lovasárok bizottság március 21-én 10 órákor Letkésen, 1/2 órákor Nemességi, 22-én 10 órákor Ipolydombán, 1 órákor Balassagyarmaton, 23-án 10 órákor Nagytarján, 3 órákor Nagykőrösön, 24-én 10 órákor Bényben; a IV. sz. ideiglenes honvédségi lovasárok bizottság március 18-án 10 órákor Nyíradán, 2 órákor Beregszászon, 17-én 9 órákor Alsóvárosban, 2 órákor Bilken, 18-án 9 órákor Munkácsán, 2 órákor Nagydebrőben, 19-én 9 órákor Ungváron, 20-án 9 órákor Nagyberényben, 21-én 10 órákor Turjancsán, 22-én 9 órákor Szobrádon, 2 órákor Sztitőr, 22-én 10 órákor Győrteleken, 2 órákor Csergeleken, 30-án 9 órákor Kisfaludon, 2 órákor Nagytarján, 31-én 9 órákor Tésán, 2 órákor Aranyvadászon, 1 pillás 1-én 9 órákor Ujléten vásárol, a bizottságok minden használati műszert a lovasárok beszállított tejjel, illetve 3 és 4 éves cskőket is, amelyek a cskőktelepen való továbbnevelésre alkalmasok.

Gazdasági állás- és munkaközvetítés. A M. Kir. Országos Gazdasági Munkaközvetítő Hivatal Közke szétértéséről közlünk a következő: **Csik M.**, Berkes Máté (Csikjei óra) rendelkezik. Ertesített a várm. gazdasági felügyelője, **Csik M.** a várm. ber. Márton András (Csikjei telek, Fő-u. 5. sz.) mölterse, 16s. 3 gyermekek. József és a társai, mint gazdasági család is elve voltak. **Fest M.**, TÁJ Máté (Gyümölcs, Pázmány-út 51.), 25-30 munkással 2 háziipari kapálást vállal, utána 16-12 pír aratási és cskői munkálatokra elszervezte. **Zala M.**, Vilmányi Árpád (Tornyiszert m. kir. fővegyész, 44 éves, 16s. 5 gyermekekkel, Halles Elek (Törökudvar, u. p. Ramnosa) majorgazdai állást. **Munkás keres:** Baranya vm.: Székely István (Pécs-Mesekő) szőlőhajtósok 8 holdas szőlőjéhez 4 fűfűművelést. **Pest vm.:** Madarász Gábor (Sarud, Fő-u. 204.) gazdasági család, lelet 14-15 éves fiúgyermek is. **Árkay Ferenc** dr. ny. áll. m. kir. Gödöllő, Királyi-u. 10.) gyümölcsös megművelésére, néhány állam gondozására házespárt keres, az 1944. évi főzete és a háztartásban dolgozna. **Havorki és fejei k. k.** 100-100 pengő

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

12. Kérdés
1944/13. március

és teljes ellátás. Ujvári Antal (Soltszentimre) földbírtokos 2 gulyást, 3 kocist, 2 bérest. Riegler Lajos (Ócsa) 1 kocist és 1 fejősgulyást. Surlay János (Csengőd) 1 bérest, 1 kocist, 1 kanászt, továbbá IV. 15-16 IX. 15-ig 10 I. oszt. és 6 II. oszt. (leány) sommásmunkást. Zichy Domonkosné grófné gazdasága (Vácrátót) 1 traktort, 1 vincellért és 1 bérest. M. Tud. Akadémia gazdasága (Bátya) 1 kocist és 1 bérest. Moesáry Dániel gazdasága (Szentivánpuszta, u. p. Bankháza) 7 gazdasági cselédet. Szappanos István gazdasága (Kecskemét, Városvölgy) 1 éves konvenciók kanászt és 1 félkonvenció vagy hónapos kis kanászt. Herczegh Gyula (Solt) 1 bérest és 1 kocist. *Fejér vm.*: vitéz Gerlóczy Gábor vezérőrnagy Soponya-Tarcsapuzta-i gazdaságába 4 fejőst, 4 bojtárt (gulyához), 4 kocist, 6 bérest, 2 kanászbajtárt. Érdekklődők levelben jelentkezzenek: Gerlóczy-gazdaság intézősége, Soponya-Tarcsapuzta, Budaörsi plébánia azonnal felvesz egy kocist ellátással és megfelelő fizetéssel.

Közgazdasági és pénzügyi hírek.

A Magyar Általános Hitelbank igazgatója 1944 március 8-án Fabinyi Tihamér dr. titkos tanácsos, elnök-vezérigazgató elnökölte alatt tartott ülésében megállapította az 1943. üzletév mérlegét, amely 15,479,136 pengő 64 fillér nyereséget tüntet fel az előző évi 12,468,806 pengő 64 fillér nyereséggel szemben. Az 1942. évről áthozott 3,867,044 pengő 66 fillér figyelmen kívül hagyásával az elmúlt év tiszta nyeresége 11,612,090 pengő 98 fillér, míg az 1942. év tiszta nyeresége 3,674,767 pengő 07 fillér nyereségáthozat nélkül 8,794,049 pengő 57 fillér volt.

NYILTÉR.

12 rovatban foglalkoztunk nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Biztos hatású Egér-patkányirtószerek
 (jótállással)
 Standard Laboratórium, Budapest, IV., Ritrályi Pál-utca 13 b
 Kérjen díjmentes árjegyzéket!

Amerika-sár a fűzdugvány
 1000 db 40 — P.
 Előjegyezhető
 Dr. LAMM ANIÁL erdei magvak és cseméte vállalat
 Budapest, IV., Váci-utca 79. Telefon: 384-313

Gépalkatrészek raktározására legalább 1000 m² raktárterülettel fölfelé

RAKTÁROZÓ-HELYISÉGET
 keresünk **VIDÉKEN**

Budapesttől 50 km. körzetben. Vasút vagy köve-út nélkülözhetetlen. Ajánlatokat „Raktárhelyiség vasanyagoknak” jellegre BALOGH HIRDETŐBE, Budapest, V., Szent István-körút 9. kérünk.

Tenyészmарhák
 tözskönyvezett tehének
 bikák
 sertéskanok
 és anyák
 beállítani való süldők

kizárólag uradalom, vagy gazdaság részére

eladók

a „MINŐSÉG” jellegre ARATÓ-hirdetőbe
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 14.

VAN WAVEREN & de BRES N. V.
 magte-melteső cég
 (Budapest, 55.)

igen magas árú veteli árak mellett helyes ki szerződéses alapon való termelésre rövid vegetációjú velős és kifejtőborsót, bokroz és karósbabot, továbbá salátát, uorkát, reitket és egyéb főszelvényeket

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiac helyzete.

Az árutőzsde kenyérmagpiacáról nincs jelentésváló. Mérsékelt áruvelételezés volt a héten is morzsolt kukoricából, a szállítások sek helyütt azonban a kedvezőtlen időjárás miatt csak a hó második felében történtek meg.

A mag- és terménypiacokon élénkülő a forgalom. Egyes vetőmagvak iránt, mint pl. fehérbárca lucerna, löhermag, taraszi búkköny a kereslet a termelők részéről folyamatos. Ötmozáralt vetőmag azonban aránylag csak kevés mennyiségben került a piacra, mert a tisztítótelepek pillanatnyilag nem dolgoznak éjjel-nappali üzemmel és így az élénk kereslet azonnal felveszi a kész tételüket. A múlt esztendőben — ilyen-tájt — az ország minden részében 24 órással üzemelt dolgoztak a vetőmagtisztítótelepek, úgyhogy az ömlesztésváltás üteme megfelelőbb volt. Nyers árúban nincs hiány, úgyhogy a legközelebbi hetek folyamán a szükséglet mindenestre fedezhető lesz. *Baltacímnyal* néhány tételt adtak el a Kisalföld vidékéről 110 pengős egységáron. A hüvelyesek közül *Viktória- és expressz-borsó*ból a Dunántúlon kötöttek le több kocsiakományt a Hüvelyesforgalmi Központ jogosított kereskedői. *Muharmagot* ugyancsak a Kisalföldről adtak el egyes gazdaságok azonnali szállításra. A Tiszavidéken elkelt egy nagyobb tétel *takarmányrépamag* (200 q) 200 pengős egységáron.

A különféle termények piacán változatlanul élénk érdeklődés mutatkozik *kukoricaszár* iránt. A készletek aránylag csekélyek voltak és a folyamatos kereslet következtében szállár az irányzat ebben a takarmányozási cikkben. Dunántúli állomásokról elkelt néhány tétel 16,50 pengős egységáron, de világosszínű *kukoricaszár*ért 17 pengőt is fizettek egyes vásárlók. *Szőlőmag-darát* 15 pengővel kötöttek budapesti paritásában. A *soványított káposzta* ára feladóállomáson 65 pengő volt. *Almavélőt* 19 százelek szárazanyagtartalommal 68 pengővel adtak el. *Sárgarépából* az árukinálat pang, néhány kisebb tételért (felsőrendű minőségben) 32 pengős egységárat kértek az árutulajdonosok. A meglévő készletek zöme még el van verelve, azok feltáráására az időjárás enyhülésével a legközelebbi hetekben kerül a sor, amikor bőségesebb árukinálat várható. *Héjas dióban* is élénkülő a forgalom. Mind a fővárosban, mind a nagyobb vidéki gócpontokon a kereskedelem fedezni

kezd a hűsvéti szükségletet, úgyhogy héjas dióban és dióbelben a közeljövőben nagyobb kötecs várható. Egyelőre csak a prima minőségű árut keresik és az erdélyi származású áru a kedvelt, amely nemcsak bel-tartalom szempontjából megfelelőbb, de az íze is jobb, mint a dunántúli árunak. A gyenge minőségű dió lényegesen olcsóbb, mint a prima. A dunántúli amelyet főleg Balaton vidékéről kínálnak — minőség szerint — 740-800, az erdélyi (főleg szalmári) 780-840 pengő feladóállomáson. Dióbelet a vidékről 2400-2500 pengő között ajánlanak.

Március 15-től a közellátásügyi miniszter múlt évi természetrendelet értelmében a kenyér- és takarmány-gabonauemlék *átvételi ára* raktározás, kezelés, kanna-terítés és biztosítás fejében a hó végéig további 25 fillérrrel emelkedik 100 kg-ént. Az eredeti termelői árakhoz a felár tehát ebben a félhónapban 3,50 pengő szállításkor a következő jegyzések lépnek életbe: *búza* (szokvány) 43,50, *rozs* (szokvány) 40,50, *kétszeres* 40,50, *takarmányárpa* 33,50, *sórárpa* 43,50, *zab* 43,50, *köles* 43,50, *hajdina* 43,50 pengő q-kint az ország minden feladóállomásán. A *hüvelyesek* között ugyancsak számos cikknek emelkedik az egységára március második felében, ezek az árak azonban a termelők részéről nem érvényesíthetők és csak a jogosított országok, körzati illetve helyi kereskedők egymásközli forgalmában számíthatók fel ugyancsak raktározás címén. Az eredeti termelői egységárakhoz hozzászámítható *babnál* 600 pengő. (Ha a vásárláshoz az áru ellenértékét a vevő előlegezte, az áremelkedés csak 4,95 pengő 100 kg-ént.) *Viktória- és expressz-borsó*nál 6,50 (4,50), *csicséri borsó*nál 4,80 (3.-), *csillagfűrtől* — édes és keserű minőségben — 4,80 (3,60), *köménymagnal* — édes és szókvány-árúnál egyaránt — 25.- (17.-), *kopaszárpánál* 4,80 (3.-), *korlándermagnal* 8.- (6,50), *lencsénél* 7,70 (6,60), *lőbábúnál* 4,80 (3.-), *máknál* 14,30 (8,80), *mustármagnal* — fehér és fekete áru — 10,80 (9.-), *seprőirokmagnal* 4,80 (3,60) és *szeges borsónál* 4,80 (3.-) pengő 100 kg-kint.

A *tengerentúli gabonapiac*on szilárd az irányzat. A chilegöl határidőülzetben jelentős árváltozás a korlátozások miatt nincs, de a múlt hónap közepén érvényben volt búzaárakkal szemben 3-4 cent az emelkedés bushelentint.

A *tengerentúli terménytőzsde* árfojaimai: *Chicago*-ben a búza májusra 171, júliusra 168, a rozs májusra 128, júliusra 125, a zab májusra 80, júliusra 75 cent bushelentint. A *winnipeg*i gabonahatáridős piacon a rozsozt májusra 127, júliusra 125, a zabot májusra 51 és az árpat májusra 64 centtel kötötték.

Állatpiaci szemle.

A *budapesti vágómarhapiac* felhozatala emelkedően van, jelöl annak, hogy az új igénybevétel eljárárs is már megkezdődött. A felhajtott marhák minősége is valamivel javult, amiben része van annak, hogy az igénybevétel során a nagyobb súlyú állatokat darab-szám szerint előnyösen számították be, azonkívül az uradalmi árut is a fővárosba irányították. A közellátási hatóságok részéről intézkedések vannak készülöben annak érdekében, hogy az országban levágot borjúknak legalább egyrésze a fővárosba kerüljön.

A *sertéspiac* teljesen eseménytelen, a még kisebb számban található úgynevezett „szahad” sertések felvásárlása folyik. A jelenlegi forgalmi korlátozások következtében a tenyésztési és hizlalási kedv igen lanyha. Tölvégi választott malacokban van némi forgalom.

Jármosörök iránt változatlanul nagy a kereslet, az árak páronkint 5000-9000 pengő között mozognak. Fiatal, hasas és frissfejős *tehene*közl egyáltalán nincs kínálat.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonauemlék. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1944 március 9. A gabonaféléknek a június 23-án megjelent 37,000/1943. K. M. számú rendelettel (I. „Köztelek” 1943. évi 26. sz.) megállapított termelői árát az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsi- vagy uszolyba, vagy a malom, illetve hántolóüzem raktárába az eladó költégén legalább 15 tonna tételben berakott árua vonatkoznak. *Búza*: 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40-*, *rozs* (kétszeres) 71 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 37-*, *árpa*: takarmányárpa 65 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 36-*, *sórárpa*, legalább 65 kg/hl-súlyú 40-*, *kopaszárpa* 50-*, *zab*: 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40-*, *köles* (fehér, vörös, szürke vagy japói), rostál, üszökmentes 40-*, *hajdina*: legalább 60 kg/hl-súlyú, hántolatlan, szokványyszerű 40-*, az 1943. évi termelési *kukoricának* a 49,700/1943. K. M. számú rendelettel megállapított termelői ára: *esőves*, 19% víztartalalmú 26-80, *morzsoló* 19% víztartalalmú 34- P.

Különféle termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1944 március 9. Az 1943. évi termelési, különféle mezőgazdasági terményeknek a július 1-én megjelent 40,000/1943. K. M. számú rendelettel (I. „Köztelek” 1943. évi 27. sz.) megállapított legmagasabb termelői árát az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben a következők: *Repcemag*: káposzta vagy réparepcemag, szokványyszerű 88-*, *vadrepce*, legfeljebb 5% idegenkeverékkel 60-*, *lenmag*: olajgyártásra, szokványyszerű 100-*, *napraforgómag*: fehér, szürke, csikos, szokványyszerű, enyhén dohos 70-*, *tökmag*: szokványyszerű, enyhén dohos 90-*, *szójabab*: szokványyszerű 80-*, *kendermag*: szokványyszerű 150-*, *rostkenderbétomag*: 96% tisztaságú és 85% csíráképes 200-*, *gomborkamag*: 96% tisztaságú 70-*, *mák*: kék, legfeljebb 2% idegenanyaggal 200-*, *mustármag*: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér és fekete 100-*, *köménymag* és *édes köménymag*: legfeljebb 2% idegenanyaggal 300-*, *korlándermag*: legfeljebb 2% idegenanyaggal 100-*, *borsic*: legfeljebb 2% idegenanyaggal, hántolatlan, elősziszikmentes.

* A közellátásügyi minisztérium vonatkozó rendeletei értelmében a félhavasoktól, métermérszárkírt felmentő raktározási, kezelési, biztosítási és ksmatkozségtérítés összege 1943 szeptember 1-től 25, illetve 15 fillér.

Közlelés
1944/13. márc

Viktória 65—, expressz 60—; lencse; előszázkéntes, legfeljebb 5% idegenanyagú és léhaszettel, kisszemű 90—, közepesemű 100—, nagyszemű 120—, erdélyi lencse, termelési előszázkéntes, bármely háromszék- és udvarhelymegyei feladóiállomáson 120—; bab; legfeljebb 2% idegenanyagú, fehér, szokvány és gyöngy 30—, fehér, hosszú és lapos, gombólyú és hosszú fűrj, továbbá egyszerű színes 45—, tarka, vegyes és egyéb 77—; búkköny: 96% tisztaságú, szőz 160—, pannon 70—, lavaszi 72—; csillagfűrj: 96% tisztaságú, édes 45—, keserű 36—; tavaszi és őszi lóheremag: 94% tisztaságú 75—; szegesszóra: 95% tisztaságú 50—; lóheremag: 95% tisztaságú 64—; lóheremag: nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalmú 300—, erdélyi, nyers, előbbi százalékos 310—; lucernamag: nyers, arankás, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% lóheremag és 1% arankatartalommal 580—; ballacimamag: hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfűmagnatartalommal 140—; bíborheremag: 90% tisztaságú 200—; jéheremag: 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svedheremagatartalommal 450—; komlálucernamag: 95% tisztaságú 300—; kerec (svéd) heremag: 94% tisztaságú 400—; nyúlzapakamag: 90% tisztaságú 260—; szarvaske: fehér, 94% tisztaságú 240—; szarvaske: pmog: 91% tisztaságú 320—; muharag: 95% tisztaságú 50—; szarvaske: pmog: 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80—; csibeharag: 86% tisztaságú és 90% csiraképes, őrlás 70—; csiraképes 60—; csiraképes: 95% tisztaságú, neprácirak 38—, csiraképes 50—.

Maglencse. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete megajánlásáról készült jelentése.) 1944 március 9. A maglencse lucernából és ballacimából még mindig jelentkezik kártevő, lóheréből már csak igen szűrványosan kerülnek tételek piacra. Az érdeklődés viszont tavaszi vetőmagyakra iránt változatlanul élénk, főleg lucerna, lóherét és tavaszbúkköny-magot keresnek. A hivatalos piac teljesen üzteltelen, csupán jéheréből kerülnek még szűrványosan tételek eladásra. A megkezdett vetési munkálatok a csapadékosra és hidegre változott időjáráskorban megkadták és ezek folytatása csak az időjárásjavulástól várható.

Szállastakarmány. A július elsején megjelent 40.000/1943. K. M. számú rendelet (I. „Közlelek” 1943. évi 27. sz.) szerinti a laza szállastakarmányok és származékok termelői ára az ország bármely feladóiállomáson a vasúti kocsikhoz kiszállítva q-kint a következő: a lucerna-szálla 16—, a lóhereszálla 14—, a ballacim-szálla 8—, a zabosbúkköny-szálla 14—, a muhar-szálla 12—, a réti-szálla 14—, félédes réti-szálla 10-50, savanyú vagy azott szára 6-30, a takarmányszalma 6—, a rozsalmaszalma 5—, egyéb egészséges szalma 5—, a zsúpszalma 11— P. Az 5 km-nél nagyobb tengelyfűvartartást és a nyílt-területi szállításra vonatkozóan a rendelet részletesen szabályozza.

Burgonya ára. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesület szeptember 1-től kezdve további intézkedések a termelőknek budapesti paritásban nyári rózsá- és Gűlbababurgonyáért q-kint 26—, ősz rózsaburgonyáért 25—, Ella és sárgaburgonyáért q-kint 22—, Wohlmann-burgonyáért 26-50, Krüger-burgonyáért 19-50, az Ipati Ella-burgonyáért 17-50, Ipati Wohlmann-burgonyáért 19— és az Ipati Krüger-burgonyáért 18— pengő fizet a feladóiállomáson, vagombá vagy hajóba rakva, az átvételt a M. Kir. Növénytermelési Hivatali szokványai szerint eszközlik. A fenti megállapított árból vasúti szállításkor feladóiállomás és Budapest-Nagyváros-terület távolságának megfelelően 250 km-nél kezelebb fekvő állomásokon a 15%-os kocsiszállítványdíjra, a hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Állatok és állati termékek.

Vágómarha- és borjúárak. A július 2-án megjelent 36.700/1943. K. M. sz. rendelet (I. „Közlelek” 1943. évi 28. sz.) szerinti a vágómarha és vágóborjú legmagasabb termelői ára, etetés-ittatás után 8%, 5 km-nél nagyobb távolságról haladás és nem etetés után 4%, vásárló eladásnál pedig 6% súlyengedmény levonása után elősúlykg-kint a következő: I. o. ökor és növendékmarha 2-20, II. o. ökor és növendék 2—, III. o. ökor és növendék 1-80, csontozni való ökor és növendék 1-50, bika, I. o. 2-15, II. o. 1-95, III. o. 1-75, csontozni való 1-45; tehén, I. o. 2-10, II. o. 1-90, III. o. 1-70, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalyökör és növendék-

bivaly 1-75, III. o. 1-65, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalybika 1-70, III. o. 1-60, csontozni való 1-35; I. és 41. o. bivalytehén 1-65, III. o. 1-55, csontozni való 1-30; vágóborjú I. o. 2-40, II. o. 2-10 P. Az osztályozást a rendelet pontosan megszabja.

Vágójuh- és búrnyárak. A július 2-án megjelent 36.700/1943. K. M. sz. rendelet (I. „Közlelek” 1943. évi 28. sz.) szerinti a vágójuh és vágóbúrny legmagasabb termelői ára (a vágómahaknál fentebb részletezett súlyengedmény levonása után) a következő: vágójuh 1-50, vágóbúrny 1-60 P elősúlykg-kint. A 30 mm-nél magasabb gyapjáról és vágóállat 0 kg-kint 10 fillérrel nagyobb áron lehet forgalombahozni.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és közvágóhídiak igazgatóságának jelentése.) 1944 március 10. Árak Csikó 1600—, könnyű kocsi 2000—4500—, igás kocsi, nehéz 1500—7000—, igás kocsi, könnyű 1500—1900—, számar 580—, alárendelt minőségű 10 500—1500—, vágóló 400—1700— P darabonkint.

Sertésárak. A július 2-án megjelent 39.200/1943. K. M. sz. rendelet (I. „Közlelek” 1943. évi 28. sz.) és az azt módosító, augusztus 7-én megjelent 45.900/1943. K. M. sz. rendelet (I. „Közlelek” 1943. évi 33. sz.) szerinti beállítási való fiatal egészséges, ivartalanított, orbán ellen oltott, szimultán oltott élősertésekért számítható legmagasabb termelői árak, helyi gazdaság, a következők: 20-25 kg-os 4-30, 25-30 kg-os 4—, 30-35 kg-os 3-32, 35-40 kg-os 3-70, 40-45 kg-os 3-60, 45-50 kg-os 3-37, 50-55 kg-os 3-18, 55-60 kg-os 3-03, 60-65 kg-os 2-90, 65-70 kg-os 2-78, 70-75 kg-os 2-70, 75-80 kg-os 2-66, 80-85 kg-os 2-63, 85 kg-nál nehezebb 2-60 pengő kg-kint. A 20 kg-nál könnyebb soványított darabonkint 86— pengő alatt szabad megegyezés tárgya. A hizlalt sertésekért 12 órai kopálás után, helyi gazdaság a következő legmagasabb termelői árak számíthatók: 155 kg-nál nehezebb, a sertés ára 155 kg-ig beárólóg 2-90, a 155 kg feletti elősúly a 4— P, 150-155 kg-os 2-90, 145-150 kg-os 2-85, 130-145 kg-os 2-80, 115-130 kg-os 2-76, 100-115 kg-os 2-71, 100 kg-os és nehezebb, közepminőségű szedett 2-66, 80 kg-os és nehezebb sonkaszalad 2-71 P kg-kint. A tenyésztésre és szűrttermelésre előadott és a fentiekben fel nem sorolt sertések árán vonatkozóan a rendelet külön intézkedik.

Tenyészmárhák és jürmosókrók. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékelési R.-T. városi jelentése.) 1944 március 7. A jürmosóknál elenyésző, míg a kereslet élénk. Az eladások legnagyobb részét csak lábán történnek. Árak: Jürmosókr és tinó (tarka és fehér) súly, kor és minőség szerint páronkint 3000—4500—, üres tenyésztők kor, súly és minőség szerint darabonkint 1200—1600—, vemhes tenyésztők kor, minőség és vemheségi fok szerint darabonkint 2000—3000—, fiatal vemhes és frissfejű tehén darabonkint 3000—4000— pengő.

Baromliárak. A július 2-án megjelent 39.000/1943. K. M. számú rendelet (I. „Közlelek” 1943. évi 28. sz.) az előbaromli legmagasabb termelői ára az ország egész területén a következő: Liba 4-80, kacs 4-70, csirke 4-70, tyúk 3-60, pulyka 4-20, gyöngyös 4-40 P kg-kint.

Tojás. Múltévi július 1-én megjelent 38.100/1943. K. M. sz. rendelet szerinti a friss tyúktojás legmagasabb termelői ára az ország egész területén 4-20 P kg-kint.

Tej és tejtermékek. A július 1-én megjelent 38.800/1943. K. M. sz. rendelet szerinti (I. „Közlelek” 1943. évi 27. sz.) a legalább 3-5% zsírtartalmú teljes tej fogyasztói ára literenkint a thj. városokban 52, m. városokban 50, községekben 45, viszonteladói és piaci ára pedig 50, 48, illetve 43 fillérnél nagyobb nem lehet. Termelő fogyasztói árat csak akkor számíthat, ha házhoz szállít, egyébként csak a viszonteladói árat. Budapesten és környékén a pasztörözött vagy gümö-

körmentes tehenészet tejének fogyasztói ára kannában 70, viszonteladói ára pedig 67 fillér. A közvetlenül felszállított tej pedig 68, illetve 65 fillér literenkint. A 16% zsírtartalmú teljes tej fogyasztói ára ott, ahol a tej fogyasztói ára 46 fillér vagy alacsonyabb, literenkint 1-80, ahol a tej 48, vagy alacsonyabb, ott 2—, ahol a tej 50, vagy alacsonyabb, ott 2-10, ahol a tej 52, vagy alacsonyabb, ott 2-20, végül 54 fillérnél magasabb tejár esetén 2-30 P-nél több nem lehet Budapesten és környékén 2-80, viszonteladói ára pedig a fentieknél 20 fillérrel alacsonyabb. A tej legmagasabb ára pasztörözött teavaj tömbben vagy hordóban nagykereskedőkkel szemben 9-30, kiskereskedőkkel szemben 9-40, fogyasztói ára pedig 1-10, pasztörözetlen, centrifugált 8-90, 9—, illetve 9-70 P kg-kint. Az elsőrendű jogomolga legmagasabb termelői ára 4-20 P kg-kint. A fentiekből eltérő árakat és az egyéb tejtermékek árát a rendelet részletesen szabályozza.

Különfélék.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi városigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártélepen és a vásártélepekben 1944 február 28-tól március 4-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. Zöldség: Sárgarépa, Ia 36—, Ia 25—, petrezselyem és paszternák Ia 70—, Ia 50—; zeller, Ia 120—160—, Ia 50—80—; karalibé 80—180—; karfiol, levéllel 400—700—, tisztított, Ia 700—1400—; vöröshagyma 38-15; fokhagyma, Ia 116-50; cékla, Ia 120—200—, Ia 80—100—; fejeskáposzta, Ia 50—, Ia 34—; kelkáposzta, Ia 60—, Ia 40—, kelbimbó 800—2400—; fejesaláta, melegágyi (100 fej) 40—350—; torma, nemesített, Ia 250—450—, Ia 150—280—, etés 70—150—; burgonya, Gűlbaba és nyári rózsá 30-55, Gűzi rózsá 29-50, Ella és sárga 26-35, Krüger 23-75, Wohlmann 24-80; Champignon gomba, Ia 1500—1700—, Ia 1000—1400—; feketeterék 100—240—, melegágyi retek (100 csomó) 100—360—; feketetyúkér 200—560—; sütőkák 20—90—; sóka, melegágyi 150—2500—; parj, tisztított 300—1000—, gyökere 300—800—; Gyümölcs: Alma, elsőrendű, nemesített, Ia 500—660—, Ia 350—500—, másodrendű, nemesített, Ia 350—500—, Ia 300—400—, közönséges, válogatott, Ia 220—400—, Ia 220—260—; szőlő, kötözött 1600—2100—; dió, héjas 800—900—; mogyoró, héjas 600—650—; mandula, héjas 800—.

Szesz. A szeszgyedáruságnál e héten is az összes szesz-felhasználás a forgalom a megállapított keretek között mozgott és az árak nem változtak.

Gyümölcs-pálinka. A gyümölcs-pálinkázásban e héten élénk volt a kereslet, azonban csak kisebb tételek kerültek forgalomba. Az új törvény 30—, új szilvium 35— pengőig terjedő áron cserélt gazdát, azonnali szállásra.

Országos állatvásárok. (1944 március 14-től 20-ig. Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásártélepek okok miatt nem tartják meg. Azért ajánlatos az illető község előljáróságához fizetett választás kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e? Március 14-én: Barkasbó, Csákvár, Csákvár, Gönc, Görgeteg, Hosszúhetény, Huszt, Kiskunfélegyháza (két nap), Nagyhajom, Somogyjád, Szekesfehérvár, Tornaaja, Zalaegerszeg. Március 15-én: Gyöngyöspata, Vejszó, Vasvár. Március 16-án: Atlla, Balatonendréd, Bögöz, Csengőd, Csikszentmátton, H j hadház, Kolozsvár, Margitta, Perajé, Sajtoskál, Sóska, Sütő, Székelyudvarhely, Szentdienes, Szilágynagyfalu, Szoyva, Torna, Ungvár, Veszprémarvány. Március 17-én: Békés (két nap), Csenger, Hódmezővásárhely (két nap), Kocsola, Mékó, Székelykál, Zirc. Március 18-án: Bánréve, Bogdása, Nyírabány, Zenta. Március 19-én: Bebecsa, Becehely, Bélapátfalva, Böhány, Jánosháza, Káptalri lóti, Kluszállás, Pellérd, Tiszaföldvár (két nap). Március 20-án: Abony, Adánó, Bácsbokod, Bsk, Battonyo, Borsá, Csesztreg, Csikszentdomoskos, Dunaföldvár, Erdőszentgyörgy, Gödöllő, Gődre, Heves (pótvásár), Ipolyság, Isztimér, Iszák, Pároszó (pótvásár), Kápvár, Lelesz, Magyarözyény, Maitorvásár, Mátészalka, Mezőbánd, Mohács, Mosonszentjános, Murkás, Nagyigmánd, Nagyoroszló, Nagyszőlős, Nagyvárad (két nap), Németlőly, Ökörmező, Ós, Pereg, Rése, Salgótarján, Sárkeresztúr, Siklós, Somlóvásárhely, Szentrő, Szentpéterúr, Tokaj, Ún, Zákány.

Gazdaérdekeket szolgál, ha biztosításait a Gazdák Biztosító Szövetkezetnél adja fel. Gazdák alaptöttek, gazdák vezeték! Kartelen kívül. (Téz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

VERMES IMRE ÉS TARSA
Magiermelő Kft.
Bpest, V., Arany János-u. 10.
Telefonszámok: 329-849, 129-349

Különböző szerződéses magtermelésre

babot, borsót, salátát, retek, uborkát, spenótot, valamint petrezselymet, sárgarépat, hagymát, stb.

Meghatalmazva olajosmagvak term. szerződéseinek kötésére.

Ólomzárólt bőtermő Vörös-Mamuth

takarmány-repamag ka photo Arkormánybiztoság állat megállapított áron.

Beresényi-gazdaság ERDŐTELEK.

Édescirokszárat és magot

a Földmvelésügyi Miniszter által jóváhagyott szerződéssel

termeltetünk.

Államilag ellenőrzött ólomzárólt édescirokvetőmagot (sumacot) hivatalos áron adunk.

Orosházi Kibirtokosok Kereskedelmi Részvénytársasága, Orosháza

Nagyobb mennyiségű takarmány-és alom-szalma kapható.

Felvilágosítást ad

nemes Tóth Aladár
Nagyvárad, Kossuth-utca 3. sz.
Telefon: 34-19.

Vásárolnánk szeszgyárat

jókarban lévő mezőgazdasági

Jelige: „CUKORRÉPA 396”

Fowler-rendszerű Rigoleke

mely 110 cm mélységű forgatásra alkalmas eladó.

RICHTER ENDRÉ
Bpest, Ankerkőzf.
Telefon: 421-212

Vidéki kúriában vagy kastélyban fizető vendégül

hosszabb tartózkodást keres idősebb distin. vált házaspár.

Szíves megkeresést kér: **Herbert Gentsze, Budapest, III. ker., Lukács-füvő.**

Keresek bérletet

1000-3000 holdas

lehetőleg októberi átvételre.

Ajánlatokat „Intenzív nagyüzem” feligére a kiadókiváltalba kérek.

Lópokrócsok t a k a r ó k k ö t ő t t á r u k

Aranytex
Budapest, IX.,
Horthy István-körút 11
(volt Vámház-tér)

DR. GECSŐ DOMOKOS

TERMÉNYNAGYKERESKE-Ő
Hüvelyesek és magvak vétele és eladása
Selector bérbeadása.
Kukoricaszárát minden tételben veszek.
Központi iroda: 323
Budapest, V., Wekerle Sándor-u. 7.
Telefon: 394-194, 394-522. Távirat: SUDCORN

Juhtenyésztői Juhtartóki

Veszünk mindenfajta
tenyészuhot,
idei bérányokat,
ezenkívül vágó- és selejtjuhot.
Megbízásból 346
értékesítünk különféle
tenyészuhot, bérányt,
sejt- és vágóbirkát.
Tenyész- és Haszonállat Forgalm
Budapest, IV., Váciutca 56/58. Telefon: 181-433

Engedélyezett

**Gyapjútát
megfonja
megfesti**
193
Sárány Lajos
Budapest,
VIII., Losy Imre-utca 1.
Telefon 133 748

Permetező-

gépeket
(háti és motoros) gyümölcsös részére
keresünk. Csakis üzemképes állapotban levő,
komplet felszerelésre kérünk ajánlatot.
Azonnali átvétel és fizetés. Cím: gr. Berchtold-
uradalmak központi irodaja, Budapest, V. kerület,
Arany János-u. 16. 377

Meghívó

A Kálváriai Gyógyintézet R. T. 1943. évi
rendes közgyűlését 1944 március hó 20-án este
7 órakor tartja saját helyiségében, IX., Ráday-
utca 2.) a következő tárgysorozattal.
1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése
az 1943-ik évről.
2. 1943. évről szóló mérleg- és zárszámadások
megállapítása és erről határozathozatal.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő-
bizottság részére adandó felmentvénytárgyában.
4. Igazgatóság tagok választása.
5. Felügyelőbizottság tagok választása.
A közgyűlésre a t. részvényeseket ezúton
hívja meg az igazgatóság.
Azok a részvényesek, akik a közgyűlésen
szavazati jogukat gyakorolni akarják, a köz-
gyűlést megelőző napon részvényeiket az intézet
pénztáránál kötelesek letétbe helyezni.
Mérleg 1943 dec. 31-én. Vagyon: Berende-
zés 32.799-60 P. Adósk 8746-97 P. Pénztár
112-06 P. 1933-1942. évi eredmény 24.132-03 P.
Veszteség: 244-51 P. Összesen 66.035-17 P.
Teher: Alaptőke 50.160-— P. Tartaléka ap
36-30 P. Felnem velt osztalék 684-— P. Hitele-
zők 15.154-87 P. Összesen 66.035-17 P.
Eredménykimutatás 1943 dec. 31-én. Veszle-
ség: 1933-1942. évben 24.132-03 P. Adók és
illetékek 4603-72 P. Alkalmazottak illetménye
24.755-51 P. Általános üzleti költségek 23.131-99
P. Összesen 76.623-25 P. Nyereség: Gyógy-
jövődelmek 52.246-71 P. Veszteség 1933-1942.
évi 24.132-03 és 1943. évi 244-51 P. Összesen
76.623-25 P. 397

Meghívó

a Dillgentia Mezőgazdasági és Házingatlan R. T. cégnek Budapestén. a
társaság saját helyiségében (I., Naphegy-utca 59.), 1944 március 21-én
delután 5 órakor megtartandó
**tizenötödik évi
rendes közgyűlésére.**
Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
2. A zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása és határozat-
hozatal a nyereség felhasználásáról. 3. Határozathozatal az igazgatóság
és felügyelőbizottságunk adandó felmentvény tárgyában. 4. Igazgatóság
választása. 5. Felügyelőbizottság választása. 6. Esetleges indítványok.
A közgyűlésre a t. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy részvé-
nyeiket legelőbb három nappal a közgyűlés megtartása előtt a társaság
pénztáránál (Budapest, I., Naphegy-utca 59.) letétbe helyezzék szívesked-
jenek, mert az alapszabályok 7. §-a értelmében szavazati jogukat a köz-
gyűlésen csak az esetben gyakorolhatják, ha a letétel megtörtént.
Az igazgatóság.
Mérlegszámja. Vagyon: Készpénz 21.429-45 P, adósk 66.956-17 P,
berendezés 300-— P, ingatlanok 235.003-87 P, összesen 323.689-49 pengő.—
Teher: Részvénytőke 200.000-— P, tartalékalap 20.000-— P, tisztviselők
és munkások segélyalapja 6000-— P, hitelezők 57.640-13 P, leírások
31.343-— P, nyereségátvétel 1942. évi 61 7194-17 P, 1943. évi nyereség
1512-19 P, egyútt 8706-36 P, összesen 323.689-49 pengő.
Eredményszámja. Veszteség: Közterhek 12.339-30 P, kamat 293-70 P,
költség 3647-90 P, leírások 2716-— P, nyereségátvétel 1942. évi 61 7194-17 P,
1943. évi nyereség 1512-19 P, egyútt 8706-36 P, összesen 27.703-26 pengő.—
Nyereség: Bérházi-jövedelem 6359-89 P, mezőgazdasági ingatlan jövedelme
14.149-20 P, 1942. évi nyereségátvétel 7194-17 P, összesen 27.703-26 pengő.
Az igazgatóság,
A felügyelőbizottság.
Megvizsgáltuk és rendben találtuk. 385

Eladó olesó birtokok:

Pesti m. vasútnál, közt mentén, 600 m. h., melyből 300 szántó, 12 h. termő szőlő,
a többi erdő legelő, hatszobás komf. úrlakás, megfelelő gazd. épületek, élő és bolt
leltárral, készletekkel, 1.000.000.
Békeúton 380 h. ipari birtok, főútvonalon, állomástól 3 km., 70% szántó,
10 erdő, a többi rét és legelő, hatszobás úrlakás, sok gazd. épület, 500.000.
Tugayos 100 h. vasúthoz, köuthöz közel, 70 szántó, 10 rét, 18 erdő, kitémő
épületek, 350.000.
Fejér m. főútvonalon, vasút helyben, 70 h. jó szántó és rét, a közel nagy kultúr-
közégekben szép 8 sz. komf. úrlakással, kerttel, 320.000.
Felsőisza vidékén 320 h. jó birtok, 24% szántó, a többi jó rét, 6. sz. úrlakás, jó
gazd. épül., 800.000.
Sza oles m. 440 h. jó föld, 370 szántó, a többi rét a 3000.
Bihar m. 270 h. l. szántóföld a 2300.
Csongrád m. 400 h. legelőrendű szántóföld a 7600.
Bihar m. 270 h. 600.000, nagyon kedvező fiz. feltételekkel, város mellett, 600.000.
Pesti m. város alatt 31 h. prima szép tanyás, 370.000.
Szolnok m. 130 h. város mellett, kőtőn, prima szántó, a 3900, 75 h. tanyás
75.000, 175 h. 200.000, 65 h. 185.000, 155 h. 300.000, 56 h. öntöz. 200.000, 70 h. 60.000,
175 h. 210.000, 85 h. 200.000, 105 h. 200.000, 12 h. 140.000, 70 h. 100.000.
Négyrés. m. autótőn Pestől odásig, 130 h., fele kitémő gyümölcsös, a többi jó
szántóföld, 6 szobás lakás és gazd. épül., a 3000.
Ezenkívül több kisebb-nagyobb birtok, szőlők és gyümölcsösök kaphatók.
KÉRSEK előző ügyfeleimnek 100-200 holdas prima úrlakásokat, szép úrla-
kással, parkkal, magas áron
Válaszbélyeget kérek! Harrach Ottó Budapest, Ferenc-krt 24. T.: 385-112. 372

Meghívó.

A Gazdák Értékesítő Szövetkezete kft. 1944 március hó 23-án déli
11 órakor a Hangya Szövetkezet székházában, Budapest, IX., Köz-
raktár-utca 34. sz.án

évi rendes közgyűlését

tartja, melyre tagjait meghívja.
Napirend:
1. Igazgatóság jelentése.
2. A felügyelőbizottság jelentése a számadások megvizsgálásáról.
3. Az évi mérleg megállapítása és határozat a veszteség fedezéséről.
4. Határozat az igazgatóság és a felügyelőbizottság adandó
felmentéséről.
5. 3 felügyelőbizottsági tag megválasztása.
6. Egy igazgatósági tag lemondása folytán új igazgatósági tag választá-
sása.
Az alábbi mérleg- és üzleteredményszámja a szövetkezet hivatalos
helyiségében közzemlére ki van téve. A tagok száma 1943 december hó
31-én 98 tag 868 üzletreessel. Az év folyamán sem belépés, sem kilépés nem
történt.
Mérleg 1943. évi december hó 31-én. Vagyon: Készpénzkészlet
8803-86 P, értékpapír 500-— P, árúkészlet 5123-80 P, adósk 35.108-92 P,
részjegyadók 2025-— P, Gépek és berendezések 40.957-38 P, Veszteség
1700-36 P, hozzá: 1942. évi veszteségátvétel 5769-53 P, e két összeg
együttes összege 7469-89 P, összesen 99.988-85 pengő. — Teher: Ület-
résztőke 43.400-— P, tartalékalap 16.973-— P, berendezések értékesíté-
kenési alapja 17.873-67 P, hitelezők 17.570-95 P, be nem váltott osztalék-
szelvények 1716-— P, átmeneti hitelezők 2455-23 P, összesen 99.988-85 pengő.
Üzleteredményszámja 1943 december hó 31-én. Költségek: 1942. évi
veszteségátvétel 5769-53 P, Tisztí fizetések 27.063-37 P, munkabérek
vágónál 18.539-51 P, költségek 20.949-88 P, adók 7384-37 P,
berendezések értékesítése 3671-78 P, összesen 82.778-44 pengő. —
Jövedelmek: Nyersjóvedelem 75 308-55 P, veszteség 1700-36 P, hozzá:
1942. évi veszteségátvétel 5769-53 P, e két összeg együttes összege 7469-89 P,
összesen 82.778-44 pengő.
Az igazgatóság.
Megvizsgálta és helyesnek találta 385
A felügyelőbizottság.

Borsót és babot szerződésileg termelteteki

Vessünk:
Sumac sorgho-édescsirke-magot
Lampe-féle takarmánylyvamagot
Helikon takarmány cukorrépmagot
(bőtermő és magas cukortartalmú).
Legelőnyösebben és azonnal szállít
Viski Balás József
magtermelő és magkereskedő
Budapest, IV., Apponyltér 5. sz.
Irávrat: Vibajó. Telefon: 185-356
186-502

Tenyészállatokat Fejés- és hasasteheneiket, tinókat és üszöket, tenyészkaucákat, apaméneket.

szállított uradalmaknak napi árban
megállapodás szerint
Fuchs Jenő tenyészállatkereskedő
Budapest, VIII., Rákóczi-út 27/28. l. 6.
Telefonszám: 494-327

Keresek

megvétele 1 drb vas-
vagy fakerekes egyfűrés-
szes új vagy jókarban
lévő használt
gatterfűrész
Értesítést kér:
M. Klr. Csószpuszta-hajmáskéri honvéd gazdaság vez.
CSÓSZI USZTA, u. p. Várpalota. 383

Termelési szerződéseket kötünk:

Borsóféltre (még nem késő!): búntólal,
kifejtő- és velőborsókra. Vetőmagkölcsön, ter-
mésből 25% többlettel vissza. Átvételi ár:
hivatalos ár.
Babféltre: bokorbabra, tisztán és tengeri-
ben, richusban (újabbban méznádban) köztes-
kén. Átv. ár: leg. 130-— P. Karóbab tisztán
term. 190-— P.
Lencsére: vetőmagkölcsön. Átv. ár hivatalos
mellett.
Kertmagvakra: uborka-, saláta-, retek-
kapor-, kóliander-, konyhakörmény-magvakra.
Bőtermő kocsónvetőmag, magas átvételi árak
mellett.
Fehérhère, lóbab, lucerna és tavaszbuikkönyre.
Fűmagfélékre: lósz. „Köztelek” 34. sz.
Gomborka, olajbűzön és káposztarepére,
melyek a kötelező vetésterületbe besz. művel-
nek. Vetőmag kölcsön. Átvételi árak mellett.
Megbízásból eladunk: Lampe-féle fehére-
dős takarmánylyvamagot. Ára: 10 kg-ig
13-— P, azon felül 12-— P kg-kiért.
Méznádmagot, fajtiszte, fajazonos, Mag-
szükséglet: csalamádénál (tengericsalamádé hely-
lyett) 24-30 cm sortáv., kat. holdanként 10 kg,
szőlőnek, szirupnak, magnak (50 cm sortáv.)
5 kg kat. holdérkiért.
Nándor-féle évelő sertéstakarmányt, mely
egyszeri tétellel 20 évig dóshozható, korá
tavasztól késő őszig aratható takarmányt ad.
Négyzóglérkiért 28 drb dugvány kell, 100 drb
dugvány ára 12-— P.
Termelési ismertetőket küldünk:
SCHULLER JENŐ IS IMRE magtermelő,
Bpest, V., Széchenyi-rakpart 7. Tel.: 327-571. 391

Kiveszett repce helyett

vessünk
bőven termő olajzöont (Carthamus)
olajosmagot.
A talajban nem válogatós. Magtermése igen
nagy! Vethető május elejéig. Kétszón vetőmag.
Termelési előleg. Előnyös átvétel.
Olajzöont anya- és elszaporító telepeinek központja,
Budapest, IV. ker., Váciutca 56/58. sz. Telefon: 181-453 47

Közhely
1944/13. márc

Babot
ermelteteki

gho-édescirokmagot

lakarmánylivmagot

ny cukorrépagot

s József

ereskedő

5. sz.

Telefon: 185-356
186-501

neket,
let,
t, apaméneket.

észallatkereskedő

zozi-út 27/a, I. G.

szám: 494-327

éltre 1 drb vas
fakerekes egyfűb-
új vagy jókarban
használt

terfűrészt

l honvéd gazdaság vez.
rpalota. 383

éseket kötünk:
késői: hántolási,
etómagkolesor, ter-
ssza. Átvételi ár:

l szitán és tengeri-
méznó (ham) köztes-
P. Karósbó tisztán

on. Átv. ár hivatalos

l, szléta, retek,
aké mély-magvakra,
magas átvételi árak

és tavaszbükkönyre.
Köztelek 34. sz.
és képosztárepre,
illetbe beszí mltá-
telhív. árak mellett,
t. ampe-féle fehérje-
t. Ár: 10 kg-ig
P. kg-kint,
l. fajzanos. Mag-
tengericsalánó é he-
t. holdankint 10 kg,
ak (50 cm sortáv.)

estakarmányt, mely
g. dűshozz-mó, korá-
t. tó fakarmányt ad.
ugvány kell, 100 drb

küldürk:

MFE magtermék,
t. 7. Tel.: 327-571.

ce helyett

önt (Carthamus)
agot.

Magtermék igen
g. Kőleson verőmag.
Előnyös átvétel.

ó telepeinek központja.
8. sz. Telefon: 181-453

Kotok még szerződés
magtermelésre
megbízható gyakorlott gazdaságokkal
különféle ékezési és
fajta
borsókra, babokra,
magkenderre, olajzöldre,
mákra és mustárra
minden nagyságú területen.
Vetőmagot kölcsönzöm! Előnyös átvétel! Termelési előleg!
PÖHL HENRIK magtermelő,
Budapest, IV. ker., Váci-útja 56/38. sz. Telefon: 181-453.
348

JUHTEJET
minden mennyiségben átvesszünk és azt a
helyszínen saját berendezésünkkel és szakmunk-
ásainkkal feldolgozzuk. A nyerskészítmények
legjobb áron való átvételét és kilogrammon-
kint 10-15 garapontot biztosítunk. Ajánlatokat
Stauffer és Fiai R.-T., sajtógyárak köz-
ponti iroda, Sopron címre kérjük.
394

Tőkeerős Őskeresztény gazda
500-1000 holdas
birtokot keres
bérbe
októberre vagy előbbi átvételre előhóltat — kész
pénzzel — vagy lefűrészt
átvesz. Ajánlatokat „Tábor-
hely 358” jelige alatt a ki-
adóhivatal továbbít.
378

Gazdasági
ispánt keresek
fejérmegyei birtokomra, azonnali belépésre.
Fehérvárról, hízlalásban, sertésnevelésben
nagy gyakorlattal, komoly képzettséggel kell
rendelkeznie. Egyébként is belsőgazdai teendők
kell ellátnia. Irásbeli jelentkezést
Dr. Molnár Dezső Budapest, IV., Bécsi-u. I.
címe kérek.
391

Makói hosszúkás
dughagymát,
magas csíráképességű
hagymamagot,
petrezselyenmagot,
sárgarépagot
234
legelőnyösebb árak mellett szállítunk.
Paskesz és Társai, Makó.

Hasznos beruházások! Gazdaságoknak nagy
tételben is kedvezményesen.
Kanadainyár-kőrísa
koronás sorfák, vagy subángok.
Fűzdugványok
3 legjobb fajtaból ezre 50-35 P.
Huszthy János faiskolája, Nyáregyháza
(Pest m.) Kérjen árjegyzéket.
399

Hét drb egy anyától származó, igen jól
fejllett, április-májusban előző egyéves,
előhási, törzskönyvezett, tisztavérű,
berkshiere
göbesüldő eladó
389
Nagy Ferenc
káptalani főintézőnél Jutaspusztán,
u. p. Veszprém 3. sz. posta.

"REKORD" egytemes ÓRLÓGÉP
raktárra beérkezett
Egyéb gazdaságban szükséges szerszámok és eszközök
beszerezhetők
Gerő Sándor műszaki nagykereskedésében
Budapest, VI. Ócska 21. 370. Telefon: 315-172

MÉZNÁDMAG
eladó
90% csíráképes fajtisztá,
g-kint 400 pengő.
Nádas Péter gabonakereskedő,
Orosháza
302

Csepeg az istállója?
A szabadalmazott
motor nélküli **Autoventor** helytálló megoldás
szárassza és páramentessé teszi Malacfiatónál
okor, tehén, ló, birkaistállóknál egyaránt bevált.
Vadas Mihály okl. mérnök 255
hid- és szellőberendezések vállalata
Budapest, VI., Benczúr-utca 3. Telefon: 220-051

Sumac édescirokszár
kísérővel (körülbelül 30% visszamaradt letartalommal)
elsőrangú takarmány
szarvasmarhák, lovaknak, sertéseknek.
Vagonjtelekben kapható 100 g-kint 1250 pengőért
ab. Horvátkimle, vagonba rakva.
Schuller Jenő és imre magte melők
Budapest, V., Széchenyirakpart 7. sz. Telefon: 327-571.
304

Gyermektelen birtokosok figyelmébe!
378
Az ország legszebb, intelligens társadalmi életű
vidékén, aszfaltút, vasút, telefon, villany-
világítás, hévíz közel, Balaton mellett, jó
150 holdas birtok
prima épülettel, 5-szobás kúriával, nagyobb
jó birtokkal, eljáradékos megoldással el-
cserélhető. Jeligs megkereséseket:
"Gondnélküli élet 378" alatt kiadó továbbít.

Meghívó
az „Albert” mezőgazdasági és háziipari részvénytársaságnak 1944. évi
március hó 23-án délután 4 órakor Budapestben, V., Arany János-utca
1. sz. I. emelet 9. ajtó alatti helyiségében tartandó
XII. évi rendes közgyűlésére.
Tárgysorozat:
1. Az igazgató- és felügyelőbizottság jelentése az 1943. üzletéről,
2. A zárszámadás megvizsgálása, a mérleg megállapítása és határozat-
hozatal a veszteség felől, 3. Az igazgató- és felügyelőbizottság részere
a felmentvény megadása, 4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság javad-
almazásának kérdésében való határozathozatal, 5. Az igazgatóság meg-
választása, 6. A felügyelőbizottság megválasztása.
A közgyűlésen szavazati jogukat gyakorolni kívánó részvényesek
az alapszabályok 7. §-a értelmében tartoznak részvényeiket a még le nem
járt szelvényekkel együtt legálább három nappal a közgyűlés megtar-
tása előtt a részvénytársaság irodájában, Budapestben, V., Arany János-
utca 1. sz. I. emelet 9. ajtó alatt ledétbe helyezni. Az igazgatóság,
Mérlegszámla 1943. évi december hó 31-én. Vagyron: Készpénz
13.780-22 P, ház 195.250-23 P, házberendezés és felszerelés 614-16 P, föld-
birtok 132.189-87 P, adó 39.000— P, 1942. évről veszteségáthozat 946-42 P,
1943. évi veszteség 2683-50 P, összes veszteség 3629-92 P, összesen 375.464-40
pengő. — Tétel: Részvénytőke 250.000— P, hitelező 111.500 P, átmeneti
tétel 113.964-40 P, Összesen 375.464-40 pengő.
Nyereség-vesztégszámla 1943. évi december hó 31-én. Veszteség:
1942. évről veszteségáthozat 946-42 P, különféle üzleti költség 8044-03 P,
adók 11.458-79 P, kamatok 7247-59 P, ház értékesítése 5320-08 P,
házbberendezés és felszerelés értékesítése 46-99 P, összesen 33.664-32
pengő. — Nyereség: Házbberévtel 15.166-04 P, földhaszonbberévtel
14.868-36 P, 1942. évről veszteségáthozat 946-42 P, 1943. évi veszteség
2683-50 P, összes veszteség 3629-92 P, összesen 33.664-32 pengő.
Az igazgatóság,
A felügyelőbizottság,
391

**Vezető-
főkertész**
képesített és
**Kertész-
segédek**
100 holdas gazdaságba
magas fizetéssel felvé-
tetnek. Nőtlenek
előnyben. **Pusztá-
földőrsi gaz-
daság**, u. p. Zsám-
bék. 316

Bálint László
jóházal gazdaságá-
ban, Jóház, u. posta
Rábatamási, Sopron m.
előnyösen beszerezhe-
tők az összes gazdasági
eszközök, alkatrészek,
u. m.: kosok, szekerek,
ezek alkatrészei,
KEREKÉK
minden méretben, stráf-
kosok, speciális henge-
rek, rétyaluk, simítók,
ököjármok, tézslák,
taloskák, igás- és őr-
szánkok, stb., stb. 371

Kastélyebédlő
nagy méretű, 18 bór-zékkel
kímáló állapotban.
Eberhard-éke
kétvasú, traktorvontásra
5 kg-os sín
1700 tm. előnyaggal
eladók
Hegedűsmajori Gazdaság
Tá, Fejér m.

**Birtokokat,
bérleteket**
keres
tagjai és meg-
bízóirés-ére
Farm
Mezőgazdasági
 Szövetkezet
Budapest, IV., Váci-u. 65.
304

SKF KÖZLŐMŰELEMÉK
beépítése
az erőszükségletet csökkentve,
nagy fordulatszámok alkalmá-
sára jól teszi közzé a
közvetítő és a csomóponti
forgómozgást megakka-
rítja, ez állandó szorító-
hőmérsékletű csapágyak
gyorsasági szerelvények, rend-
kívül teherbíró, nem meleg-
szik fel, jól jár, javítás
nincs igénye, nem, tehát üzemi

gazdaságos
és
üzembiztos

Korsteruon és gazdaságosan
tervezünk és a építünk közlő-
műveket és gépiipari ma-
kagapokat (hengerezék, kö-
lárat, alkatrészek, forgó-
felvonó, stb.) Kézzel szak-
mérnökök és szerelők a
tervezést és kivitelezést a
legpontosabbra végzik el. Ka-
telógusok, ismereteket az
örökösöknek rendelkezé-
sére bocsátunk, levelet,
költségvetéseket díjtalanul
küldünk.
SKF
SVÉD GÖLYÖSCSAPAGY R.-T.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐ-ÚT 55.

VETEL
300-1000 holdig hivatalos,
tőkeerős gazda azonnali vagy
észi átvételre bérletet keres.
Megkeresést „Pesti Átvétel
2333” címenben” jellege a
kiadóhivatalba kér. 2880

KERESNEK megvételre egy
használt, de jó állapotban lévő
hidmérleget 20 g-reberhírszá-
Ajánlatokat kérjük „Hidmér-
leg 2822” jeligen a kiadó-
hivatalba. 2822

100-800 hold birtokot veszek
kp. v. k. és cserébirtok.
„Rás 2835” jel. kiadóba. 2835

BÉRLET
KIADÓ FÖLD. Túrkeve mellett,
Pászói állomásonál, 317 m.
hold föld haszonbberé kiadó,
holdja 3 q búza, nagy gazda-
sági épületekkel, érdeklődni
lehet azvegy Rácz Andrásné,
Túrkeve, Gajzágó-u. 4. 2828

HASZONBBERÉDO Kesz-
merten, Városföld 54-es, 37-ig
hold tanyabirtok. Bérletet
Berettyó, Budapest, Lónyay-
utca 36. IV. 1. 2828

BIRTOK bérbeadó, 600 és 300
hold, város mellett. Nem-
tűnyököség, Rimaszombat.
2824

300 HOLD rét legelőnek kiadó
haszonbberé. Félvilágosított
ad. Pesti László, Tatarszent-
györgy. 2748

Szállítok ab Makó szavatolt minőségű
makói
dughagymát
napi áron alul, 5 q-n felüli tételekben.
E m ö d
Budapest, V., Thurzó-u. 5/a.
388

SERESS GYULA
m. kir. gazd. tanácsos volt uradalmi főintéző
Mezőgazdasági központi irodája
Budapest, Sziget-u. 25. II. ajtó 3. Tel.: 493-914.

Minden megbízást vállal, pontos-
san képviseli
ügyét

Elintézi összes megbízásait Buda-
pesten hivatalokban és
magánvállalatoknál.
Hatóságokkal való köz-
benjárás, Termelési és
hízlalási szerződéseit.
Gazdaságok egymás
közötti cseréüzleteik le-
bonyolítását.

Vállalja a gazdaságokban szüksé-
ges termények, anyagok
beszerzését és értékesíté-
sét. Központi könyvelés
vezetését. Gazdaságok
irányítását, stb.
355

Nem szükséges kiigénylési eljárást indítani

az eredeti belga-gyártmányú

AGRIBOP IV. B-jelű

KALAPÁCSOSÓRLÓ

beszerzéséhez, mely 16 kalapácsos, 18—22 lóerőt igényel, teljesítménye óránként 1000—2000 kg. Erős tartós felépítés, súlya 800 kg. Bőséges tartalékalkatrésszel ellátva

raktárról szállítja: 198

Magyar Mezőgazdák Szövetsége
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.

A szab.

» Bánáti Hengergyűrű «

kapisnovényeknél csak a vetőoroszlány nyomán tömörít, a szürköt érintetlenül hagyja. Csak engedéllyel készíthető saját használatra és. Cukor- és takarmány-repánál 20%-os, kukoricánál 10%-os többletermést igazolnak teljes garáttal.

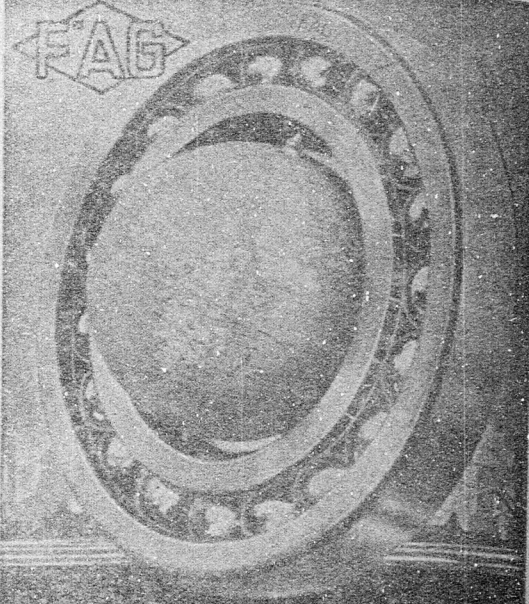
Kérjen prospektust
a Kistermelők Gazdasági Szövetkezetétől
Budapest, IX., Czuczor-u. 5.

Diófa, szuháng sorfásításra

Vadgesztenye, Platánlevelű juhár, Fegérfa, Zöldjuhár, Jegenye, Kanadai nyár, Közönséges akác, Kac és nagylevelű fásfa, Többszörös erdő, Fenyő, Orboköldök és Diszacsérjék, Gladiolus, Japán alkac, egyéves-ahátévesek dugványozásra, kőtörésre, kosárlövésre alkalmas nemes fű, szarvafű.

Csomagolásra alkalmas nád. Mindentajta gyümölcsfa kaplato.

Tolnai Faiskola, Tolna
Festetics-u. 126. Telefon-szám: 120.
Ültessen meggyet!
Szereti a szellőtervezési helyeket, télen nem fagy meg, nagyon igénytelen, gyorsan nő, kosár terem és sokat.
Kérjen árjegyzéket!

FAG GÖLYÓSCSAPÁGY-KÉPVISELET

HEGZ ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VIII., PRATER-UTCA 22.
TELEFON: 428.735 és 231.774. Székhely: FAG BUDAPEST

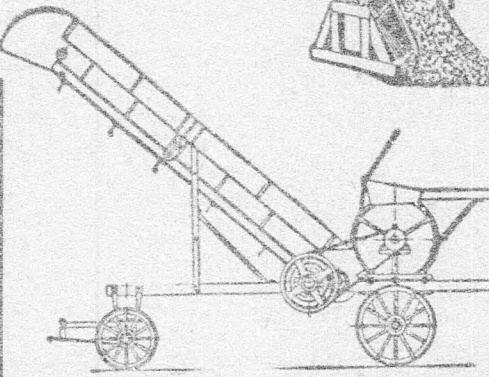
Haszonbérlet Budapest közelében.

1000 kh. haszonbérbeadó

mezőgazdasági ingatlan élő-holt felszereléssel azonnal

ingatlanbiztosíték mellett. Ajánlatokat a biztosíték pontos megjelölése mellett „Egyezer holdas haszonbérlet 376” jellege alatt a kiadóhívatábla kérek.

Univerzális silótöltőgépek
elevátorral és elevátor nélkül zúz, vág és tep.
Répát vág.

Készíték vasból gép- és kézihajtásos széná-, szalma-, lú-, oltók-

SAJTOLÓKAT

mely könnyebben, gyorsabban, súlyosabb bálákat sajtól az eddigi gépekénél. Gyártok barnaszéngenerátorokat.

BARTKO GYÖRGY
GÉPÖZEMF
Budapest, XII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374.

Bérben cserzés és festés

LEOPOLD ADOLF

FINOM BÓRGYÁRA K. F. T.
TATA-TÓVÁROS

Szarvas- és szőrök finom posztószergő kikkészítése. Mindennemű valdörök szörmésen. Bőr-ruha, kesztyű és béléselőre stb. kikészítése elvállaltatnak. Amennyiben sülyt helyez a valódi sámschereztésre és a tükeletes festésre, forduljon bizalommal az ország ezen egyik legregibb börgyárához.

Csépléshez, gőzsztantáshoz, kazántüzeléshez, házfűtéshez

Tatai szén és brikett

MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

Gondoskodjon saját jégkészítőtéről!

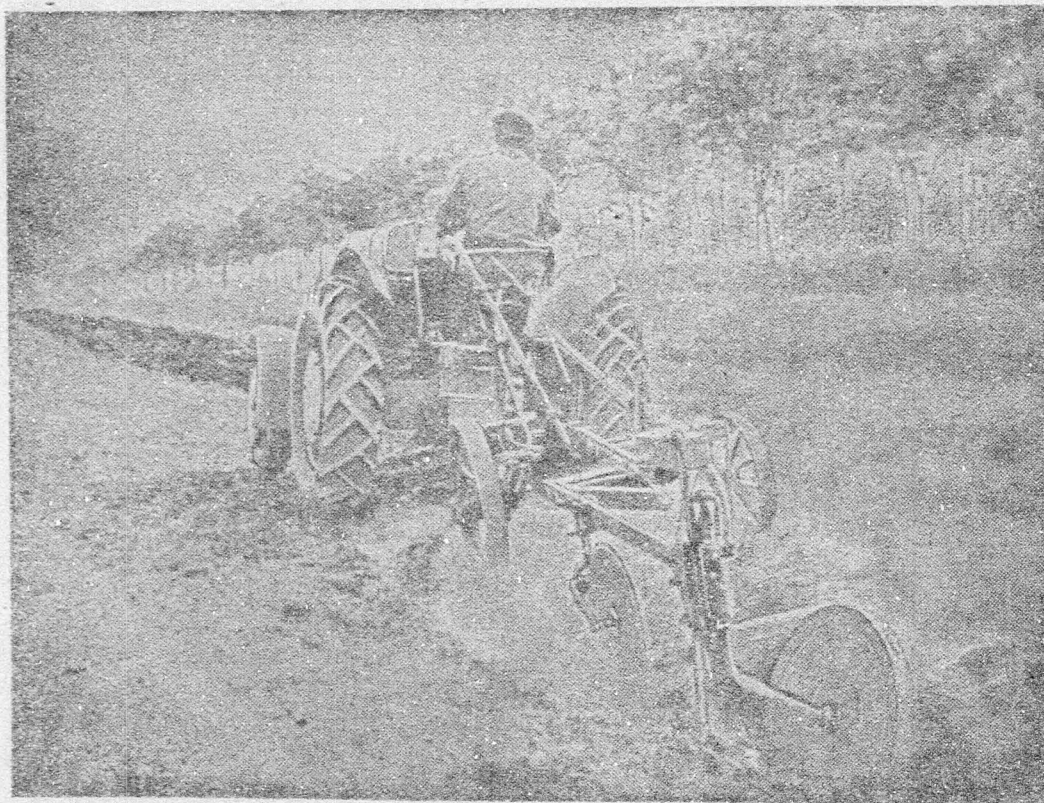
Gazdaságok részére

jégkészítőgépek

villanyra

Tejhűtők, hűtőkamrák, hűtőszekrények

HENNEFELD jégkészítőgyár r.-t.
Budapest, VI., Ó-u. 6. Telefon: 115-646

AZ ÚJ 20-25 E

RABA

MINDENES

TRAKTOR

Kisebb gazdaságok egyetemes munkagépe. Uradalmak könnyű talajművelő- és vontatógépe, nagyteljesítményű kaszáló- és kapálógép, vontatja és üzembentartja a nagyobb cséplőgépeket is.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210